

RAPORT - MONITORING GOSPODARKI ODPADAMI W WYBRANYCH GMINACH

GRUDZIEŃ 2015

Raport powstał w ramach projektu „Segregujmy na serio – monitoring wdrażania przepisów z zakresu gospodarki odpadami”, dofinansowanego w ramach środków Programu Obywatele dla Demokracji Mechanizmu Finansowego EOG.

POSZCZEGÓLNE STUDIA PRZYPADKÓW ZOSTAŁY OPRACOWANE NA PODSTAWIE RAPORTÓW PRZYGOTOWANYCH PRZEZ:

BIAŁYSTOK – STANISŁAW KOPCIEWSKI

BRZEG, PRUSZCZ GDAŃSKI – KAMIL NOWAK

CZĘSTOCHOWA, PAPROTNIA, WARSZAWA, – JUSTYNA MARCINIAK

DZIWNÓW, LIBIĄŻ – HANNA MARLIERE

HEL, KOŃSKIE – BEATA JASTRZĘBSKA

LESZNOWOLA, ŁABOWA – KAMILA MUSIATOWICZ

LUBLIN – KRZYSZTOF KOWALIK

OŚWIĘCIM – MARIOLA MROCZKA

PSZCZYNA, SŁUPSK, – ANNA ŁUKASZCZYK

SKARŻYSKO-KAMIENNA, SKALBMIERZ – JACEK PIETRZYK

WSTĘP I REDAKCJA - BARBARA GAJEWSKA - TOWARZYSTWO NA RZECZ ZIEMI

I. WPROWADZENIE

Nowelizacja Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z 2011 r. miała na celu udoskonalenie krajowej gospodarki odpadami, dzięki jej uregulowaniu na poziomie gmin. Jednak co do zasadności przyjętych mechanizmów wątpliwości miało wiele organów kontrolnych, zarówno przed wprowadzeniem ustawy, jak i w trakcie jej funkcjonowania. Urząd ochrony konkurencji i konsumentów zwracał uwagę na możliwość wzrostu cen w związku z wprowadzeniem ustawy - (do czego częściowo doszło już w 2015 r.). Pod koniec listopada 2013 r. odbyła się rozprawa w Trybunale Konstytucyjnym. Choć zasadnicze pytanie dotyczyło m.in. konieczności określenia górnej granicy opłaty, sędziowie podważali również zgodność celów ustawy z przyjętymi w niej rozwiązaniami, zwłaszcza w zakresie ograniczenia rynku. Dość sceptycznie o osiągniętych rezultatach reformy wypowiedała się również Najwyższa Izba Kontroli w raporcie z czerwca 2015 r. pt. „Wdrożenie w gminach nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi” wskazując m.in. na rosnące opłaty, czy zwiększającą się liczbę dzikich wysypisk.

Wyniki niniejszego raportu wskazują, że w niektórych gminach w latach 2013-2014 wzrosła liczba właścicieli, od których odbierano odpady, a więc wzrosła liczba osób objętych systemem. W wielu gminach wzrosła masa odpadów zbieranych na terenie gminy, co może świadczyć o tym, że część mieszkańców zaprzestała pozbywania się odpadów w sposób niezgodny z prawem. Należy jednak zwrócić uwagę, że ustawodawca umożliwił samorządom wybór odnośnie podmiotów, które zostaną objęte gminnym systemem, skutkiem czego w niektórych wypadkach będziemy mieć jedynie strumień odpadów komunalnych z gospodarstw domowych, a w innych – również odpady komunalne z usług, instytucji, itd.

Dzięki wspomnianym kontrolom oraz licznym artykułom prasowym, temat odpadów zaistniał nie tylko w świadomości władz gmin, ale również zwykłych mieszkańców. I choć doszło do pewnego „przesycenia” informacyjnego, nadal nie udało się wypracować skutecznego, przyjaznego dla użytkowników, operatorów, gmin i środowiska systemu gospodarki odpadami. Również dlatego warto nadal monitorować wdrożenia zastosowane w różnych miejscowościach i prowadzić ich bieżącą ewaluację.

UŻYTE SKRÓTY I DEFINICJE

Odpady zmieszane – dane wykorzystane w opracowaniu zostały przygotowane w oparciu o informacje zawarte w gminnych sprawozdaniach dotyczące odpadów o kodzie 20 03 01.

Odpady zbierane selektywnie – uwzględniono masę następujących frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła. Dla czytelności w niektórych miejscach używane jest sformułowanie „odpady selektywne”.

Procent recyklingu – dane podawane w niniejszym opracowaniu odnoszą się do wskaźnika „Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła”, podawanego w sprawozdaniach gminnych. W publikacji skrótowo używany jest termin „procent recyklingu”.

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

SIWZ – Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia.

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska.

PGO – Plan Gospodarki Odpadami.

WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami.

GPGO – Gminny Plan Gospodarki Odpadami.

u.c.p.g. – ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r (Dz. U.1996 Nr 132 poz. 622).

POZIOMY RECYKLINGU

Jednym z celów wdrożenia reformy było wypełnienie zobowiązań Polski w zakresie uzyskania wymaganych dyrektywą ws. odpadów poziomów recyklingu niektórych odpadów surowcowych pochodzących z gospodarstw domowych i/lub innych odpadów komunalnych.

Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 18 listopada 2011 r. ustanowione zostały zasady i metody obliczeń w odniesieniu do weryfikacji zgodności z celami określonymi w art. 11 ust. 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE. Państwa członkowskie miały do wyboru cztery sposoby liczenia poziomów.

Według dokumentu roboczego z 2014 r., zawierającego propozycje weryfikacji celów w zakresie gospodarki odpadami, żadna z metod nie pozwoli osiągnąć Polsce (podobnie jak w prawie połowie krajów członkowskich) zakładanych poziomów. Maksymalny prognozowany poziom dla naszego kraju to 35%. W tym miejscu należy przypomnieć, że niedawno zaproponowane zostały nowe cele w zakresie poziomów recyklingu w wysokości 65%.

W powyższym kontekście sytuacja Polski, nie wygląda najlepiej. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych nałożyło na gminy obowiązek recyklingu lub przygotowania do ponownego użycia makulatury, szkła, tworzyw i metali na poziomie 10% w 2012 r., 12% w 2013 r., 14% w 2014 r. Ten stopniowy wzrost utrzymany zostanie jedynie do 2017 r., po którym nastąpią skokowe zmiany, co rok aż o 10%.

Wszystkie gminy biorące udział w monitoringu osiągnęły wymagany ustawowo procent recyklingu w roku 2014. Niestety, w niektórych sprawozdaniach pojawiały się niewiarygodne dane, np. ponad stu procentowe wskaźniki odzysku i recyklingu. Wydaje się, że są one wynikiem sposobu liczenia podawanego w gminnych sprawozdaniach, gdzie duży wpływ mają dane odnoszące się całego województwa.

Do wyliczenia „poziomu recyklingu ...” bierze się pod uwagę:

- łączną masę odpadów poddawanych recyklingowi i przygotowanych do powtórnego użycia pochodzących od gospodarstw domowych oraz innych wytwórców odpadów komunalnych podzieloną przez:
 - liczbę mieszkańców,
 - wskaźnik GUS ilości wytwarzanych odpadów dla województwa oraz
- łączny udział odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w składzie morfologicznym.

Wskaźnik GUS stanowi szacunkową ilość odpadów i ulega znacznym wahaniom, zależnie od charakteru gminy. Dla miast wskaźnik jest zaniżony, z kolei dla wsi wyraźnie zawyżony. Wynik może zaburzać także wliczanie odpadów innych wytwórców (centra handlowe, sklepy, firmy, hotele itp.), którzy nie są objęci obligatoryjnym systemem gminnego gospodarowania odpadami. Natomiast w dużych miastach zaobserwowaliśmy problemy ze wskazaniem faktycznej liczby mieszkańców, czy raczej użytkowników systemu.

Czasami dodatkowe regulacje (wskazówki) wprowadzane są na poziomie województwa, np. w województwie mazowieckim, w przygotowanych przez urząd marszałkowski materiałach znajdujemy informację, że masa

wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca na terenie województwa może być podana „zgodnie z GUS na dany rok sprawozdawczy lub poprzedzający”.

II. MONITORING

W pierwszym etapie projektu przeanalizowano 300 gmin pozyskując informacje w zakresie: przyjętych w uchwałach rad gmin wysokości opłat pobieranych od mieszkańców z tytułu gospodarowania odpadami, łącznej kwoty opłat pobranych przez gminę w 2013r., masy odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy, w tym poddanych składowaniu i procesom innym niż składowanie, poziomu odzysku i recyklingu osiągniętego przez gminę, funkcjonujących na terenie gminy PSZOK. Następnie informacje zostały opracowane na podstawie Rocznych sprawozdań wójtów, burmistrzów, prezydentów miast z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi złożonych za rok 2013 oraz informacji uzyskanych bezpośrednio od gmin na wniosek o udostępnienie informacji publicznej i informacji o środowisku, a także ze stron internetowych gmin.

Wyboru gmin do analizy dokonano na podstawie następujących kryteriów:

- liczba mieszkańców (miasta powyżej 100 tys. mieszkańców),
- stwierdzenie nieprawidłowości w kontroli prowadzonej przez GIOŚ, WIOŚ, NIK.

Ponadto wzięto pod uwagę:

- doniesienia prasowe oraz zgłoszenia mieszkańców,
- równomierne rozmieszczenie gmin na terenie kraju,
- proporcjonalny udział gmin wiejskich i miejskich,
- specyfikę gminy (gmina turystyczna, uzdrowska, o charakterze górskim, leśnym).

W wyniku analizy danych zebranych w monitoringu wstępnym przeprowadzonym w ponad 300 gminach wybrano 20 gmin do analizy szczegółowej. Były to Gminy które: zgodnie z uchwałami pobierały najwyższe/najniższe opłaty od mieszkańców za odbiór odpadów (osobno dla zbieranych selektywnie i nieselektywnie), wykazały najniższy/najwyższy procent recyklingu, gminy w których w przeliczeniu na mieszkańca koszty zagospodarowania odpadów były najniższe/najwyższe, gminy w których koszty zagospodarowania jednej tony odpadów były najwyższe/najniższe, które stwarzały problemy z udostępnieniem informacji, w których dodatkowo otrzymano zgłoszenia o nieprawidłowościach, bądź takie informacje znalezione zostały w mediach.

Szczegółowy monitoring funkcjonowania gospodarki odpadami po „rewolucji śmieciowej” wykonany został w gminach: Warszawa, Paprotnia, Częstochowa, Końskie, Hel, Pszczyna, Dziwnów, Pruszcz Gdański, Brzeg, Wrocław, Skalmierz, Lesznowola, Koberzyce, Oświęcim, Libiąż, Skarżysko-Kamienna, Łabowa i Słupsk.

W dalszej części raportu prezentujemy streszczenia opracowań wykonanych przez ekspertów. Dane zawarte w raporcie prezentują stan na lipiec 2015 roku. W związku z tym, jeśli gmina aktualizowała sprawozdania, albo pojawiły się jakieś zmiany w systemie po tym terminie, to nie zostały one uwzględnione w niniejszym raporcie. Jedynie w przypadku gmin, które podczas konsultowania raportu zgłosiły potrzebę aktualizacji danych, takie poprawki wprowadzono.

W każdej z analizowanych gmin przeprowadzono wywiady z mieszkańcami oraz przedstawicielami organizacji

pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska (o ile taka organizacja działa na terenie gminy).

Raporty zostały przygotowane w oparciu o następujące dokumenty:

- sprawozdania za lata 2010 - 2012 i 2013, 2014 zgodnie z obowiązującymi wzorami sprawozdań,
- roczne sprawozdanie wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi,
- kwartalne sprawozdanie sporządzane przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
- sprawozdanie wójta z wykonania GPGO,
- informację dla wójta od podmiotu odbierającego odpady komunalne od mieszkańców nieruchomości dotyczącą: masy poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych lub ilości i rodzaju nieczystości ciekłych z obszaru danej gminy w terminie do końca pierwszego kwartału za poprzedni rok kalendarzowy; sposobów zagospodarowania poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych; masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji składowanych na składowisku odpadów; masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nieskladowanych na składowiskach odpadów i sposobów lub sposobu ich zagospodarowania. (art. 9 a u.p.c.g.),
- PGO (GPGO /do czasu obowiązywania/ oraz WPGO),
- akty prawa miejscowego dot. gospodarki odpadami i utrzymania czystości (zarządzenia wójta, burmistrza lub prezydenta oraz uchwały rady odpowiedniej gminy ... , uchwały Sejmiku odpowiedniego województwa ... zamieszczone w Dziennikach Urzędowych Województwa ... i inne)
- dokumentację przetargową (dotyczącą odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo odbierania i zagospodarowania tych odpadów)
- dane GUS,
- analizę stron internetowych i dostępnych na nich informacji,
- ewentualne wyniki kontroli WIOŚ, IOŚ, NIK,
- opinie mieszkańców,
- opinie NGO,
- decyzje wydane na podstawie przepisów: art. 9x i 9xa u.p.c.g.
- przeprowadzone kontrole na podstawie art. 9u i 9v u.p.c.g.,
- pozostałe informacje o środowisku pozyskane od gmin, innych instytucji.

DOSTĘPNOŚĆ I WIARYGODNOŚĆ DANYCH

Podczas prowadzenia badania pojawiły się trudności z uzyskaniem wszystkich zaplanowanych danych na potrzeby niniejszej analizy. Zdarzały się sytuacje odmowy udostępnienia informacji publicznej lub informacji o środowisku, tłumaczone brakiem wykazania szczególnego interesu publicznego (Warszawa, Lublin, Oświęcim) a także przekroczenia terminu udzielania informacji.

W niektórych przypadkach dane różniły się w zależności od źródła/dokumentu. Gminy wielokrotnie dokonywały korekt sprawozdań przedkładanych w urzędach marszałkowskich, co również utrudniało dotarcie do najbardziej aktualnych danych. Na liczne błędy w gminnych sprawozdaniach wskazuje również wspomniany wcześniej raport Najwyższej Izby Kontroli z 2015 r. pt. Wdrożenie w gminach nowego systemu gospodarki odpadami

komunalnymi. Ponadto w gminnych sprawozdaniach wśród zebranych odpadów komunalnych uwzględniane są tylko te, które są odbierane od mieszkańców, bez uwzględnienia podmiotów gospodarczych (chyba że gmina objęła te podmioty systemem).

Naszym zdaniem gmina powinna dokonywać weryfikacji poprawności danych zawartych w kwartalnych sprawozdaniach przedsiębiorców. Następnie Urząd Marszałkowski powinien zweryfikować sprawozdania gminne. Usprawnieniem mogłoby być wprowadzenie generatora sprawozdań, wykorzystującego specjalne oprogramowanie, dzięki któremu weryfikacja danych następowałaby automatycznie. Dane dla województwa mogłyby być również automatycznie zliczane w systemie. Dobrym rozwiązaniem jest udostępnienie informacji dotyczących gminnej gospodarki odpadami w jednym miejscu na stronie internetowej.

Należy zaznaczyć że część gmin (Skarżysko-Kamienna, Brzeg, Paprotnia, Lublin) wykazała duże zainteresowanie i chęć współpracy przy opracowywaniu raportu, wyjaśniała pojawiające się rozbieżności poszczególnych danych.

Część gmin przyznaje, że nie potrafi podać ile osób nie uiszcza opłaty za odbiór odpadów (Lublin) albo ilu mieszkańców ostatecznie zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów (Białystok, Brzeg, Pszczyna). Jest kilka przyczyn tego stanu rzeczy. Przede wszystkim, trudno ustalić, ile osób faktycznie zamieszkuje daną nieruchomość, dotyczy to zwłaszcza zabudowy wielorodzinnej większych miast. Dodatkowe koszty (np. zatrudnienia dodatkowych osób do obsługi deklaracji) nie są uwzględniane w gminnym systemie, i niepotrzebnie zwiększają obciążenia mieszkańców. Należałoby się w związku z tym zastanowić nad zasadnością składania deklaracji, zwłaszcza w kontekście przedłużenia obowiązków meldunkowego.

Na podstawie danych otrzymanych od gmin trudno jest też określić łączne koszty zagospodarowania odpadów (koszty przedsiębiorstw, koszty administracyjne). Część gmin nie posiada takich informacji i podaje tylko koszty administracyjne (Pruszcz Gdański), a przedsiębiorcy niechętnie podają wysokość swoich kosztów (Oświęcim). Dlatego też, na podstawie otrzymanych od gmin danych, nie we wszystkich przypadkach możliwa jest ocena czy wpływy do kasy gmin z tytułu pobieranych opłat od mieszkańców są wystarczające do pokrycia kosztów związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów.

W tabeli poniżej porównano dochody uzyskane przez gminy z tytułu gospodarowania odpadami oraz koszty gospodarowania odpadami w gminie. W przypadku gdy nie uzyskano odpowiedniej informacji na temat kosztów podano wartość średnioroczną przetargu. W przypadku gminy Pruszcz Gdański podane zostały koszty administracyjne. Gminy w których różnice pomiędzy kwotami nie przekraczają 10 % to: Dziwnów, Hel, Końskie, Łabowa, Paprotnia, Skalbmierz, Skarżysko-Kamienna w 2013, Warszawa, Wrocław, Oświęcim, Pszczyna w 2014. Gminy w których różnice znajdują się w przedziale 10 - 20 % to Brzeg i Skarżysko-Kamienna w 2014. Natomiast w gminach Kobierzyce, Lublin wahają się pomiędzy 20-30%.

Gmina	Łączna kwota pobrana od mieszkańców z tytułu gospodarowania odpadami [PLN]		Koszty gospodarki odpadami [PLN]		Procentowa różnica między dochodami a kosztami [%]	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Białystok	ok57 000 000,00	b.d	16 503 659,24	38 556 580,31	71,0	b.d
Brzeg	1 772 181,30	3 649 803,49	b.d.	3 305 273,44	b.d.	9,4
Częstochowa	12 591 742,36	37 006 537,55	b.d.	29 051 288,42	b.d	21,5
Dziwnów	1 363 605,00	1 764 953,80	b.d.	1 813 992,65	b.d	2,7
Hel	550 574,35	918 925,14	419 702,05	875 410,85	23,8	5,0
Kobierzyce	2 045 425,71	4 865 110,58	1 555 216,78	4 039 133,90	24,0	20,4
Końskie	2 737 222,16	3 321 400,00	2 667 442,60	b.d	2,5	b.d
Lesznowola	2 119 101,25	b.d	1 500 168,98	4 618 422,41	29,2	b.d
Libiąż	1 049 546,32	b.d	1 325 438,78	b.d.	26,2	b.d
Lublin	21 870 629,00	43 200 039,83	16 304 666,03 zł	34 423 117,69	25,4	20,3
Łabowa	216 476,61	360 633,10	b.d.	352 920,46	b.d.	2,2
Oświęcim	2 834 729,25	6 079 472,20	2 770 048,00	5 873 160,23	2,3	3,0
Paprotnia	35 853,00	68 922,00	*107880	*68990,4		0,1
Pruszcz Gdański	1 767 865,00	3 853 112,45	**86870,66	**202737,59	b.d.	b.d
Pszczyna	2 693 344,98	5 377 458,97	2 721 233,18	5 493 607,76	1,0	2,2
Skalbmierz	155 641,60 zł	305 329,40	121 271,00	335 312,24	22,1	8,9
Skarżysko	1 912 566,70 zł	3 844 248,91	1 805 170,32	3 286 888,46	5,6	14,5
Kamienna						
Słupsk				10 816 000,00		
Warszawa	Ok150 000 000,00	292 385 698,87	b.d.	286 045 353,32		2,2
Wrocław	71 819 198,96	176 218 870,59	84 087 906,00	189 923 513,00	17,1	7,2

* Dane dotyczą średniorocznej wartości przetargu

** Podano dane dotyczące kosztów administracyjnych

III. RAPORT

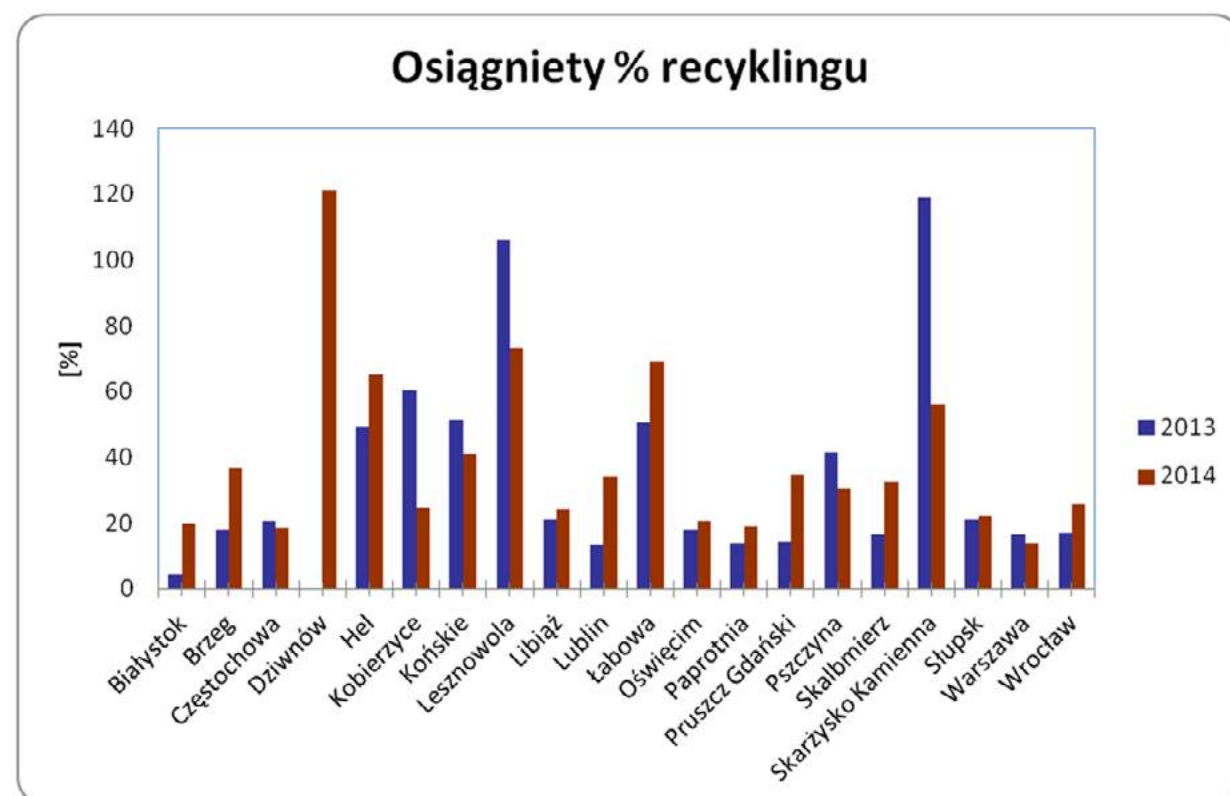
Poniżej prezentujemy wyniki przeprowadzonej oceny wdrożenia systemu gospodarowania odpadami.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

W 2014 roku poziomy recyklingu zostały osiągnięte przez wszystkie 20 gmin poddanych analizie. Najwyższy poziom osiągnęły: Dziwnów (121%), Lesznowola (73%) oraz Łabowa (69%).

Natomiast w 2013 roku największe poziomy recyklingu osiągnęły: Skarżysko Kamienna (119%), Lesznowola (106%) oraz Kobierzyce (61%).

Wykres 1 Osiągnięte poziomy recyklingu w latach 2013 i 2014

Na wykresie poniżej przedstawiono ilość odpadów zebranych w poszczególnych gminach w przeliczeniu na mieszkańca. Dane dotyczące liczby mieszkańców zaczerpnięto z GUS.

Średnio w 2014 roku mieszkaniec analizowanych gmin zebrał ok 293 kg odpadów zmieszanych. Ilość tę zawyżył Dziwnów, gdzie zgodnie z przestany materiałami, w 2014 roku mieszkaniec średnio zebrał niespełna 1 tonę odpadów zmieszanych (978 kg), co jest związane z turystycznym charakterem gminy.

Natomiast, średnia ilość odpadów zbieranych selektywnie w przeliczeniu na mieszkańca w roku 2014 wyniosła 44 kg. Mieszkańcy analizowanych 20 gmin zbierali selektywnie od 0 kg do 128 kg odpadów na rok.

Wykres 2 Ilość zebranych w 2014 r. odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

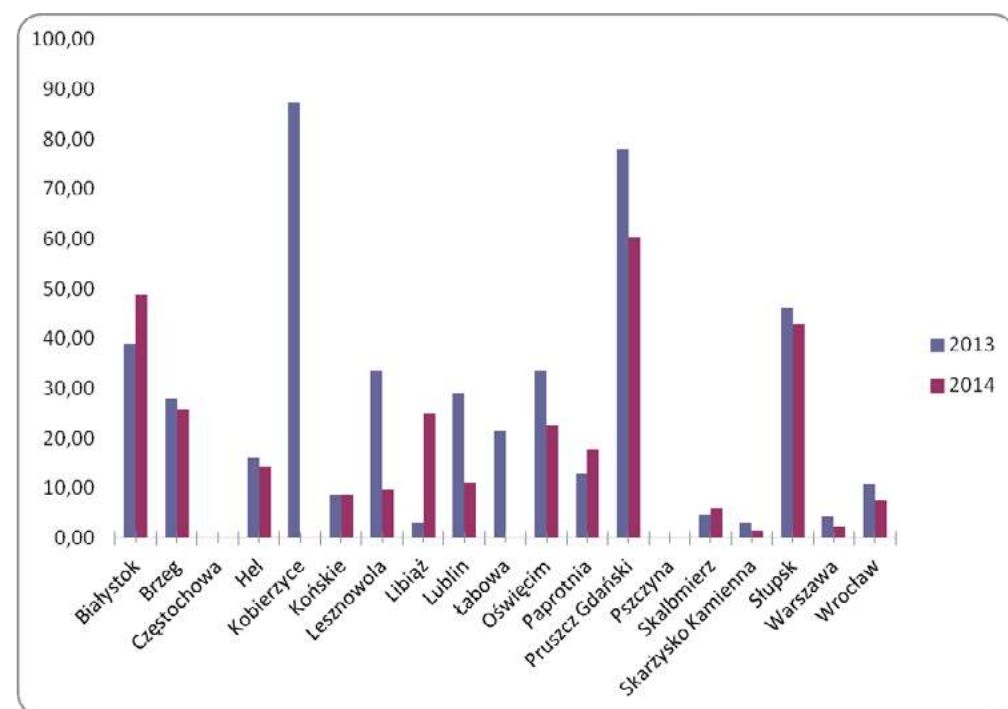

Ograniczenie masy odpadów komunalnych biodegradowalnych przekazanych do składowania

Gminy zostały zobowiązane do ograniczenia masy składowanych odpadów biodegradowalnych w 2012 roku do 75%, a w latach 2013 i 2014 do 50%.

Większość gmin osiągnęła wymagane ustawowo limity ograniczenia składowania odpadów biodegradowalnych. Pięć z analizowanych gmin wykazało omawiany wskaźnik na poziomie zerowym lub bliskim zeru. Jedynie w przypadku Pruszcza Gdańskiego wskaźnik w 2014 roku wyniósł 60%. Zastanawiający jest przypadek Dziwnowa, gdzie poziom wyniósł 414,1% w roku 2013 i 380,8% w 2014 roku. Wymagany poziom ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowania oblicza się na podstawie strumienia odpadów z terenów nieruchomości zamieszkałych. Nowy system rozlicza gminę również z masy odpadów odbieranych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (a więc także wytwarzanych przez turystów, co dla gminy ma ogromne znaczenie), konieczny do osiągnięcia poziom redukcji będzie w rzeczywistości o wiele większy. Dla czytelności danych zawartych na poniższym wykresie usunięto wskaźniki dotyczące gminy Dziwnów.

Wykres 3. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

Ilość odpadów i proporcje pomiędzy poszczególnymi frakcjami różnią się w przypadku poszczególnych gmin. Inny typ zabudowy gmin miejskich i wiejskich skutkuje tym, że inaczej jest organizowany odbiór segregowanych odpadów od mieszkańców. Na razie we wdrożonych systemach rzadko istnieje infrastruktura średniej skali, która pomagałaby zagospodarować odpady sieciowo, na rynku lokalnym, a przede wszystkim zgodnie z zasadą bliskości. Sposób zbierania odpadów jest dostosowywany do możliwości występujących w regionie instalacji służących dalszej segregacji, odzyskowi i przetworzeniu.

Opłaty za odbiór odpadów pobierane od mieszkańców

Najczęściej stosowana przez gminy metoda uzależnia opłatę za odbiór i zagospodarowanie odpadów od liczby osób zamieszkujących w gospodarstwie/nieruchomości. Jednak okazuje się, że może ona rodzić pewne negatywne konsekwencje dla systemu, gmin oraz podmiotów ustawowo zobowiązanych do roli pośrednika między gminą a mieszkańcem (zarządców nieruchomości, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych). Zauważalny jest proces „wyludniania się” miejscowości, co ma odzwierciedlenie w wysokości ściąganych od mieszkańców opłat.

Metoda naliczania opłat za odbiór odpadów na podstawie zużycia wody w gospodarstwie domowym stosowana jest w jednej z poddanych analizie gmin. Podobnie w przypadku jednej gminy zastosowano naliczanie stawki w zależności od wielkości gospodarstwa domowego.

Wysokości pobieranych opłat są bardzo zróżnicowane i wahają się dla odpadów segregowanych w przedziale od 2 do 15 zł a dla odpadów zmieszanych w przedziale od 3 do 39 zł.

Niższa opłata za odbiór odpadów selektywnie zbieranych wydaje się być głównym czynnikiem motywującym do deklarowania selektywnej zbiórki odpadów. W wielu gminach różnice w opłatach były bardzo wyraźne i ewidentnie były ekonomicznym bodźcem. Gmina Łabowa, stosująca zaporową stawkę za odpady niesegregowane (50 zł za niesegregowane i 6 za segregowane), jest jedyną z analizowanych gmin, gdzie masa odpadów zebranych selektywnie jest większa od masy odebranych odpadów zmieszanych. Jednak w związku z tym, że większość mieszkańców wybrała bardzo niską stawkę – 6 zł za odbiór odpadów segregowanych, system nie zbilansował się. Jedną z gmin – Pruszcz Gdański, wprowadziła obowiązek selektywnej zbiórki odpadów. W efekcie w gminie tej zanotowano blisko dwukrotny wzrost poziomu recyklingu na przestrzeni lat 2013-2014.

Można zadać pytanie czy pozostawienie mieszkańcom wyboru, co do segregacji jest dobrym rozwiązaniem, mając na uwadze chociażby wytyczne unijne w tym zakresie. Jednocześnie niezbędne jest podjęcie działań umożliwiających skuteczną segregację odpadów w zabudowie wielorodzinnej.

PSZOK

Punkty te funkcjonują w większości gmin. W nielicznych procedura organizacji ich funkcjonowania nadal trwa (Lesznowola, Paprotnia, Dziwnów, Warszawa). Zdarza się, że mieszkańcy nadal nie wiedzą o funkcjonowaniu tych punktów, albo ich lokalizacja jest niezbyt dobrze oznaczona. Z wywiadów przeprowadzonych z mieszkańcami wynika też, że PSZOKi przyjmują odpady w niedogodnych dla nich godzinach. Prostem rozwiązaniem tego problemu mogłoby być wprowadzenie oznaczeń miejsca funkcjonowania PSZOK i przyjmowania odpadów od mieszkańców w dogodnych dla nich godzinach. PSZOKi często są usytuowane w dość odległych miejscach, wymagają posiadania własnego środka transportu. Dobrym rozwiązaniem, zarówno dla gmin miejskich, jak i wiejskich, jest wsparcie punktów stacjonarnych cyklicznymi zbiórkami.

RIPOK

Najdalej odpady wywożone były do RIPOKa zlokalizowanego w odległości 105 km. Średnio jednak nie była to odległość większa niż kilkadziesiąt kilometrów: 45km w 2013 roku i 35 km w roku 2014.

PRZETARG

Przetargi na odbiór i zagospodarowanie odpadów, bądź osobno na odbiór i osobno na zagospodarowanie odbyły się we wszystkich analizowanych gminach. Najczęściej jedynym kryterium wyboru firmy była cena oferowanej usługi. Zdarzało się, że w wymaganych kryteriach wskazywano: poziomy recyklingu, przeprowadzenie warsztatów edukacyjnych w gminie, wiedzę i doświadczenie, potencjał techniczny (odpowiednie samochody).

Gminy nie stosowały Zielonych zamówień publicznych oznaczających politykę, w ramach której należy włączyć kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów/zamawiania usług. Jak zakłada Komisja Europejska - w przypadku administracji szczebla lokalnego do 2020 r., poziom zielonych zamówień publicznych powinien wynieść 50%. W związku z tym instytucje zamawiające, zaspokajając potrzeby odbiorców publicznych, powinny uwzględniać również istotne potrzeby w zakresie ochrony środowiska.

INWESTYCJE W GMINACH:

Najczęściej planowaną inwestycją jest budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) o ile jeszcze taki punkt na terenie gminy nie funkcjonuje, albo jego rozbudowa i modernizacja.

Niektóre gminy w swoich planach inwestycyjnych dotyczących systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wciąż widzą miejsce na budowę spalarni odpadów – Białystok, Wrocław. Planowana była również budowa spalarni w Lublinie, jednak Prezydent miasta zadeklarował że miasto zrezygnuje z tej inwestycji.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

Gminy bardzo rzadko przeprowadzają kontrolę firm odpowiedzialnych za odbiór i zagospodarowanie odpadów. Jeśli gmina podejmuje się przeprowadzenia kontroli, to dotyczy ona mieszkańców i efektów ich segregowania, a nie przedsiębiorców. Same gminy najczęściej były kontrolowane przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska (WIOŚ). Zdarzały się także kontrole prowadzone przez Najwyższą Izbę Kontroli (NIK).

Aby osiągnąć najlepsze efekty powinno się częściej korzystać z możliwości kontrolowania wszystkich etapów postępowania z odpadami – zarówno podmiotów odpowiedzialnych za odbiór i zagospodarowanie odpadów, jak i jakości selektywnej zbiórki prowadzonej przez mieszkańców.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Działania edukacyjne na rzecz selektywnej zbiórki odpadów od kilkunastu lat są prowadzone w ramach kampanii krajowych i lokalnych, realizowanych przez Ministerstwo Środowiska, gminy i ich związki, szkoły, organizacje pozarządowe i organizacje odzysku. W efekcie, jak wykazały badania przeprowadzone przez CBOS, selektywna zbiórka i recykling jest wskazywany przez młodzież szkolną i osoby dorosłe, przez kobiety i mężczyzn jako najbardziej efektywny sposób dbania o stan środowiska naturalnego. Nie oznacza to jednak, że gospodarując odpadami gminy mogą mniejszą wagę przywiązywać do działań informacyjnych, promocyjnych, edukacyjnych. Lokalnie podejmowana edukacja i sprawnie funkcjonujące serwisy informacyjne są nieodłącznym elementem systemu, bez którego trudno mówić o osiągnięciu rok po roku podwyższanych wskaźników recyklingu i powtórnego użycia.

Informowanie mieszkańców o nowym systemie gospodarowania odpadami przebiegało sprawnie w większości gmin. Niektóre gminy poprzestały na podstawowych metodach informowania społeczności poprzez rozwieszanie plakatów i kolportowanie ulotek.

Część gmin zdecydowała się na szerszą akcję promocyjną i sfinansowała przygotowanie i emitowanie spotów reklamowych w radio i telewizji lokalnej, środkach publicznego transportu.

Wyróżnić warto akcje, w których mieszkańcy mogli wziąć mniej lub bardziej aktywny udział, takie jak:

- spotkania z mieszkańcami, w których uczestniczyli także radni, sołtysi,
- przedstawienia edukacyjne dla dzieci i młodzieży,
- akcje aktywizujące dzieci i młodzież.

Dla sprawnego działania systemu kluczowe znaczenie ma stała dostępność informacji i w tym zakresie najbardziej funkcjonalne są:

- strony internetowe z aktualizowanymi na bieżąco m.in. terminami odbioru odpadów czy godzinami otwarcia PSZOKów.

Warto również wskazać na formy uzupełniające takie jak:

- infolinia, dzięki której mieszkańcy mogą pytać i radzić się konsultanta,
- Esemisy informujące o terminach zbiórek lub innych istotnych wydarzeniach w gminie związanych z odpadami.

Efektywność informacji i edukacji znajduje swój wyraz w zaangażowaniu mieszkańców na rzecz selektywnej zbiórki i powinna być stale monitorowana. Pod tym względem na wyróżnienie zasługuje wprowadzony w Lesznowoli system tzw. żółtych kartek stanowiących swojego rodzaju ostrzeżenie dla mieszkańców, którzy nieprawidłowo segregowali odpady. Generalnie po upomnieniu przez gminę następowała poprawa i nie było konieczności nakładania kar. Urzędnicy gminy podkreślali, że dużą rolę odegrały tutaj indywidualne spotkania pracowników gminy z mieszkańcami „obdarowanymi” żółtymi kartkami.

Pomimo dużego zróżnicowania podejmowanych działań (co i tak nie dotyczy wszystkich gmin) należy zwrócić uwagę na to, że zakres komunikacji z mieszkańcami jest bardzo wąski. Ogranicza się on właściwie do zasad selektywnej zbiórki i grafików odbioru odpadów. Pomija wybory konsumenckie i wzory użytkowania produktów, które bezpośrednio rzutują na ilość i jakość wytwarzanych odpadów. Wątką jest również informacja o losie przetworzonych odpadów i odzyskanych surowców generowanych przez RIPOKi. A tego rodzaju wiedza potrafi motywować mieszkańców, nadawać sens ich zaangażowaniu.

PODSUMOWANIE WYWIADÓW Z MIESZKAŃCAMI

W zasadzie mieszkańcy analizowanych gmin pozytywnie odbierają nowy system gospodarowania odpadami a swoje miejsce zamieszkania oceniają jako czyste. Niektórzy ankietowani zwracali uwagę między innymi na:

- zbyt wysokie opłaty za odbiór odpadów,
- zbyt rzadko odbierane odpady.

Opinie większości mieszkańców wydają się świadczyć o tym, że traktują oni gospodarowanie odpadami jako usługę, którą gmina wyświadcza odpłatnie. Oczekują wysokich standardów dotyczących czystości otoczenia, sprawności odbierania odpadów i niskich opłat, jakimi są obarczani. Słaba jest świadomość, że to mieszkańcy, jako wytwórcy odpadów, są kluczowym ogniwem, od którego zależą rezultaty gospodarowania odpadami. Utrzymywanie takiego stanu rzeczy będzie jedną z istotnych barier poprawy wskaźników recyklingu i powtórnego wykorzystania odpadów.

REKOMENDACJE

- Wprowadzenie systemu sprawozdawczości wykorzystującego specjalne oprogramowanie w postaci generatora sprawozdań.
- Przygotowanie materiałów i przeprowadzenie odpowiednich szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych z sprawozdawczość na poziomach gmin i województw.
- Udostępnianie informacji dotyczących gminnej gospodarki odpadami w jednym miejscu na stronie internetowej.

- Przeanalizowanie konieczności składania deklaracji, zwłaszcza w kontekście przedłużenia obowiązku meldunkowego.
- Weryfikacja sposobu obliczania poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.
- Korzystanie z możliwości kontrolowania wszystkich etapów postępowania z odpadami – zarówno podmiotów odpowiedzialnych za odbiór i zagospodarowanie odpadów, jak i jakości selektywnej zbiórki prowadzonej przez mieszkańców. W tym zakresie istotna jest rola zarówno samorządu, jak również lokalnych organizacji pozarządowych, liderów oraz samych mieszkańców.
- Przyjmowanie w PSZOKach odpadów w najbardziej dogodnych dla mieszkańców dniach i godzinach.
- Stały monitoring efektywności prowadzonej informacji i edukacji. Poza samym prowadzeniem akcji informowania mieszkańców o zasadach prowadzenia gospodarki odpadami w poszczególnych gminach, należałoby się skupić na prowadzeniu działań edukacyjnych na temat sposobów unikania powstawania odpadów zrównoważonej konsumpcji, promocji kompostowania przydomowego, szkodliwości spalania odpadów.

IV. POSTULATY

KIERUNKI ZMIAN?

Obok celów krótkoterminowych, takich jak osiągnięcie kolejnych poziomów odzysku, gospodarujące odpadami gminy powinny mieć zdefiniowane cele strategiczne, które są zgodne z europejską i krajową polityką odpadową. Kładziony jest w nich nacisk na rozwijanie gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zapobieganiu powstawaniu odpadów, na ograniczanie zużycia surowców i energii oraz maksymalnym wykorzystanych materiałów. Obecnie idea ta znajduje swój najpełniejszy wyraz w projekcie Zero Waste Europe, do którego przystąpiło już ponad 300 gmin o łącznej populacji prawie 7 mln osób .

Dążeniu do zamkniętego modelu gospodarki powinno sprzyjać ustawodawstwo. Jednak zapisy legislacyjne w tym zakresie mają charakter określania priorytetów i zachęt, a nie obligatoryjnie obowiązujących do osiągnięcia wskaźników. Charakterystyczny pod tym względem jest art. 19.1. ustawy o odpadach: Organy administracji publicznej, w zakresie swojej właściwości, podejmują działania wspierające ponowne użycie i przygotowanie do ponownego użycia odpadów, w szczególności: 1) zachęcając do tworzenia i wspierając sieci ponownego wykorzystania i napraw; 2) stwarzając zachęty ekonomiczne. 2. Jednostki sektora finansów publicznych stosują kryteria ponownego użycia lub przygotowania do ponownego użycia odpadów przy udzielaniu zamówień publicznych, o ile ponowne użycie lub przygotowanie do ponownego użycia odpadów jest możliwe.

Charakter zachęty ma też zapis w art. 33 otwierający drogę do horyzontalnej współpracy między ministerstwami na rzecz lepszego zagospodarowania odpadów: 2. Ministrowie właściwi do spraw: budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, gospodarki, gospodarki morskiej, łączności, rolnictwa, transportu, wewnętrznych, zdrowia oraz Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, każdy w zakresie swojego działania, mogą określić, w drodze rozporządzeń, szczegółowy sposób postępowania z niektórymi rodzajami

odpadów, z wyłączeniem wymagań dla prowadzenia procesów przetwarzania, kierując się potrzebą zapewnienia prawidłowego postępowania z odpadami.

Podobnie na etapie planów, a nie konkretnych rozwiązań i zarządzeń znajduje się ustawodawstwo dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów oraz traktowaniu wytworzonych odpadów jako zasobu. Komisja Europejska zawarła wytyczne w dokumencie: Waste prevention in Europe – the status in 2014 . Polskim odpowiednikiem tego dokumentu jest Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów.

Planując i kształtując gospodarkę odpadową zgodnie z tak ambitnie zarysowanymi celami, gminy powinny już teraz budować jak najszerszą społeczną koalicję dla wprowadzania zmian i jednocześnie dbać o wypełnianie przez mieszkańców, jak i firmy komunalne aktualnie obowiązujących umów i przepisów. Komunikacja z mieszkańcami w zakresie budowania systemu gospodarki powinna być elementem szerszej strategii rozwoju gminy. Standardem powinny być publiczne debaty oraz rzetelnie prowadzone konsultacje społeczne dotyczące najważniejszych planowanych do wprowadzenia zmian w systemie. Zmian, które będą przybliżyły do gospodarki o obiegu zamkniętym i zapobieganiu powstawaniu odpadów nie wprowadzi gminna administracja, lecz gmina – obywatele.

Warto spojrzeć na gospodarkę odpadami bardziej kompleksowo, do czego przydatne mogą być postulaty, wypracowane na zorganizowanej przez Towarzystwo na rzecz Ziemi oraz European Environmental Bureau konferencji „Nasze zasoby są policzone” i „Segregujmy na serio”, w dniach 27-28 października 2015, w ramach tego samego projektu. Uczestnicy konferencji, wspólnie z zaproszonymi ekspertami zaproponowali przyjęcie wspólnego stanowiska, które można potraktować jako rekomendacje w zakresie polityki odpadowej. Co istotne są one możliwe do wdrożenia również z poziomu gminnego, dlatego warto, żeby samorządy zapoznały się z nimi i rozważyły ich wprowadzenie. Dlatego poniżej przytaczamy omawiane postulaty.

- Europejskie prawo odpadowe ulega stałemu doskonaleniu, dlatego już w chwili obecnej musimy myśleć o gospodarce o obiegu zamkniętym (circular economy) i wspierającej jej metodologii Zero Odpadów (Zero Waste) - celu do którego powinniśmy dążyć.
- Głównym celem gospodarki odpadami jest ograniczanie ich ilości. Proponujemy zatem wypromowanie i zalegalizowanie na poziomie UE jako kluczowych wskaźników opartych na ilości odpadów per capita, jakie nie zostały poddane recyklingowi lub ponownemu użyciu i tym samym stanowią środowiskowy balast. Rozwiązanie takie weryfikuje zaawansowanie osiągnięcia celów ekologicznych społeczeństw o wysokiej konsumpcji oraz promuje te, które wytwarzają małą ilość odpadów w przeliczeniu na mieszkańca i już „na wstępie” zdecydowanie mniej obciążają środowisko.
- Prawo krajowe, dokumenty strategiczne (KPGO, WPGO) i programy (POliŚ, RPO) muszą być przeformułowane tak, aby wspierały wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym – w pierwszej kolejności działania zmierzające do redukcji odpadów u źródeł, powtórnego wykorzystania produktów, selektywnej zbiórki i recyklingu surowców.
- Zapobieganie powstawaniu odpadów stoi najwyżej w hierarchii, a jest najłabiej opracowane pod względem zarządzania, ewaluacji i integracji z innymi sposobami postępowania z odpadami.
- Konieczne są zmiany w prawie krajowym i unijnym, dzięki którym naprawianie stałoby się łatwiejsze, tańsze, a trwałość produktów uległaby istotnemu wydłużeniu. Większe możliwości naprawy, to więcej miejsc pracy, również dla osób wykluczonych zatrudnianych w przedsiębiorstwach socjalnych.
- Niezbędne są także zmiany w prawie, prowadzące do zwiększenia poziomu selektywnej zbiórki odpadów u źródła. Selektywna zbiórka, w tym przede wszystkim oddzielnie odpadów organicznych, to klucz do lepszej jakości surowców, zwiększenia poziomu recyklingu i zmniejszenia ilości odpadów resztkowych. To także duża liczba nowych miejsc pracy i zmniejszenie energochłonności

gospodarki.

- Sprzeciwiamy się wydawaniu środków publicznych na finansowanie budowy spalarni odpadów. Przykłady samorządów, które realizują projekty Zero Odpadów udowadniają, że możliwe jest zmniejszenie ilości odpadów, zwiększenie zatrudnienia i obniżenie kosztów funkcjonowania systemu bez konieczności budowy spalarni.
- W tworzenie komplementarnego systemu muszą być zaangażowani wszyscy interesariusze. Mieszkańcy muszą być włączani w procesy decyzyjne i projektowanie systemu – to od nich zależy, czy będą osiągnięte cele w zakresie ograniczania odpadów i recyklingu. Administracja krajowa i samorządowa powinna być otwarta na konsultacje, stale usprawniać tworzony system i informować o jego efektach.
- Samorząd powinien być katalizatorem dobrych zmian: zachęcać, wspierać, demonstrować, angażować. Nie zawsze trzeba czekać na działanie organów krajowych, czy europejskich. Inicjatywy oddolne są kluczem do sukcesu i cechują się większą efektywnością - np. poprzez lepsze zaangażowanie obywatelskie; skracanie cykli obiegu produktów i odpadów.

V. STUDIA PRZYPADKU 20 WYBRANYCH GMIN

GINA BIAŁYSTOK

Białystok jest gminą miejską położoną w województwie podlaskim, zamieszkałą przez 295282 osób.

Gmina ta położona jest w obszarze funkcjonującym pod nazwą Zielone Płuca Polski. Około 32% jej powierzchni zajmują tereny zielone. Co ciekawe, Białystok jako pierwsze miasto w Polsce zostało przyjęte do międzynarodowego projektu Sieci Zdrowych Miast koordynowanego przez Światową Organizację Zdrowia. Na terenie miasta znajdują się 3 rezerwaty przyrody.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Gmina Białystok w 2014 roku zebrała ponad 95 tysięcy ton odpadów komunalnych zmieszanych, natomiast odpadów zbieranych selektywnie ponad 15 tysięcy ton. Jednocześnie poziom recyklingu w omawianym roku wyniósł prawie 20% czyli, wymagany poziom został osiągnięty.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	83406,40	89233,98	95923,69
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	Brak danych	12232,26	15832,62
Poziom recyklingu %	13	12	19,77
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	Brak danych	2775,1	5178,51
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	39	48,77
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	948,97	2008,87	3363,59
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	37,8	61,5	52,84

Zarówno ilość odpadów komunalnych zmieszanych, jak i tych zbieranych selektywnie w gminie Białystok rośnie.

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Selektywną zbiórkę odpadów zadeklarowała zdecydowana większość mieszkańców. Niestety brak jest dokładnych danych co do ich liczby. Z informacji uzyskanych od gminy wynika, że właściciel nieruchomości deklarując zbieranie odpadów w sposób selektywny zobowiązuje się do prowadzenia segregacji odpadów komunalnych w następujący sposób: zmieszane odpady komunalne, suche surowce, szkło opakowaniowe, odpady zielone, meble i odpady wielkogabarytowe. Jeśli w wyniku kontroli stwierdzony zostanie stan wskazujący na brak selektywnego zbierania odpadów przez danego mieszkańca, będzie podstawą do wydania decyzji określającej wzrost stawki za odbiór odpadów.

Wykres poniżej przedstawia ilość odpadów zbieranych selektywnie oraz ilość odpadów zmieszanych w przeliczeniu na mieszkańca (w kg).

Mieszkaniec Białegostoku od 2012 roku zbiera coraz więcej odpadów zmieszanych, jednocześnie jednak rośnie ilość odpadów zbieranych selektywnie – w 2013 roku było to 41 kg natomiast w 2014 roku już 54 kg. Ciągłe jednak jest to tylko 16% wszystkich wytwarzanych przez niego odpadów.

Wykres 2. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

OPŁATY ZA ODPADY

Stawki opłat pobieranych od mieszkańców za odbiór odpadów zostały zróżnicowane ze względu na powierzchnię gospodarstw domowych. Wyraźnie widać, że opłaty za odbiór odpadów niesegregowanych są wyższe od opłat za odbiór odpadów segregowanych.

Tab. 2. Opłaty za odpady segregowane

Powierzchnia	Opłaty w 2014 r.
< 40 m ²	9
40 m ² > 80 m ²	21
> 80 m ²	29

Stawki w PLN

Tab. 3. Opłaty za odpady niesegregowane

Powierzchnia	Opłaty w 2014 r.
< 40 m ²	23
40 m ² > 80 m ²	42
> 80 m ²	54

Stawki w PLN

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana z tytułu gospodarowania odpadami w Gminie w 2013 roku wyniosła ok 57 000 000 zł.

Natomiast, całkowity koszt zagospodarowania odpadów w gminie Białystok w roku 2014 wyniósł ponad 38 milionów złotych i ponad 16 mln w roku 2013.

Tab. 4. Koszty gospodarowania odpadami w gminie Białystok

Rok	Całkowity koszt gospodarowania odpadami w gminie Białystok
2013	16503659,24
2014	38556580,31

Stawki w PLN

PSZOKI

Na terenie gminy działają dwa PSZOKI: w Hryniewiczach i Białymstoku.

Warto podkreślić, że obiekt w Hryniewiczach wyposażony jest w nowoczesną sortownię, kompostownię i posiada system zbierania odcieków. W sortowni ze strumienia odpadów komunalnych oddzielane są odpady opakowaniowe, które przekazywane są firmom posiadającym zezwolenia w zakresie zagospodarowania (odzysku) odpadów.

RIPOKI

Na terenie gminy funkcjonują 4 RIPOKI. Trzy z tych instalacji spełniają wszystkie wymogi prawne stawiane w uchwale - Składowisko odpadów - ZUOK Hryniewicze, Instalacja MBP - CIGO w Studziankach. Natomiast Instalacja MBP - ZUOK Hryniewicze ma wciąż za małą ilość BIO (Kompostowanie faza I - 18000 Mg/rok + 45000 Mg/rok faza II na placu).

PRZETARG

Głównym kryterium określonym w przetargu w 2013 roku na Świadczenie usługi odbioru odpadów komunalnych powstających na nieruchomościach na terenie Miasta Białystok była cena wykonania usługi, ale zwracano też uwagę na spełnianie pozostałych zapisów SIWZ. W SIWZ wskazano m.in., że wykonawca zobowiązany jest bezpośrednio przekazać odpady do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych Hryniewicze (Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Hryniewiczach).

Białystok podzielono na sześć sektorów. Najtańsze oferty w przetargu na odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców Białegostoku złożyły w sektorach: I - MPO (842 tys. zł), II - Transbud (961 tys.), III - Transbud (1,2 mln), IV - MPO (1,3 mln), V MPO (183 tys.), VI - MPO (1,3 mln). Wówczas został powołany biegły, który ocenił, uwzględniając podlaskie warunki placowe i minimalne koszty amortyzacji, że odbiór odpadów za te pieniądze nie jest możliwy. Dlatego odrzucono te oferty i wybrano drugie (w przypadku sektora II - trzecie) pod względem ceny. Należały one do Transbudu (w sektorach I, IV i VI) i MPO (sektory II, III i V).

wartości ofert wyłonionych w przetargach gmin jako zwycięskie
Sektor I (za 1,4 mln zł)
Sektor II (1,1 mln)
Sektor III (2 mln)
Sektor IV (2,3 mln)
Sektor V (za 339 tys. zł)
Sektor VI (prawie 4 mln zł)

W 2014 roku przeprowadzono kolejne przetargi -

http://www.lech.net.pl/przetargi2014zp001_uslugi_odbior_odpadow.html

INWESTYCJE W GMINIE

Gmina planuje realizację w swoich granicach spalarni odpadów. Pomysł ten jednak spotyka się ze sporym sprzeciwem mieszkańców. Zdaniem autora raportu planowana spalarnia jest przewymiarowana (analiza znajduje się w raporcie szczegółowym).

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W latach 2010- 2014 na terenie Białegostoku nie przeprowadzono żadnej kontroli ani ze strony gminy, ani instytucji zewnętrznych.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

W gminie odbyły się konsultacje społeczne i zostały przeprowadzone przez zewnętrzną firmę consultingową. W ramach konsultacji omawiano między innymi wzór deklaracji w sprawie wysokości opłat. Żadna z organizacji pozarządowych nie odniosła się do jego treści w formie uwag i wniosków. Jedną z form konsultacji była strona internetowa Stowarzyszenia Ekologiczny Białystok.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy gminy narzekają na wysokie koszty odbioru śmieci i na jakość świadczonych przez firmy wywozowe usług. Występują też głosy krytyki w stosunku do przeprowadzonego przetargu i opinia o stronniczości firmy przeprowadzającej konsultacje społeczne.

Mieszkańcy wyrażają również duże obawy w związku z planami wybudowania spalarni śmieci na terenie gminy. Największe zagrożenie widzą w możliwym zniszczeniu okolicznego Lasu Pietrasze.

PODSUMOWANIE

- Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych w gminie Białystok jest ich składowanie. Wskaźnik odpadów składowanych to ok. 58% wszystkich zebranych.
- Problemem w gospodarce odpadami komunalnymi na terenie województwa, a także powiatu, jest aktualnie bardzo niski poziom recyklingu.
- Białystok powinien zwrócić większą uwagę na segregację odpadów u źródła i możliwości ich dalszego wykorzystania jako surowce wtórne, źródło energii czy nawóz.
- Autor raportu wskazuje na problem w postaci „sortowania kodów” tj. nieuzasadnionym pobieraniu opłaty środowiskowej za tzw. składowanie odpadu na wysypisku w Hryniewiczach.
- Nierzetelnie przeprowadzone konsultacje w sprawie planowanej budowy spalarni odpadów w Białymstoku,
- Planowana budowa przewymiarowanej spalarni odpadów,
- Organizacje ekologiczne działające na terenie Białegostoku zgłosiły podejrzenia o nadużyciach związanych z finansowaniem budowy ZUOK przy ul. Andersa do Komisji Europejskiej.

GINA BRZEG

Gmina Brzeg położona jest na północnym zachodzie województwa opolskiego i liczy ponad 35 tysięcy mieszkańców. Brzeg jako jedna z trzech gmin województwa opolskiego zadeklarowała przystąpienie do Planu Gospodarki Odpadami Województwa Dolnośląskiego.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, ilość odpadów zmieszanych zebranych w gminie w 2014 roku wyniosła 7 175,6 ton. Jest to ponad 3 tysiące ton odpadów zmieszanych mniej niż w 2013 roku kiedy to gmina odebrała ich ponad 10 296,4 ton.

W 2014 roku gmina zebrała selektywnie 1 512,32 ton odpadów, co jest dużym postępowaniem w porównaniu z rokiem 2013 kiedy selektywnie udało się zebrać nieco ponad 900 ton odpadów.

W 2014 roku gmina miała 33% poziom recyklingu, co oznacza, że osiągnęła poziom wymagany ustawowo.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	10 454,7	10 296,4	7 175,6
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	563,9	936,5	1 512,32
Poziom recyklingu frakcji papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Brak danych	17,8	36,7
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	219,9	174,2	961,5
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	3,1	28,10	25,6
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	350,1	3085,31	1346,99
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	24,10	77,6

Na podstawie dostępnych danych obliczono ilości zebranych odpadów, zarówno zmieszanych jak i selektywnych w przeliczeniu na mieszkańca (wykres poniżej). W 2014 r. średnio mieszkaniec gminy oddał niewiele ponad 200 kg odpadów zmieszanych oraz ok 42 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

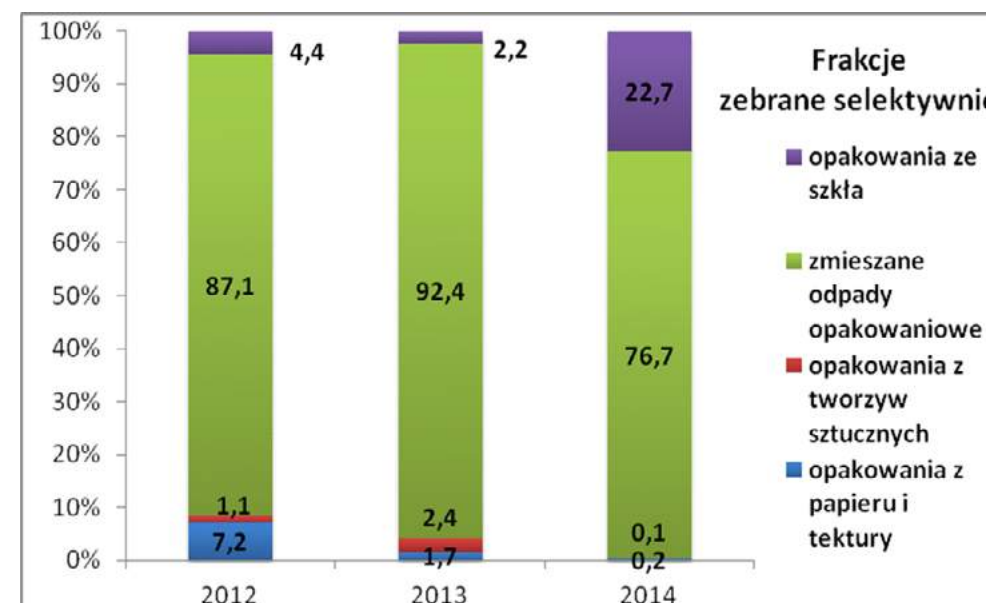

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Urząd nie jest w stanie określić ilu mieszkańców zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów, ponieważ trwają wyjaśnienia co do liczby złożonych deklaracji i dokonanych w związku z tym opłat.

Selektywną zbiórką odpadów u źródła objęte są następujące frakcje odpadów: szkło, odpady biodegradowalne (kuchenne i ogrodowe), zmieszane odpady opakowaniowe oraz pozostałe odpady zmieszane. Poza tym zbierane są okresowo odpady wielkogabrytowe i przeterminowane i niewykorzystane leki w aptekach. Na wykresie poniżej przedstawiono jedynie te frakcje, które reprezentują największe udziały spośród odpadów zbieranych selektywnie. Zdecydowanie dominującą jest frakcja zmieszane odpady opakowaniowe. Frakcja ta w 2014 roku stanowiła prawie 80% wszystkich zbieranych selektywnie odpadów. Jeszcze większy udział miała ona w 2013 roku stanowiąc ponad 92% odpadów selektywnych.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

OPŁATY ZA ODPADY

Kwoty pobierane od mieszkańców były wielokrotnie zmieniane. Ich wysokość była główną przyczyną protestów mieszkańców jak i walki politycznej we władzach miasta.

Tab. 2. Opłaty za odpady segregowane pobierane od mieszkańców

Gospodarstwo	Odpady segregowane		
	Od lipca 2013	Od października 2013	Od stycznia 2014
Mikro 1os	10	16	9
Małe 2os	20	32	20
Średnie 3 os	30	48	30
Duże 4 os	31	64	40
5os i więcej	-	-	5

Stawki w PLN

Tab. 3. Opłaty za odpady niesegregowane pobierane od mieszkańców

Gospodarstwo	Odpady niesegregowane		
	Od lipca 2013	Od października 2013	Od stycznia 2014
Mikro 1os	45	32	18
Małe 2os	45	64	40
Średnie 3 os	45	96	60
Duże 4 os	45	128	80
5os i więcej	-	-	100

Stawki w PLN

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami:

- w roku 2013 wyniosła 1 772 181,3zł natomiast,
- w roku 2014 - 3 649 803,49 zł.

Gmina podaje koszty administracyjne związane z zagospodarowaniem odpadów, które przedstawiają się następująco:

- 2013 – 107 317,43 zł,
- 2014 – 185 608,00 zł.

PSZOKI

Nowe wymagania wprowadzone w ramach „rewolucji śmieciowej” zostały wprowadzone z prawie półrocznym opóźnieniem. PSZOK utworzono na terenie miasta w 2013 roku. Znajduje się on na terenie przedsiębiorstwa zajmującego się zbiórką odpadów z terenu miasta. W materiałach edukacyjnych wskazywano, że PSZOK utworzony został na terenie Spółki ZHK przy ul. Saperskiej 1. Spółka ZHK jest spółką gminną, od wielu lat zajmująca się m.in. odbieraniem odpadów komunalnych; a tym samym znaną mieszkańcom Brzegu. Mieszkańcy gminy są zorientowani o miejscu lokalizacji ZHK Sp. z o.o.. Poza tym ilości przyjmowanych odpadów w PSZOK są miernikiem tego, iż mieszkańcy wiedzą jak dojechać do Punktu. W 2013 roku PSZOK odbierał 13 frakcji, a w 2014 roku już 19 frakcji odpadów.

RIPOKI

W obrębie regionu funkcjonuje RIPOK, którym dla Regionu Wschodniego Województwa Dolnośląskiego jest – Zakład Gospodarowania Odpadami w Gać (ZGO Gać). Jego działania ocenione są pozytywnie.

PRZETARG

W 2013 roku Gmina zorganizowała 2 przetargi dotyczące gospodarowania odpadami. Pierwszy przetarg został

unieważniony.

W przetargu zakończonym pozytywnie jedynym określonym kryterium wyboru była cena. Sporządzony na potrzeby przetargu SIWZ nie przewidywał osiągnięcia odpowiednich (ustawowych) poziomów recyklingu i odzysku.

Przetarg w 2013 roku wygrała firma - Zakład Higieny Komunalnej Sp. z o.o., która zaproponowała ofertę na kwotę 3.028.824,00 zł.

PLANOWANE INWESTYCJE

W gminie realizowany jest projekt pn „System gospodarki odpadami Śleza-Oława” w ramach programu operacyjnego projektu Infrastruktura i Środowisko Priorytet II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

W ramach projektu zmodernizowano przede wszystkim część mechaniczną RIPOK, rozbudowując instalacje do sortowania m.in. o linię do produkcji paliwa alternatywnego RDF. Z kolei największą inwestycją w związku z przedmiotowym przedsięwzięciem jest instalacja do przetwarzania odpadów biologicznych w procesie fermentacji. Dzięki zastosowaniu technologii zakład wytworzy energię elektryczną, ciepło i chłód, która będzie wykorzystywana na potrzeby własne obiektu. Kolejnym zrealizowanym zadaniem było wybudowanie instalacji do przetwarzania odpadów w procesie stabilizacji tlenowej oraz nowej kwatery składowiska.

Zastosowane rozwiązania inwestycyjne istotnie przyczyniły się do wzrostu efektu ekologicznego. Wdrożone innowacje m.in. znacząco wpłynęły na zmianę udziału odpadów składowanych w odniesieniu do odpadów przyjętych z 80% do 43%.

Dodatkowe działania inwestycyjne:

2013 r. – kontynuacja obsługi aptek pod kątem wyposażenia punktów aptecznych w specjalne pojemniki na przeterminowane i zużyte leki oraz zapewnienie ich odbioru.

2013 r. – utworzenie PSZOK na terenie ZHK sp zoo w Brzegu

2014 r. – przyjęcie programu usuwania wyrobów zawierających azbest

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

Najwyższa Izba Kontroli (NIK) w 2014 roku przeprowadziła kontrolę związaną z postępowaniem z odpadami medycznymi w podmiotach działających na terenie gminy.

W latach 2010-2014 kontrole na terenie Gminy prowadzone były także przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

W latach 2010-2014 Straż Miejska w imieniu gminy prowadziła kontrole nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych. Celem kontroli było sprawdzenie wyposażenia poszczególnych nieruchomości w pojemniki na odpady komunalne, dostosowanie go do ilości osób korzystających z tych pojemników zgodnie z obowiązującą częstotliwością odbioru odpadów oraz przepisami prawa miejscowego (między innymi weryfikacji selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w przypadku zadeklarowanej segregacji).

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Główną formą informowania społeczeństwa na temat obowiązującego systemu gospodarowania odpadami były ogłoszenia. Gmina wydrukowała i rozdawała gazetkę pn. Poradnik dla mieszkańca; organizowała spotkania z mieszkańcami dotyczącymi gospodarki odpadami w aspekcie realizowanych inwestycji w ZGO Gać. Rozdawano również woreczki biodegradowalne dla mieszkańców gminy.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Główną kwestią, która mieszkańców interesuje w odniesieniu do gospodarowania odpadami jest cena za wywóz odpadów oraz czystość na ulicach i wokół śmietników. Z nadesłanych ankiet wynika, że mieszkańcy nie mają problemu z odnalezieniem pojemników na określone grupy odpadów, nawet tych przeznaczonych na odpady elektroniczne. Niestety ankietowani stwierdzili, że brak jest współpracy Urzędu Gminy i organizacji pozarządowych w zakresie poważnej edukacji ekologicznej czy debaty nad kierunkami zmian.

POSUMOWANIE

- Poziom recyklingu w 2014 roku w porównaniu z 2013 wzrósł, jednak przy znaczącym spadku zebranej ilości odpadów komunalnych.
- Zanotowano rozbieżność danych w przypadku łącznej ilości zebranych odpadów komunalnych. Informacje podane w sprawozdaniach gminy są mniejsze niż w sprawozdaniach GUS
- Akcja informacyjna została wystarczająco dobrze. Zorganizowano m.in. spotkania z miejscową społecznością.
- Kilkakrotnie zmieniane stawki za odbiór odpadów spotkały się ze sprzeciwem mieszkańców oraz dużym odzewem w mediach lokalnych (linki do materiałów prasowych zamieszczamy w raporcie szczegółowym);
- PSZOK powstał z opóźnieniem. Zdaniem autora raportu należałoby zwrócić uwagę na lepsze oznakowanie PSZOKu oraz przeanalizować godziny otwarcia.

GMINA CZĘSTOCHOWA

Częstochowa jest gminą miejską położoną w województwie śląskim, zamieszkałą przez 230123 osoby (stan na 31.12.2014). Podobnie jak w innych większych miastach, liczba osób, według złożonych deklaracji, odbiega od powyższych danych gusowskich i wynosi 196371 (na koniec grudnia 2013 wynosiła – 202229).

W związku z lokalizacją w Częstochowie zespołu klasztornego Ojców Paulinów na Jasnej Górze, miasto jest celem licznych pielgrzymek, co potencjalnie może zakłócać standardowy cykl wytwarzania odpadów komunalnych, zwłaszcza w okresie letnim.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Gmina Miasto Częstochowa w 2014 roku zebrała ponad 63 tysiące ton odpadów komunalnych zmieszanych, natomiast odpadów surowcowych zbieranych selektywnie ponad 8 tysięcy ton. Warto uzupełnić dane sprawozdawcze informacjami przedstawionymi w Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi w mieście Częstochowa od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014 – według ewidencji RIPOK MBP w Sobuczynie faktycznie wytworzonych zmieszanych odpadów komunalnych na terenie miasta było 85313,30 Mg, zaś pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania – 54921,23 Mg. Poziom recyklingu w omawianym roku wyniósł ponad 18% co oznacza, że wymagany rozporządzeniem wynik został osiągnięty.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	58415,99	59623,5	63705,5
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	5238,73	5765,8	8363,8
Poziom recyklingu %	20,13	20,69	18,73
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	4303,9	5140,7	10413,9
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	0,11	0,18	0,06
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	1376,9	2743,2	6740,2
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	16,5	37,8	63,32

Zarówno ilość odpadów komunalnych zmieszanych, jak i tych zbieranych selektywnie w gminie Częstochowa wzrasta.

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Selektywna zbiórka odpadów w gminie Częstochowa prowadzona jest w oparciu o kilka systemów (o czym szerzej w rozdziale dot. PSZOKów). W zabudowie wielorodzinnej właściciel nieruchomości, deklarując zbieranie odpadów w sposób selektywny, zobowiązuje się do prowadzenia segregacji odpadów komunalnych w następujący sposób: w altanie śmietnikowej znajdują się pojemniki na zmieszane odpady komunalne oraz na odpady biodegradowalne. Przed altanami znajdują się gniazda na odpady surowcowe, składające się z trzech „dzwonów” – na papier (niebieski), plastik i metal (żółty) oraz na szkło (zielony). Właściciel lokalu

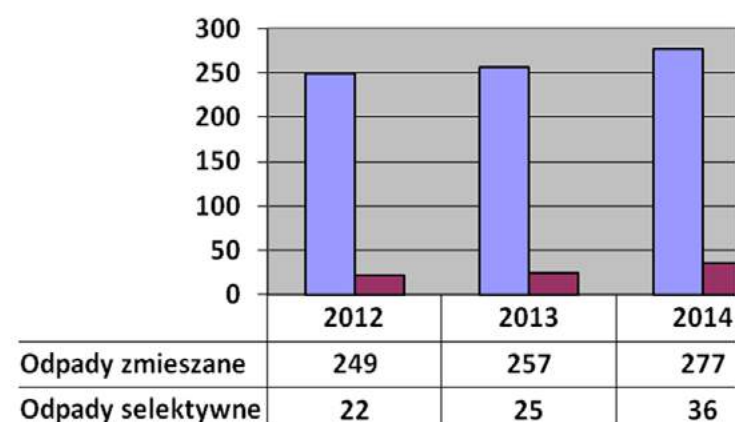
może raz w roku zamówić odbiór odpadów wielkogabarytowych oraz do 10 m³ odpadów budowlanych (gromadzone w tzw. big-bagach).

W okresie od stycznia do kwietnia oraz od października do grudnia, selektywnie odbierane są też zużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów. W 2014 r. ilość tych odpadów wyniosła prawie 1500 ton.

Wykres poniżej przedstawia ilość odpadów surowcowych zbieranych selektywnie oraz ilość odpadów zmieszanych w przeliczeniu na mieszkańca (w kg). Wyliczenia zostały wykonane na podstawie sprawozdań przedkładanych przez gminę marszałkowi.

Mieszkaniec Częstochowy od 2012 roku zbiera coraz więcej odpadów zmieszanych, jednocześnie jednak rośnie ilość odpadów zbieranych selektywnie – w 2013 roku było to 25 kg natomiast w 2014 roku już 36 kg.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

OPŁATY ZA ODPADY

Stawki opłat pobieranych od mieszkańców za odbiór odpadów zostały ustalone od osoby, a dla nieruchomości niezamieszkałych stawka ustalana jest w zależności od pojemności pojemnika i częstotliwości jego opróżniania.

Tab. 2. Opłaty za odpady z nieruchomości zamieszkałych

	segregowane	nieselegrowane
Miesięczna stawka od osoby	10,50/os	12,50/os

Tab. 3. Opłaty za odpady z nieruchomości niezamieszkałych (za jednokrotne opróżnienie)

Pojemność pojemnika	segregowane	nieselegrowane
60 l, 80 l, 110 l	13,70	16,44
120 l	14,94	17,93
140 l	17,43	20,92
180 l	22,41	26,90
240 l	29,89	35,86
260 l	32,38	38,85
340 l	33,87	40,64
660 l	65,75	78,90
770 l	76,71	92,05
1100 l	91,08	109,31
2500 l	207,02	248,42
2,5 m ³	207,02	248,42
5 m ³	414,04	496,85
7 m ³	496,85	596,22
10 m ³	709,78	851,74
worki z foli PE 80 l	13,70	16,44
worki z foli PE 120 l	14,94	17,93
kosze uliczne 10 - 39 l	-	5,83
kosze uliczne 40 - 80 l	-	11,95

Stawki w PLN

Uchwałą nr 74.IX.2015 z dnia 19 marca 2015 r. wprowadzono również ryczałtową opłatę roczną za gospodarowanie odpadami dla domków letniskowych, działek itd., która wynosi 36,40 zł za odpady segregowane i 43,33 zł za odpady nieselegrowane.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Dochody gminy z tytułu opłat od mieszkańców wyniosły 12 591 742,36 zł w 2013 i 37 006 537,55 zł 2014 roku.

Całkowity koszt zagospodarowania odpadów w gminie Częstochowa w roku 2014 wyniósł nieco ponad 29 mln. Koszty wykonawcy to ok. 11 mln, obsługa administracyjna – prawie 2 mln, edukacja i promocja – niecałe 190 tys. zł, a zagospodarowanie odpadów – ok. 16 mln zł.

Gmina nie podała informacji o kosztach funkcjonowania systemu w 2013 roku.

Według informacji zawartej w analizie stanu gospodarki za rok 2014, cena za tonę w przypadku transportu odpadów komunalnych (m.in. zmieszane, zielone, gabarytowe) wynosiła 143,31 zł, a za transport i zagospodarowanie odpadów selektywnych – 6,48 zł brutto.

Tab. 4. Koszty gospodarowania odpadami w gminie Częstochowa

Rok	Całkowity koszt gospodarowania odpadami w gminie Częstochowa
2013	XXX
2014	29051288,42

Stawki w PLN

PSZOKI

Stacjonarny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych został zlokalizowany w Sobuczynie, przy RIPOK-u Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego. Na terenie punktu można pozostawić odpady niebezpieczne, RTV/AGD, przeterminowane leki, odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady wielkogabarytowe, opony, odpady zielone, metale, makulaturę, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe. Punkt jest samoobsługowy, pracuje w dni powszednie w godz. 8:00-18:00, w soboty – 10:00-16:00.

SPSZOK, oddalony o ok. 13 km od Częstochowy, został wsparty rozproszonym systemem gniazdowym oraz punktami mobilnymi. Zgodnie z danymi z analizy (2014) na terenie gminy funkcjonują:

- Terenowe Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Zielonych (TPSZOZ) – 23 punkty (25 kontenerów),
- Terenowy Ogólnodostępny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (TOPSZOK) – 200 gniazd (każde złożone z 3 pojemników o poj. 2,5 m³) oraz 30 gniazd (każde złożone z 3 pojemników metalowych o poj. 1,5 m³) oraz 115 punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych wyposażonych w pojemniki o poj. 1100 l,
- Mobilny Punkt Zbierania Odpadów Problemowych (MPZOP),
- Mobilny Punkt Zbierania Odpadów Wielkogabarytowych (MPZOW).

Ciekawym rozwiązaniem, wspierającym uzyskanie wyższych poziomów recyklingu, jest współpraca z istniejącymi punktami skupów surowców wtórnych. Największy punkt, należący do firmy Sinoma, przyjmuje tworzywa sztuczne od mieszkańców bez dolnych ograniczeń ilościowych. Surowce zebrane od mieszkańców są uwzględniane w rocznych sprawozdaniach gminy z gospodarki odpadami.

RIPOKI

Zgodnie z przetargiem obligatoryjnym RIPOKiem dla odpadów zmieszanych, zielonych, wielkogabarytowych jest instalacja w Sobuczynie należąca do Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego.

PRZETARG

Na podstawie stosownych uchwał Rady Miasta gmina powierzyła zadanie własne z zakresu gospodarki odpadami (wraz z przeprowadzeniem przetargu) Częstochowskiemu Przedsiębiorstwu Komunalnemu Sp. z o.o. w Sobuczynie na okres 10 lat.

Przetarg w 2013 dotyczył odbioru i transportu m.in. odpadów zmieszanych i zielonych do wyznaczonej instalacji w Sobuczynie oraz odbioru i zagospodarowania odpadów surowcowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Najkorzystniejsza oferta, biorąc pod uwagę kryterium ceny pochodziła od firmy Strach (16,2 mln zł), protest na rozstrzygnięcie przetargu złożyły firmy SITA (18,5 mln zł) i Remondis (26 mln zł), przy czym SITA wycofała skargę. Krajowa Izba Odwoławcza nie uznała argumentów skarżących, jakoby cena była rażąco niska. Mimo to, ze względu na odmowę podpisania umowy przez konsorcjum oraz przez firmę SITA, ostatecznie operatorem została firma Remondis, zaś firma SITA została podwykonawcą.

INWESTYCJE W GMINIE

SPSZOK – inwestycja z 2012 r., wartość: 3 637 183,98 zł, wsparcie WFOŚiGW ok. 10%.

Zakład kompostowy (inwestycja zakończona) – planowany koszt: 28 520 609,52 zł netto. Planowana jest m.in. rozbudowa zakładu kompostowego oraz Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów, budowa SPSZOK w mieście Częstochowa oraz zakup kontenerów.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

Przed wprowadzeniem nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi gmina przeprowadziła kontrolę wszystkich firm zajmujących się działalnością regulowaną, które znajdują się na terenie Częstochowy. Wynik kontroli nie wykazał większych nieprawidłowości.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

W listopadzie 2012 r. w gminie odbyły się konsultacje społeczne w formie spotkań z mieszkańcami (m.in. w spółdzielniach mieszkaniowych) oraz poprzez zbieranie informacji drogą elektroniczną. Zgłaszane uwagi zostały szczegółowo udokumentowane i są dostępne na stronie internetowej www.odpady.czestochowa.pl.

Prowadzona jest szeroka kampania informacyjna, która obejmuje zarówno artykuły prasowe, plakaty, ulotki, broszury, jak i elementy trwałe – np. tablice umieszczane na altanach śmietnikowych. Mieszkańcy, a zwłaszcza młodzież może korzystać z wizyt studyjnych, dni otwartych RIPOK, uczestniczyć w grach i konkursach, np. Eko Bystrzaka, Czysta Częstochowa. Przygotowane zostały również tematyczne gadzety (w tym miniatutki pojemników).

PODSUMOWANIE WYWIADÓW Z MIESZKAŃCAMI I NGO

Mieszkańcy w zabudowie wielorodzinnej chcieliby dalszych zmian – choćby dotyczących estetyki i funkcjonalności altan śmietnikowych. Mieszkańcy domków nie najlepiej oceniają zmniejszenie częstotliwości odbioru odpadów, która nastąpiła po reformie odpadowej.

Jak w wielu większych miastach, niektóre elementy systemu budzą poważny sprzeciw w podmiotach zarządzających budynkami – przedstawiciele spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych zauważają, że wskazywanie przez nich konkretnych lokali, z których wystawione zostały odpady budowlane lub wielkogabarytowe ma często charakter fikcyjny. Podobnie jest z ustalaniem prawdziwości danych zawartych w deklaracjach. Wynika to m.in. z faktu, że nałożone ustawą i przepisami miejscowymi obowiązki, nie zostały wsparte żadnymi realnymi narzędziami.

Na razie brak również skutecznego systemu reagowania na zgłaszane przez zarządców problemy dotyczące przepelnionych kontenerów, czy zalegających gabarytów.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

- Współpraca ze skupami surowców wtórnych jest dobrym punktem wyjścia do rozwijania zbiórki selektywnej, której beneficjentami są aktywni mieszkańcy. Wsparcie rozbudowy sieci mniejszych punktów tego typu (skupy z obsługą) może przyczynić się do wzrostu poziomu recyklingu w kolejnych latach.
- Na razie nie udało się pozyskać wystarczająco czystej frakcji odpadów biodegradowalnych (zdatnych do kompostowania), pomimo wprowadzenia odrębnej ich zbiórki wraz z dokładną informacją. Warto przeprowadzić rozpoznanie problemu i spróbować dostosować formę zbiórki do potrzeb mieszkańców.
- Bezpłatny odbiór ograniczonej ilości odpadów wielkogabarytowych i budowlanych wychodzi naprzeciw oczekiwaniom mieszkańcom. Ta dobra praktyka powinna jednak uwzględniać realne możliwości zarządców, dlatego zamiast wymogu wskazywania konkretnego lokalu, warto pomyśleć o ograniczeniach ilościowych odnośnie całego zasobu.
- Rozbudowany system informacji i edukacji na razie nie uwzględnia promowania prawidłowej hierarchii postępowania z odpadami. Warto aby gmina zaangażowała się w tę część zadania, m.in. poprzez wsparcie punktów napraw i czyszczenia.

GMINA DZIWNÓW

Dziwnów to gmina o charakterze miejsko - wiejskim z rozwiniętą turystyką, handlem i logistyką. Zamieszkała jest przez 4053 osób. W sezonie letnim Dziwnów wypełniony jest jednak turystami.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli ilość odpadów zmieszanych zebranych w gminie w 2014 i 2013 roku utrzymywała się na podobnym poziomie tj. około 3 800 ton.

Jeśli chodzi natomiast o odpady zbierane selektywnie, to wyraźnie widać poprawę w 2014 roku kiedy to ilość zebranych odpadów selektywnych wzrosła o ponad 100% w porównaniu do 2013 roku.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	3 065,17*	2 137,98	2 137,98	3 813,2	3 799,14
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	1500	22,6	10,53	212,9	496,4
Poziom recyklingu (%)	Brak danych	Brak danych	Brak danych	72,70	121,39
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	2,2	1,6	2,8	74,7	114,3
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %				380,8	414,1
Odpady wielkogabarytowe, poremontowe (Mg)				32,4	68,4

* (40% pochodzi z nieruchomości zamieszkałych, 47% - z niezamieszkałych, 13% - z utrzymania terenów publicznych)

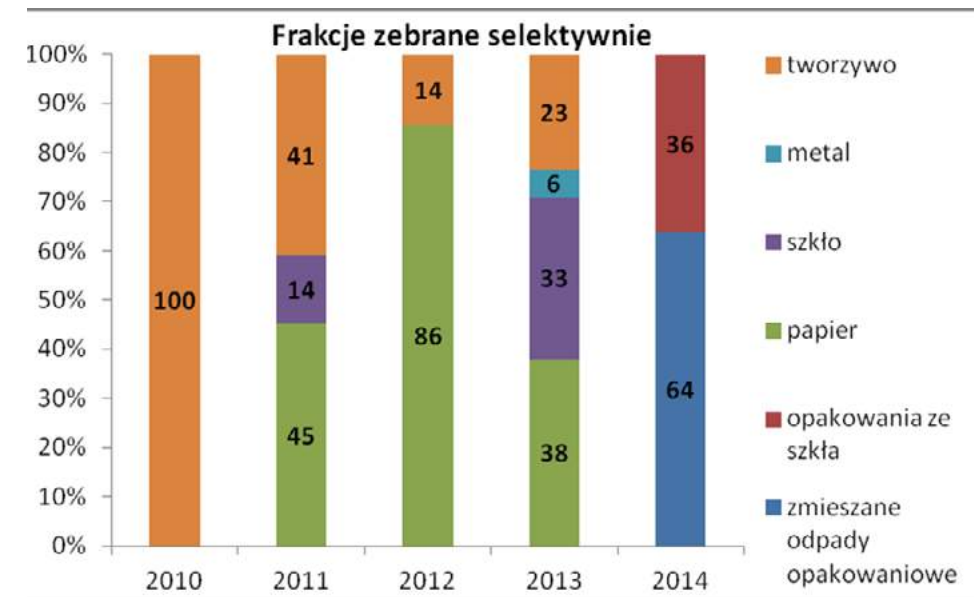
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł w 2014 roku 121,39%, tym samym gmina Dziwnów osiągnęła wymagany poziom recyklingu. Wynik jest jednak niewiarygodny. Wydaje się, że wpływ ma struktura populacji – jest to miejscowość urlopowa i zwielokrotnia się liczba mieszkańców w sezonie letnim. Jako, że turyści nie generują odpadów komunalnych zmieszanych o morfologii podobnej do mieszkańców całorocznych (m.in. nie gotują itp.), ponadto spożywają dużo napojów i innych produktów w opakowaniach, ilość opakowań proporcjonalnie do odpadów zmieszanych jest bardzo; w związku z tym dużo więcej proporcjonalnie stanowią odpady zebrane selektywnie i stąd te wysokie wskaźniki.

Na podstawie dostępnych danych obliczono ilości zebranych odpadów, zarówno zmieszanych jak i selektywnych w przeliczeniu na mieszkańca (wykres poniżej). Średnio mieszkańiec gminy oddaje prawie 1 tonę odpadów zmieszanych oraz tylko niespełna 130 kg odpadów zbieranych selektywnie. Ta niewiarygodna wręcz ilość odpadów zmieszanych zbierana przez mieszkańca na rok, z pewnością wynika z dużej liczby turystów przebywających w gminie głównie w sezonie letnim.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

90 % mieszkańców Gminy Dziwnów zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów komunalnych.

Odbiór odpadów zebranych selektywnie następuje „u źródła”, czyli bezpośrednio z terenu nieruchomości i oparty jest o system bezpośredniego odbioru zmieszanych odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych frakcji. Odpady komunalne z terenu Gminy Dziwnów odbierane są w systemie workowym (szkło, papier, odpady wielomateriałowe, z tworzyw sztucznych, odpady ulegające biodegradacji) i pojemnikowym (odpady komunalne zmieszane, popioły i żużle z urządzeń grzewczych).

Jak można zaobserwować na wykresie poniżej, w 2014 roku frakcją, która miała największy udział ze wszystkich frakcji odpadów zbieranych selektywnie była frakcja zmieszane odpady opakowaniowe – stanowiła on 64% całości selektywnie zebranych odpadów. Drugą frakcją, która miała największy udział była frakcja opakowania ze szkła – stanowiła 36 %. W latach 2011-2013 frakcją, która dominowała wśród selektywnie zbieranych odpadów był papier.

OPŁATY ZA ODPADY

Dla nieruchomości zamieszkałych opłata za odpady komunalne naliczana jest według ilości zużytej wody:

- 8 zł brutto za 1 m³ zużytej wody z nieruchomości gdzie jest prowadzona zbiórka nieselektywna;
- 5 zł brutto za 1 m³ zużytej wody z nieruchomości w przypadku gdy odpady powstałe na terenie nieruchomości zbierane i odbierane będą w sposób selektywny;

W przypadku nieruchomości niezamieszkałych opłata uzależniona jest od ilości pojemników i dla zbiórki nieselektywnej wynosi odpowiednio:

- za pojemnik 60 l - 9,30 zł brutto
- za pojemnik 110/120 l - 18 zł brutto
- za pojemnik 240 l - 34,20 zł brutto
- za pojemnik 1100 l - 151,80 zł brutto

Natomiast dla zbiórki selektywnej wynosi :

- za pojemnik 60 l - 6,20 zł brutto
- za pojemnik 110/120 l - 12 zł brutto
- za pojemnik 240 l - 22,80 zł brutto
- za pojemnik 1100 l - 101,20 zł brutto

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami w roku 2013 wyniosła 1 363 605 zł, natomiast w roku 2014 wyniosła 1 764 953,8 zł.

W 2014 roku łączne koszty z tyt. gospodarki odpadami w gminie Dziwnów wyniosły 1 813 992,65 zł w tym: koszty zagospodarowania odpadów - 838 371,40 zł. Koszty administracyjne - 190 272,13 zł, Koszty przedsiębiorstwa odbierającego odpady 785 349,12 zł.

PSZOK

W chwili obecnej gmina Dziwnów jest na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotyczącej budowy PSZOK. Do chwili jego utworzenia na terenie gminy funkcjonuje punkt tymczasowy zlokalizowany w Dziwnowie. Docelowo PSZOK ma powstać w miejscowości Międzywodzie, w niewielkiej odległości od największej miejscowości gminy, przy drodze asfaltowej. Jednocześnie punkt oddalony będzie od miejsc wypoczynkowych i turystycznych co ograniczy negatywne oddziaływanie PSZOK na walory turystyczne gminy.

Tymczasowy PSZOK przyjmuje 40 frakcji odpadów.

RIPOK

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami Komunalnymi gmina Dziwnów zobowiązana jest kierować cały strumień odpadów (zmieszanych i segregowanych) do RIPOK w Słajsinie, który obsługuje teren działania Celowego Związku Gmin R-XXI w Nowogardzie.

PRZETARG

Gmina Dziwnów przeprowadziła przetarg na świadczenie usług na terenie Gminy Dziwnów w okresie od 01.06.2013 r. do 31.12.2014 r. w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne.

Kryterium wyboru była 100 % cena. W przetargu startowały dwa podmioty. Zwycięską ofertę złożyło Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Kamieniu Pomorskim. Cena zwycięskiej oferty to 982 611, 00 zł

INWESTYCJE W GMINIE

Planowana jest budowa PSZOK w miejscowości Międzywodzie. Gmina jest na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotyczących tej inwestycji.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W gminie Dziwnów nie były prowadzone żadne kontrole przez instytucje zewnętrzne w związku z nowym systemem gospodarowania odpadami. Sama gmina również nie przeprowadzała żadnych kontroli.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Podjęto szereg działań informacyjnych dotyczących nowego systemu: ulotki informacyjne, spotkania w sołectwach w celu prawidłowego wypełnienia deklaracji oraz nauki prawidłowej segregacji odpadów komunalnych. Na stronie internetowej gminy znajdują się informacje bieżące dotyczące m.in. harmonogramu wywozu odpadów. Dodatkowo mieszkańcy informowani są także poprzez lokalną telewizję kablową.

PODSUMOWANIE WYWIADÓW Z MIESZKAŃCAMI I NGO

Mieszkańcy gminy Dziwnów bardzo niechętnie brali udział w ankiecie przeprowadzanej na potrzeby niniejszego raportu. W zdecydowanej większości uznali teren gminy za raczej uporządkowany i czysty. Uważają też, że posiadają wiedzę na temat segregacji odpadów. Zwracają jednak uwagę na przepelnione pojemniki do segregacji, na trudny do nich dostęp i brak wywozu worków z posegregowanymi odpadami. W związku z tym dość często wokół zbiorowych gniazd na odpady przy domach wielorodzinnych oraz na trawnikach przy osiedlach domów jednorodzinnych spotykane są dzikie wysypiska (na takie warunki skarżyli się głównie mieszkańcy, którzy nie chcieli lub obawiali się wziąć udział w ankiecie). Niezbyt dobrze mieszkańcy oceniają dostępność punktów odbioru odpadów niebezpiecznych, elektroodpadów, miewają problemy z oddaniem odpadów wielkogabarytowych i zielonych.

Kwota pobierana przez gminę za odbiór i wywóz odpadów uznawana jest za adekwatną lub zbyt wysoką w stosunku do wykonania zadania. Mieszkańcy gminy wstrzymują się od odpowiedzi na pytanie jaką kwotę płacili za wywóz śmieci przed wprowadzeniem nowej uchwały dotyczącej gospodarki odpadami komunalnymi.

PODSUMOWANIE

- W wyniku analizy gospodarki odpadami za 2014 rok pojawił się projekt podwyższenia opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Dziwnów.
- Poziom selektywnie zbieranych odpadów w gminie Dziwnów z roku na rok wzrasta. Według firmy odbierającej odpady komunalne zbierane selektywnie tylko w przypadku 5 nieruchomości pojawiły się nieprawidłowości w segregowaniu odpadów przez mieszkańców.
- Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wynosił 414,1% w 2013 roku, i 380,83% w 2014 roku, tym samym Gmina Dziwnów nie osiągnęła wymaganego poziomu 50%. Warto tutaj zauważyć, że wymagany poziom ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych kierowanych do składowania oblicza się na podstawie strumienia odpadów z terenów nieruchomości zamieszkałych. Nowy system rozlicza gminę również z masy odpadów odbieranych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych (a więc także wytwarzanych przez turystów, co dla gminy ma ogromne znaczenie), konieczny do osiągnięcia poziom redukcji będzie w rzeczywistości o wiele większy.

GMINA HEL

Hel jest gminą miejską położoną w woj. pomorskim. Hel jest ośrodkiem turystycznym i nadmorskim kąpieliskiem, co ma niebagatelne znaczenie dla systemu gospodarki odpadami. Hel jest położony w strefie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, a 87% jego powierzchni zajmują tereny zielone.

Liczba ludności mieszkającej w mieście na stałe to 3567 osób.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Z zebranych od gminy materiałów, po części przedstawionych w poniższej tabeli wynika między innymi, że gmina Hel zarówno w roku 2013 jak i 2014 osiągnęła wymagany poziom recyklingu.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	1247,90	1118,50
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	209	60,8
Poziom recyklingu (%)	49,47	65,4
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	68,3	103,9
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	16,13	14,28
Odpady wielkogabrytowe, porcemontowe (Mg)		14,2
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	0,00	0,00

Ilość zbieranych odpadów komunalnych zmieszanych w gminie Hel maleje. Niestety maleje także ilość odpadów zbieranych selektywnie. Przy czym ogólna ilość odpadów spadła jedynie z 1 456,9 ton do 1 175,3 ton.

Wykres poniżej przedstawia ilość odpadów selektywnych oraz zmieszanych zbieranych przez pojedynczego mieszkańca (w kg).

Mieszkaniec Helu w 2013 roku zebrał ponad 340 kg odpadów zmieszanych, natomiast selektywnie ponad 57. Niestety w 2014 roku mieszkaniec Helu zebrał selektywnie już tylko 17 kg odpadów, a odpadów zmieszanych ponad 313 kg.

Wykres 2. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

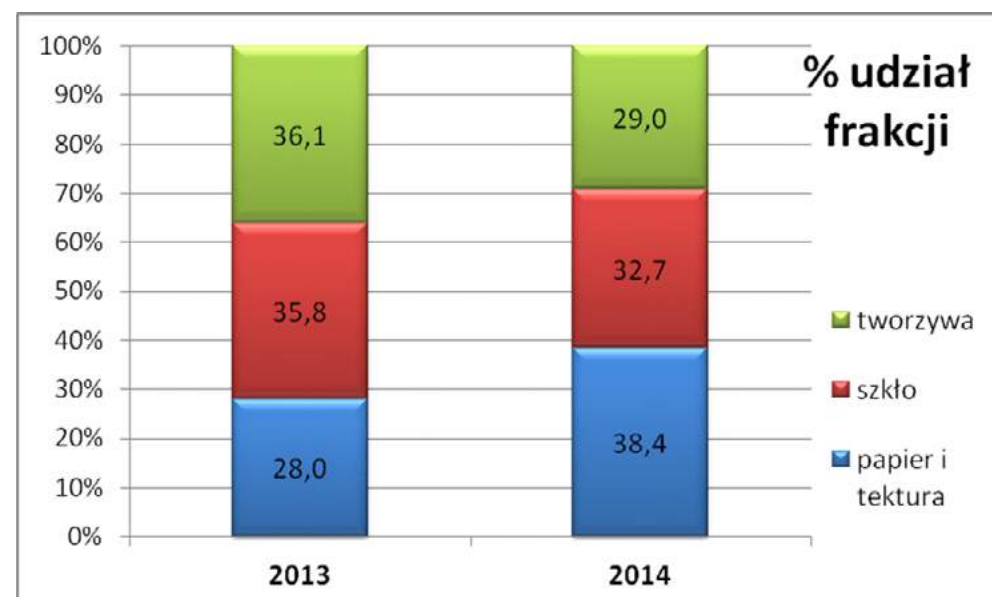
94% mieszkańców zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów. W gminie miejskiej Hel wzorcowo zorganizowany jest system selektywnej zbiórki odpadów. Znaczącą rolę odgrywa tutaj organizowana przez Urząd Miasta edukacja skierowana do dzieci i młodzieży oraz pozostałych mieszkańców.

Dość wysoka opłata za zmieszane odpady komunalne stała się ekonomicznym bodźcem do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów. Ponadto przyczyniły się do tego prowadzone przez burmistrza miasta kontrole i zapisy w regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie mówiące o tym, że w przypadku dwukrotnego stwierdzenia w pojemnikach lub workach przeznaczonych do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, odpadów zmieszanych, uznaje się je jako zmieszane i stwierdza, że selektywna zbiórka odpadów nie jest prowadzona.

Najczęściej na terenach miejskich funkcjonuje trójpojemnikowy system zbierania makulatury, szkła i tworzyw sztucznych. Na terenach wiejskich najczęściej stosowany jest system gniazdowy, dwupojemnikowy - opakowania ze szkła i tworzyw sztucznych. Selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych jest prowadzona w oparciu o worki i pojemniki. Każdy kto zadeklarował współdziałanie w systemie selektywnego zbierania powinien posiadać pojemniki lub worki na wszystkie frakcje selektywnie zbierane. W domach jednorodzinnych stosuje się worki lub pojemniki, natomiast w zabudowie wielorodzinnej są altany, wyposażone w odpowiednie pojemniki i kontenery.

Porównując dane na wykresie zamieszczonym poniżej można stwierdzić, że w 2014 roku w porównaniu do roku 2013 wzrosła jedynie ilość selektywnie zbieranej frakcji papieru i tektury. Spadła natomiast ilość selektywnie zbieranej frakcji tworzyw sztucznych oraz szkła.

Wykres 3. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

OPŁATY ZA ODPADY

Opłata w mieście Hel za odbiór odpadów niesegregowanych jest zdecydowanie wyższa niż za odbiór odpadów zbieranych selektywnie. Kwoty tych opłat przedstawiono w tabelach poniżej.

Tab. 2. Opłaty za odpady

	segregowane	niesegregowane
Miesięczna stawka od osoby	11,50/os	23/os

Pojemność pojemnika	segregowane	niesegregowane
110/120 l	17	34
240 l	34	68
1100 l	120	240

Stawki w PLN

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami wyniosła:

w 2013 roku 550 574,35 zł, natomiast w roku 2014 - 918 925,14 zł.

Koszty zagospodarowania odpadów w mieście Hel w latach 2013 i 2014 wyglądały następująco:

- 2014 rok – 875 410,85 zł
- 2013 rok – 419 702,05 zł.

PSZOKI

Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zorganizowany został na terenie oczyszczalni ścieków w Helu przy ul. Sikorskiego. W punkcie przyjmowane są tylko odpady od właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy Hel. Punkt przyjmuje 15 frakcji odpadów.

RIPOKI

Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych znajduje się w Czarnówku. Natomiast instalacją zastępczą dla RIPOK jest składowisko odpadów w Chlewnicy (gmina Potegowo). W czerwcu 2014 r. instalacja zastępcza ukończyła modernizację i stała się drugim RIPOK w regionie północnym, gdzie są dostarczane zmieszane odpady komunalne w roku 2014. W regionie północnym status RIPOK-u posiada też instalacja w Swarzewie, która przyjmuje tylko i wyłącznie odpady ulegające biodegradacji i prowadzi ich kompostowanie.

Niestety nie ma możliwości określenia kosztu przyjęcia 1 tony odpadów zmieszanych do RIPOKu, gdyż umowa podpisana z Wykonawcą wyłonionym w przetargu jest skonstruowana w formie ryczałtu i nie zależy od ilości wwiezionych ton odpadów.

PRZETARG

Głównym kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty w organizowanym przez Gminę przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów było kryterium najniższej ceny. W dokumentacji SIWZ znalazły się informacje na temat osiągnięcia odpowiednich (ustawowych) poziomów recyklingu i odzysku.

Zwycięzcą ogłoszonego przetargu zostało konsorcjum: Eko-Hel Sp. z o.o. i Elowz Sp. z o.o., które złożyły ofertę o wartości 949 822,84 zł

INWESTYCJE W GMINIE

W roku 2014 utworzono PSZOK. Na najbliższe lata nie planuje się inwestycji związanych z gospodarką odpadami.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W 2013 r. miała miejsce kontrola pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Kontrola ta dotyczyła realizacji przez gminę zadań wynikających ze znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Zakończyła się negatywnym wynikiem, ponieważ wykryto pewne naruszenia i nieprawidłowości. Po kontroli wszczęto postępowanie mające na celu nałożenie kary na gminę, jednak ostatecznie zostało ono umorzone.

W 2014 r. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska ponownie przeprowadził kontrolę gminy. Tym razem jej wyniki były pozytywne.

Kontrolę w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi tj. przestrzegania segregacji odpadów zgodnie ze złożonymi deklaracjami o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi prowadził też burmistrz Helu. Przeprowadzone kontrole miały charakter edukacyjny, przez co zwiększano świadomość mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów. Prowadzone były pod kątem pomocy mieszkańcom w odnalezieniu się w nowej sytuacji.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Z początkiem roku 2013 Urząd Miasta Helu rozpoczął edukację mieszkańców w zakresie wdrożenia nowego systemu gospodarki odpadami, selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, rodzajach i kolorach pojemników oraz częstotliwości i sposobach odbioru odpadów komunalnych. Do swych działań wykorzystał wszystkie możliwe sposoby i kanały informacyjne, dzięki czemu efekty ich pracy możemy dzisiaj podziwiać.

Kampania informująca o podstawowych zasadach nowego systemu obejmowała:

- ogłoszenia w prasie lokalnej,
- ogłoszenia na oficjalnej stronie internetowej Urzędu Miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej,
- organizację bezpośrednich spotkań z mieszkańcami, na których przedstawiono nowy system, sposoby segregacji odpadów, pojemniki na selektywnie zbierane i zmieszane odpady, częstotliwość odbioru oraz koszty odbioru odpadów od mieszkańców itp.
- organizację dwóch spotkań: „Otwarte soboty Urzędu Miasta Helu” w dniach 6 i 13 kwietnia 2013 r. gdzie pracownicy Urzędu Miasta Helu pomagali w wypełnianiu deklaracji dotyczących wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- utworzenie w Urzędzie Miasta Helu specjalnej sekcji zajmującej się gospodarką odpadami komunalnymi oraz infolinię na potrzeby mieszkańców,
- wydanie miniporadnika, który zawiera najważniejsze informacje związane z selektywną zbiórką oraz działalnością prowadzoną przez Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który wszyscy mieszkańcy otrzymali przed dniem 1 lipca 2013 roku oraz rok później. Jest on dostępny na stronie internetowej, w firmie odbierającej odpady od mieszkańców oraz w Urzędzie Miasta.

Podjęto również edukację ekologiczną dzieci i młodzieży.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy bardzo pozytywnie oceniają stan czystości gminy jak i organizację odbioru odpadów. Poniżej kilka cytatów z wypowiedzi Mieszkańców w tym temacie:

„(...) na początku było trudno zmienić przyzwyczajenia i nauczyć się segregować, ale pracownicy urzędu edukowali dorosłych i dzieci w przedszkolach, szkołach. Rozdawali ulotki, tłumaczyli jak będzie funkcjonował system. Przychodzili na kontrole do gospodarstw domowych i pokazywali jak segregować”

„(...) segregujemy odpady na kilka frakcji, ponieważ mniej płacimy, ponadto opłata za odpady nie jest zbyt wysoka.”

„(...) urząd miasta informuje o wszystkich zmianach w gospodarowaniu odpadami.”

„Dzierżawione pojemniki są czyste i bardzo dobrze oznakowane.”

„Zespół Zakładów Obsługi Miasta odbiera wszystkie odpady, nic nie zalega – czasem jak zapomnimy wystawić pojemniki to wystarczy zgłosić i odbiorą na drugi dzień. Ulice w mieście są posprzątane i nic się z koszy nie wysypuje, pomimo, że jest dużo turystów ”

„PSZOK jest na obrzeżach miasta, to daleko jak ktoś nie ma samochodu. Można do niego za darmo dostarczyć selektywnie zebrane odpady, chociażby z remontu, czy stare telewizory.”

Z materiałów zebranych na potrzeby niniejszego raportu wynika, że działające w mieście Hel organizacje pozarządowe (NGO) nie zajmują się gospodarką odpadami.

PODSUMOWANIE

- Miasto Hel stopniowo realizuje założenia wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie oraz Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.
- Przedstawiciele Urzędu są konsekwentni zarówno we wprowadzaniu selektywnej zbiórki jak i upowszechnianiu tej praktyki wśród mieszkańców. To powinno przynosić coraz lepsze efekty w postaci zwiększającej się liczby surowców nadających się do powtórnego przetworzenia, a co za tym idzie do zmniejszenia się ilości odpadów kierowanych na składowiska pod różnymi kodami.

GMINA KOBIERZYCE

Kobierzyce to gmina wiejska położona w granicach województwa dolnośląskiego. Gmina zamieszkała jest przez 17 387 osób. Na terenie gminy odpady zbierane w ramach nowego systemu gospodarki odpadami pochodzą nie tylko z gospodarstw domowych, ale też od właścicieli nieruchomości nie zamieszkałych.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW

W gminie Kobierzyce od 2012 roku poziom zbieranych odpadów komunalnych łącznie nie ulega istotnym zmianom. Corocznie ilość zbieranych odpadów komunalnych łącznie (odpady zmieszane) to ponad 6 tysięcy ton.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	6493,1	6353,1	6441,1
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	Brak danych	1289,6	1164,0
Poziom recyklingu %	103,6	60,59	24,40
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	1265,2	82,4	728
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	18,40	87,38	0,00
Odpady wielkogabrytowe, remontowe (Mg)	331,6	486,9	1267
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	83,75	100	100

Warto podkreślić, że poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych odebranych z terenu gminy wyniósł:

- w 2013 r. - 100% (limit 36%)
- w 2014 r. - 100% (limit 38)

Zarówno ilość odbieranych od mieszkańców odpadów komunalnych zmieszanych jak i tych zbieranych selektywnie utrzymuje się na podobnych poziomach od 2012 roku.

Masa odpadów zbieranych przez statystycznego mieszkańca gminy Kobierzyce utrzymuje się na podobnym poziomie w latach 2012-2014. Zmniejszona ilość odpadów selektywnie zebranych w roku 2014 w stosunku do roku 2013 być może wynika z tego, że w roku 2013 zbierano papier i plastik u źródła oraz szkło, a w nowym systemie wprowadzono selektywne zbieranie frakcji surowcowej (razem plastik i papier) i szkło.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

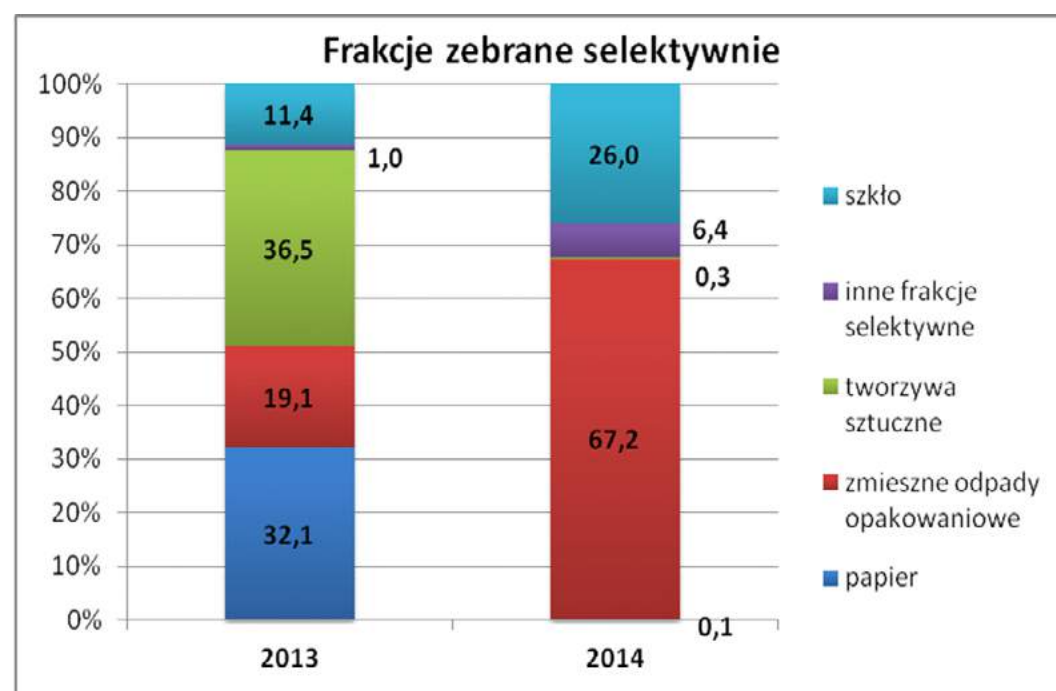

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

90,5% mieszkańców gminy Kobierzyce zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów. Obecnie funkcjonujący model gospodarowania odpadami na terenie Kobierzyc oparty jest na zbiórce selektywnej „u źródła” oraz zbiórce „w gniazdach”. W 2013 r. selektywnie zbierano odpady papieru, w 2014 r. nie prowadzono takiej zbiórki. W nowym systemie selektywnie „u źródła powstawiania” odbiera się surowce wtórne w postaci zmieszanych odpadów opakowaniowych i szkła, bez zbiórki papieru. Jednak Gmina wskutek analizy gospodarki odpadami na swoim terenie oraz mając na uwadze rosnące limity w zakresie poziomu recyklingu odpadów od 2015 r. ponownie wprowadziła zbiórkę odpadów papieru u „źródła”.

Fracją, która zdecydowanie dominowała w zebranych selektywnie odpadach w 2014 roku były zmieszane odpady opakowaniowe. Stanowiła ona prawie 70 % wszystkich selektywnie zbieranych odpadów. Kolejną frakcją, która w 2014 r. miała znaczący udział w selektywnie zbieranych odpadach było szkło. Zupełnie inaczej rozkład ten wyglądał w roku 2013, gdzie frakcjami o największym udziale we wszystkich selektywnie zbieranych odpadach były tworzywa sztuczne oraz papier.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

OPŁATY ZA ODPADY

Opłata za odbiór odpadów pobierana przez gminę Kobierzyce od właścicieli nieruchomości obliczana jest od gospodarstwa domowego, w firmach natomiast od pojemnika.

Przykładowe stawki za odbiór odpadów:

- Stawki za niesegregowane odpady dla nieruchomości niezamieszkałych:
 - o pojemności 120 l – w wysokości 36,57 zł,
 - o pojemności 240 l – w wysokości 72,62 zł,
 - o pojemności 1100 l – w wysokości 305,94 zł,
- Stawki za odpady segregowane dla nieruchomości niezamieszkałych:
 - o pojemności 120 l – w wysokości 15,42 zł,
 - o pojemności 240 l – w wysokości 30,68 zł,
 - o pojemności 1100 l – w wysokości 129,35 zł,

Co ważne gmina zastosowała niższą stawkę dla mieszkańców deklarujących selektywne zbieranie odpadów.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana z tytułu gospodarowania odpadami przez Gminę w roku 2013 wyniosła 2 045 425,71 zł, natomiast w roku 2014 - 4 865 110,58 zł.

Koszty gospodarowania odpadami w gminie wyniosły:

- 4 039 133,9 zł w roku 2014;
- 1 555 216,78 zł w roku 2013

PSZOK

W latach 2013 i 2014 na terenie gminy Kobierzyce funkcjonowały dwa Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Pełczycach i w Tyńcu, gdzie mieszkańcy mogli nieodpłatnie pozbyć się różnego rodzaju odpadów komunalnych. Można też było przekazać odpady budowlane w ilości do 10 Mg/ mieszkańca/rok.

RIPOK

Regionalne instalacje przetwarzające odpady w procesie mechaniczno - biologicznego przetwarzania funkcjonują w Wąsoszu, Jaroszowie i w Krynicznie. Instalacje przetwarzające odpady zielone funkcjonują w Wąsoszu (jedna instalacja) oraz we Wrocławiu (dwie instalacje).

Koszt pyjęcia 1 tony odpadów w poszczególnych RIPOKach przedstawia się następująco:

- Wąsosz - 359 zł;
- Jaroszów - 357 zł;
- Kryniczno - 360 zł;
- 1 z Kompostowni we Wrocławiu - 107 zł (druga Instalacja nie podaje danych).

PRZETARG

Głównym kryterium wyboru wskazanym w postępowaniu przetargowym była najniższa cena. W przetargu udział wzięły 3 podmioty. Zwycięską ofertę złożyła firma Veolia Usługi dla Środowiska S.A. o wartości ceny zryczałtowanej za miesiąc 207 678 zł,

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ:

W trakcie realizacji umowy w 2013 roku gmina kontrolowała podmiot odbierający odpady od mieszkańców w zakresie spełniania ustawowych obowiązków przez tę firmę. Podczas przeprowadzonej procedury stwierdzono braki techniczne w kontrolowanej firmie, która odpowiedzialna była za odbiór odpadów z terenu gminy.

Natomiast gmina została skontrolowana w 2013 roku przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. W kontroli wykazano, że gmina prawidłowo wykonywała swoje obowiązki z zakresu wprowadzania obowiązku przejęcia gospodarki odpadami na swoim terenie.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH:

W latach 2013-2014 gmina prowadziła szeroko zakrojoną akcję informacyjno-edukacyjną dotyczącą prawidłowego segregowania odpadów.

Do tej pory gmina prowadzi serwis informacyjny www.ekologia.ugk.pl, poświęcony tematyce ochrony środowiska i gospodarce odpadami komunalnymi. Serwis mówi jak segregować odpady, zawiera informacje o PSZOK oraz harmonogramie wywozu odpadów.

Ponadto gmina wydała szereg ulotek informacyjnych i plakatów dla mieszkańców, przeprowadzono spotkania informacyjne i konsultacyjne z mieszkańcami gminy i przedsiębiorcami dotyczące nowego systemu odpadowego. W 2014 r. gmina Kobierzyce w ramach umowy z Fundacją Ekologiczną „Zielona Akcja” z Legnicy, zrealizowała szereg działań edukacyjnych dla mieszkańców.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy pozytywnie wyrazili się o systemie odbioru odpadów, poziomie czystości w gminie oraz polityce edukacyjnej i informacyjnej. Podkreślili też, że nie mają problemów z pozbyciem się odpadów wielkogabarytowych, zieleni, baterii, leków, odpadów elektrycznych, elektronicznych. Informacje o sposobach segregacji są łatwo dostępne w gazetce gminnej i na stronie internetowej. Według ankietowanych opłaty za odbiór odpadów w gminie są adekwatne do jakości usług.

Organizacja pozarządowa zwróciła uwagę na konieczność prowadzenia dalszej edukacji i informacji w zakresie selektywnej zbiórki dla mieszkańców. Wskazała też na mogące wystąpić w przyszłości problemy z selektywną zbiórką plastiku ze względu na niepewność budowy spalarni.

PODSUMOWANIE

- Gmina Kobierzyce w latach 2013-14 prawidłowo wypełniła zadania nałożone na nią z tytułu przejęcia obowiązku gospodarowania odpadami komunalnymi.
- Wywiązała się z poziomów recyklingu surowców wtórnych.
- Ograniczyła składowanie odpadów biodegradowalnych na swoim terenie.
- Edukowała mieszkańców i firmy o nowym systemie.
- Zorganizowała działanie PSZOKów.
- Ponadto na skutek analizy istniejącego stanu gospodarowania odpadami gmina wprowadza co roku korekty do systemu, tak żeby uszczelnić system i w przyszłości spełniać rosnące poziomy recyklingu.

Końskie jest gminą wiejsko-miejską położoną w woj. kieleckim na północnym skraju Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej, zamieszkałą przez 36 565 osób.

Gmina już w 2009 roku przejęła obowiązki odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości. Ponieważ system funkcjonował już wcześniej, nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie nie dokonała rewolucji.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Na podstawie danych zestawionych w poniżej tabeli można stwierdzić, że ilość zbieranych odpadów zmieszanych w Gminie Końskie od 2012 roku utrzymuje się na poziomie około 7 tysięcy ton.

Niestety jeśli chodzi o ilość odpadów zebranych selektywnie w roku 2014, nie można mówić o wzroście, a wręcz o spadku w porównaniu do roku 2013. Mimo wszystko gmina osiągnęła stosunkowo wysoki poziom recyklingu zarówno w 2013, jak i 2014 roku.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne łącznie (Mg)	7 505,14	7 572,30**	7 158,90*
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	Brak danych	7,2	4,8
Poziom recyklingu %	Brak danych	51,43	41,13
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)		415,7	415,7
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %		8,6	8,5
Odpady wielkogabarytowe, poremontowe (Mg)		1584,8	570,8
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %		100	100

*z obszarów miejskich - 5 512,60 Mg, z obszarów wiejskich -1646,30 Mg

**z obszarów miejskich - 5 907,5 Mg, z obszarów wiejskich - 1646,80 Mg

Wykres poniżej obrazuje jak wygląda zbiórka odpadów w przeliczeniu na mieszkańca. Można na nim zauważyć m.in., że w 2014 roku zmalała liczba odpadów zmieszanych zbieranych przez mieszkańca z 207 kg na 196 kg. Oznacza to więc, że mieszkaniec gminy w 2014 roku zebrał o ok 11 kg odpadów zmieszanych mniej niż w roku 2013. Zgodnie z otrzymanymi od gminy danymi, ilość zbieranych odpadów selektywnie jest wciąż bardzo niewielka, a wręcz w roku 2014 jeszcze mniejsza niż w 2013 roku.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Wszyscy mieszkańcy gminy objęci są zorganizowanym systemem odbioru odpadów. Odpady komunalne są zbierane w następujący sposób: zbiórka selektywna, zbiórka u źródła, od właścicieli nieruchomości oraz w formie zmieszanej.

Zgodnie z uchwalonym regulaminem o utrzymaniu czystości i porządku w gminie właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmujących:

- papier,
- metale,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- szkło,
- odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe,
- zużyte opony.

Uznaje się, że na danej nieruchomości odpady zbierane są w sposób selektywny, gdy właściciel nieruchomości uzyskał ustalony minimalny stopień segregacji określający udział odpadów selektywnie zebranych do ogólnej objętości oddanych odpadów komunalnych w roku poprzednim.

OPŁATY ZA ODPADY

Od momentu wprowadzenia nowego systemu gospodarowania odpadami stawki opłat niewiele się zmieniły i kształtują się następująco:

- nieselektywna zbiórka odpadów – 8,00 zł za każdego mieszkańca miesięcznie,
- selektywna zbiórka odpadów – 4,00 zł za każdego mieszkańca miesięcznie.

Ponadto wprowadzono opłaty za pojemniki o określonej pojemności:

	segregowane	nieselegowane
Miesięczna stawka za pojemnik 110	9,40 zł	10,20 zł
Miesięczna stawka za pojemnik 120	10,20 zł	17,10 zł
Miesięczna stawka za pojemnik 240	20,50 zł	34,10 zł
Miesięczna stawka za pojemnik 1100	93,80 zł	156,30 zł
Miesięczna stawka za kontener KP – 4,5	383,70 zł	639,60 zł
Miesięczna stawka za kontener KP – 4,5	596,90 zł	994,90 zł

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami w 2013 roku wyniosła 2 737 222,16 zł, natomiast w roku 2014 r. to 3 321 400,00 zł.

Koszty systemu gospodarki odpadami w 2013 roku wyniosły 2 667 442,6 zł.

W początkowych latach wprowadzenia systemu widoczna była różnica pomiędzy wpływami

i wydatkami, która występowała dlatego że ustalona stawka opłaty jest niższa niż faktyczny koszt ponoszony z tego tytułu przez Gminę. Jest to cena jaką Gmina Końskie zdecydowała się zapłacić wdrożyć system w którym wszystkie stałe odpady komunalne wytworzone na obszarze Gminy zostaną zebrane i zgodnie z wymogami ochrony środowiska zagospodarowane lub unieszkodliwione. Obecnie przychody z tytułu opłaty stanowią ok. 80 % kosztów odbioru odpadów (w początkowych latach 60%) . Gmina sytuację tę uważa nadal przejściową.

PSZOK

Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych zorganizowany został na terenie Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej, które jednak zlokalizowane jest poza miastem, co może utrudniać mieszkańcom korzystanie z niego.

Odpady gromadzone są selektywnie w wyznaczonych do tego celu pojemnikach, kontenerach i wiatach ustawionych na utwardzonym terenie należącym do PGK Sp. z o.o.. Podobnie odpady wielkogabarytowe, niebezpieczne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Całość terenu PSZOK-u jest monitorowana.

PSZOK przyjmuje tylko trzy frakcje odpadowe, w związku z czym gmina raczej nie spełnia w 100% obowiązku określonego w art. 3 ust 2 pkt 6 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie.

RIPOK

W chwili obecnej RIPOK w gminie Końskie jest nadal w fazie modernizacji. Prace mają na celu utworzenie instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP). Pozostałe instalacje w regionie zostały zmodernizowane i działają zgodnie z obowiązującym prawem. Średnia cena przyjęcia odpadów to 146 zł za tonę.

PRZETARG:

Ogłoszony w 2014 roku przetarg dotyczył odbioru wszystkich odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości wytworzonych na obszarze miasta i gminy Końskie. Kryterium głównym przetargu była cena oferowanej usługi. Oferta złożona została przez jeden podmiot - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.. Wartość zwycięskiej oferty to 995 904 zł.

INWESTYCJE W GMINIE

W 2013 r. gmina podpisała umowę na dostawę dwóch reaktorów do biostabilizacji biofrakcji odpadów w procesie suszenia.

Kolejną inwestycją jest planowana przebudowa zasilania Składowiska Odpadów Komunalnych. Umowę na wykonanie dokumentacji i robót budowlanych niezbędnych do jej przeprowadzenia podpisanego jeszcze w 2013 roku. W związku z realizacją tego zadania wydatkowano kwotę w wys. 635 952,24 zł.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ:

W 2013 roku kontrolę w zakresie realizacji zadań wynikających ze znowelizowanej ustawy z dn. 13 września 1996 roku przeprowadził Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. Kontrola zakończyła się pozytywnym wynikiem, nie stwierdzono naruszeń i nieprawidłowości.

W roku 2014 kontroli zewnętrznej nie było. Urząd Miasta i Gminy stale nadzoruje podmiot uprawniony do odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w zakresie wykonywanych usług.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

W gminie podjęto szereg działań informujących o zasadach nowego systemu gospodarowania odpadami:

- Rozwieszenie plakatów,
- Wydanie obwieszczeń i ulotek,

- Wydanie poradnika poświęconego segregacji odpadów (dostępny na stronie internetowej gminy),
- Ogłoszenia w lokalnej prasie,
- Spotkania z mieszkańcami w celu poinformowania o sposobach segregacji,
- Organizacja zbiórki odpadów problemowych.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy niezbyt chętnie wypowiadają swoje opinie o systemie zbiórki odpadów. Rozumieją konieczność wnoszenia opłat (jednocześnie chcieliby by były jak najmniejsze) i akceptują ich zróżnicowanie w zależności od poziomu selektywnej zbiórki w danym roku.

W gminie Końskie zgłoszonych jest 12 organizacji pozarządowych, z czego żadna w swoim statucie nie zajmuje się ochroną środowiska przyrodniczego czy ekologią. Żadne stowarzyszenie ani fundacja nie brały udziału w konsultacjach społecznych dotyczących gospodarowania odpadami, nie posiadają wiedzy na temat zobowiązań unijnych w zakresie uzyskania poziomów odzysku i recyklingu, nie zgłębiają wiedzy na temat termicznego unieszkodliwiania odpadów.

PODSUMOWANIE

- Miasto i gmina Końskie stopniowo realizują założenia wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie oraz Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.
- Gmina zorganizowała przetargi na odbiór odpadów, ale nie wskazała sposobów ich zagospodarowania. Nie utworzyła gminnych punktów selektywnej zbiórki, ale przeniósła ten obowiązek na Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej (PGK). PSZOK jest zlokalizowany poza miastem, co może utrudniać mieszkańcom korzystanie z niego.
- W sprawozdaniach burmistrza i PGK widoczne są rozbieżności odnośnie rodzajów zbieranych odpadów.
- Aktualny system gospodarki odpadami komunalnymi w zabudowie jednorodzinnej pozwala na selektywną zbiórkę sześciu frakcji odpadów.

GINA LESZNOWOLA

Lesznowola to gmina wiejska położona w województwie mazowieckim w powiecie piaseczyńskim, w bezpośredniej bliskości Warszawy i Lotniska Chopina. Na terenie gminy działa 4 600 firm, a wiele osób chętnie osiedla się w pobliżu największej krajowej aglomeracji. Gmina ta zamieszkała jest przez 22 904 osoby.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, ilość odpadów zmieszanych zebranych w Gminie w 2014 roku wyniosła 6 437,4 ton. Jest to ponad 2,5 tysiąca tony odpadów zmieszanych więcej niż w 2013 roku, kiedy to gmina odebrała ich niespełna 4 tysiące ton.

Ilość odpadów zbieranych selektywnie w 2013 i 2014 roku utrzymywała się na podobnym poziomie tj. ponad 2,5 tysiąca ton. Wyraźnie jednak widać, iż od 2010 roku w gminie Lesznowola sukcesywnie wzrasta ilość odpadów zbieranych selektywnie.

W 2014 roku gmina osiągnęła 73% poziomu recyklingu, co oznacza, że osiągnęła poziom wymagany ustawowo.

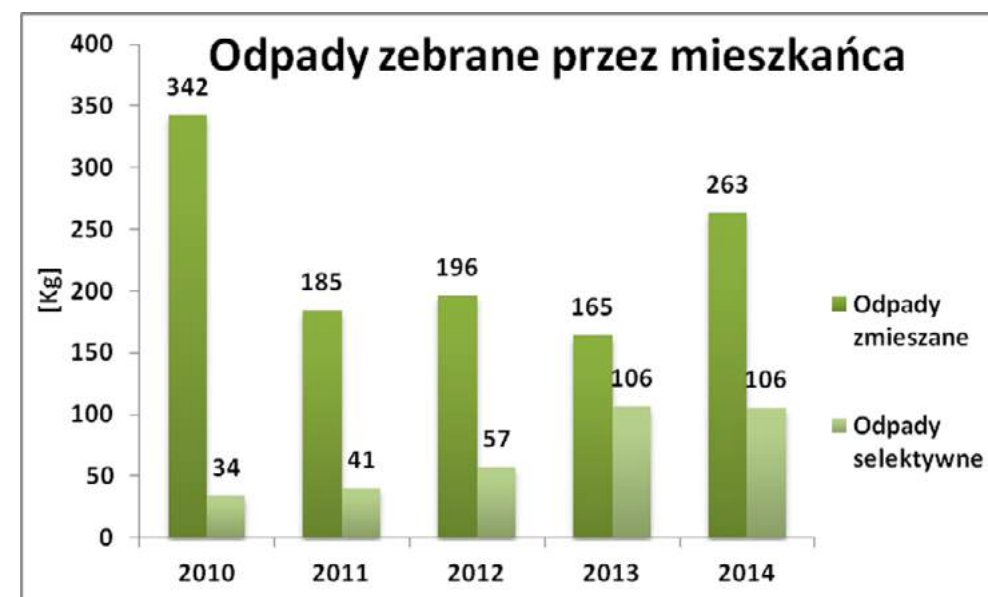
Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	6796,008	3789,54	4350,2	3916,3	6437,4
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	681,583	834,19	1273,5	2529,3	2583,7
Poziom recyklingu %	Brak danych	Brak danych	57	106,4	73,26
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji (Mg)			1094,4	1224	1285
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %			56,8	33,6	9,6
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)			84,37	611,1	1219,6
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %			100	100	100

Warto także nadmienić, iż gminny system gospodarowania odpadami komunalnymi obejmuje ok. 700 podmiotów gospodarczych. Pozostałe, czyli ponad 4 tys. podmiotów, realizują własne umowy na wywóz odpadów. Jak zauważa Główny Specjalista w Referacie Gospodarki Odpadami Komunalnymi, przedsiębiorcy często nie zdają sobie sprawy, iż są wytwórcami odpadów komunalnych i powinni być włączeni do gminnego systemu.

Na podstawie dostępnych danych, obliczono ilości zebranych odpadów, zarówno zmieszanych jak i selektywnych w przeliczeniu na mieszkańca (wykres poniżej). Średnio mieszkaniec gminy oddaje 263 kg odpadów zmieszanych oraz 106 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 2. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Na terenie gminy Lesznowola planowo wdrożono nowy system gospodarowania odpadami.

Procent mieszkańców, którzy zadeklarowali selektywną zbiórkę utrzymuje się, z roku na rok, na zbliżonym poziomie:

- 61,3% w 2013r.,
- 61% w 2014r.

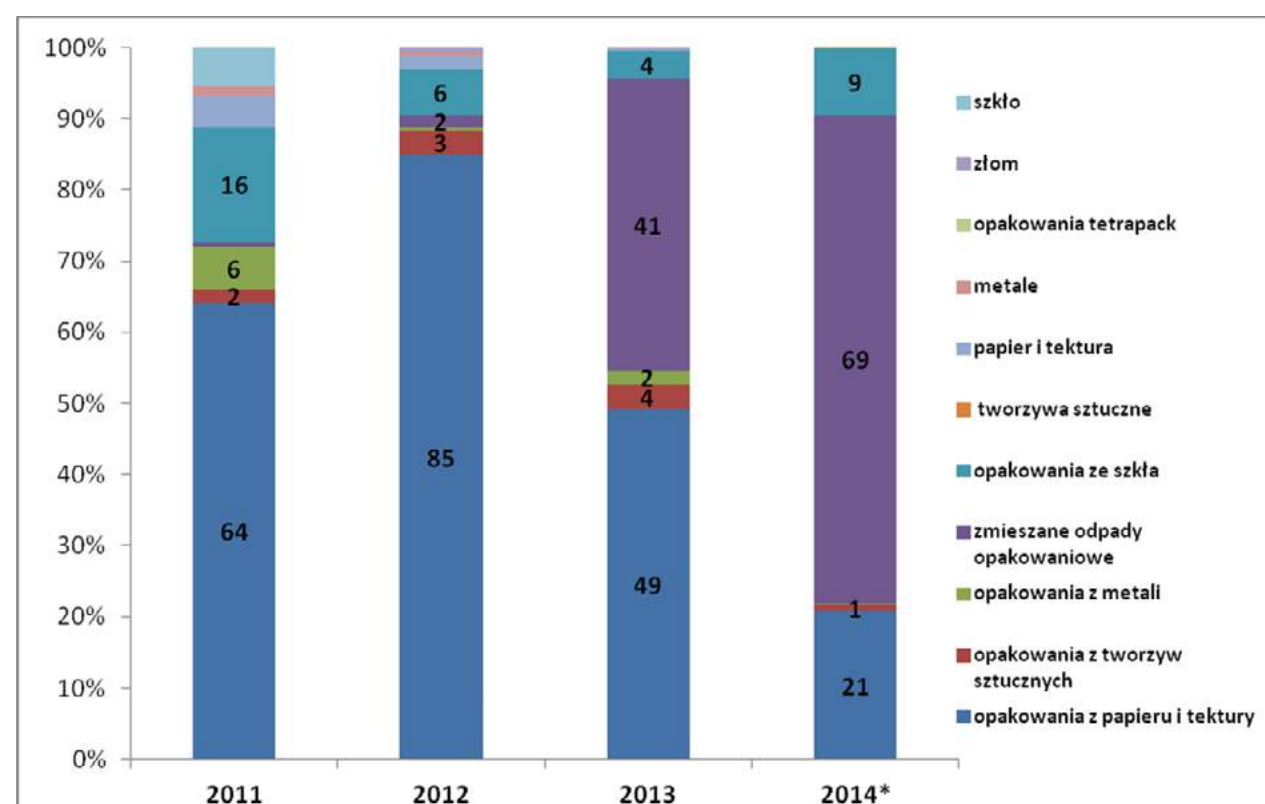
Jednocześnie dane wskazują, iż w 2014r. 2993 właścicieli nieruchomości zbierało odpady komunalne w sposób niezgodny z regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Sposób zbiórki, w tym podział na poszczególne frakcje, w latach 2013 i 2014 był taki sam tj. niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, selektywne odpady opakowaniowe: papierowe, plastikowe, metalowe, wielomateriałowe i zużyta odzież, selektywnie zebrane odpady opakowaniowe: szklane, odpady biodegradowalne.

Różnice w masie zebranych odpadów poszczególnych frakcji w podziale na lata 2013 i 2014 są znaczące. W kategoriach: opakowania z papieru i tektury (1244,1 Mg/ 534,6 Mg), opakowania z tworzyw sztucznych (89,4 Mg/ 26,3 Mg) i z metali (46,6 Mg/ 3,9 Mg) zanotowano znaczący spadek masy. Znaczący wzrost zanotowano w masie odpadów szklanych (99,1 Mg/ 245,1 Mg), a największy w ilości zmieszanych odpadów opakowaniowych (1039,6 Mg/ 1773,1 Mg).

W zakresie częstotliwości odbioru poszczególnych frakcji odpadów w latach 2013 i 2014 nie nastąpiły zmiany.

Wykres 3. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

*(wg „Sprawozdania wójta ...”)

OPŁATY ZA ODPADY

Wysokość miesięcznej opłaty za odbiór odpadów komunalnych ustalono jako iloczyn stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ilości zużytej wody z danej nieruchomości dla nieruchomości zamieszkałych (gospodarstwa domowe).

Od listopada 2013r. dla nieruchomości zamieszkałych stawka wynosi:

- przy zbiórce selektywnej 3,2 zł za 1m³ zużytej wody z danej nieruchomości,
- przy zbiórce nieselektywnej 5,8 zł za 1m³ zużytej wody z danej nieruchomości.

Wybór metody ustalenia opłaty wydaje się uzasadniony, ponieważ ilość zużytej wody jest miarodajna. Jako dowód można przywołać przykład gmin, które wprowadziły opłatę w zależności od liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość i gdzie z roku na rok liczba mieszkańców szacowana na podstawie oświadczeń odpadowych mieszkańców znacznie maleje.

Opłaty na gospodarowanie odpadami sprzed 1 lipca 2013 r. były dużo niższe niż aktualnie. Ankietowani mieszkańcy przytaczają kilkukrotne różnice, np. wzrost miesięcznej opłaty z 15 zł na 40 zł; z 40 zł na 100 zł. Różnice te wynikać mogą z zastosowanego przelicznika wysokości opłat, który bezpośrednio uwzględnia zużycie wody. Mieszkańcy zwracają uwagę, iż taki sposób liczenia stawek jest krzywdzący dla rodzin z małymi dziećmi, które ze względów oczywistych zużywają więcej wody, niż np. osoby dorosłe.

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami w 2013 roku wyniosła 2 119 101,25 zł. Niestety brak danych za rok 2014.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Jak wskazują dane przedstawione w „Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lesznowola” za lata 2013 i 2014, koszty funkcjonowania systemu wzrosły w 2014 r.

Łączny koszt w 2013 r., za 6 miesięcy wyniósł 1 500 168,98 zł, z czego ponad połowę (594 925,94 zł) stanowiły koszty administrowania systemem, a 905 243,04 zł koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Oznacza to, iż miesiąc funkcjonowania nowego systemu kosztował ok. 250 000,00 zł.

Adekwatnie koszt w 2014 r. za 12 miesięcy wyniósł 4 618 422,41 zł, w tym 962 939,55 zł to koszty administrowania a 3 655 482,86 zł to koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Tak więc w 2014 r. miesięczny koszt obsługi systemu wyniósł ok. 385 000,00 zł.

PSZOK-I

Dane dotyczące funkcjonowania PSZOK-ów na terenie gminy nie są zbieżne, jedne wskazują na funkcjonowanie dwóch takich punktów (mobilny i stacjonarny), podczas gdy w innym dokumencie znaleźć można informację, że niestety punkt taki na terenie gminy nie funkcjonuje.

Wyjaśnieniem tej sytuacji może być fakt, że do lutego 2014 roku firma „Jarper” organizowała PSZOK w swoich strukturach, a po jego zamknięciu tymczasowo PSZOK przeniesiono poza granice gminy Lesznowola, do sąsiedniej gminy Piaseczno.

Gmina zamierza utworzyć w swoich granicach PSZOK. W związku ze zmniejszeniem nakładów na PSZOK w roku 2015 planuje się jedynie wykonanie projektu budowlanego, natomiast nie określono kiedy powstanie i zacznie działać rzeczywisty PSZOK. Oznacza to, że gmina Lesznowola nie wywiązuje się ze swojego obowiązku w przedmiotowym zakresie.

RIPOK-I

Odpady komunalne zmieszane, odpady zielone i bioodpady przekazywane były do RIPOK-ów funkcjonujących na terenie województwa mazowieckiego. Z uwagi na niższe stawki za odpady w regionie radomskim, gmina wnioskuje do Urzędu Marszałkowskiego o włączenie jej do tego regionu. Pozostałe odpady, które powinny trafić do RIPOK-ów zostały przekazane do instalacji regionalnych w regionie warszawskim.

Gmina nie ukrywa problemu związanego ze współpracą z RIPOK-ami głównie w zakresie trudności egzekwowania danych i dokumentów m.in. informacji o kosztach, ale trudności te dotyczą także zmieniania przez RIPOK-i kodów odpadów, na kody za które gmina musi płacić wyższe stawki. Gmina nie ma ona kontroli nad tym procederem, gdyż ma on miejsce w granicach RIPOK-u.

PRZETARG

Przetarg na „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych pochodzących z terenu Gminy Lesznowola” zorganizowany został w połowie kwietnia 2013r. Do przetargu stanęło 7 firm, z których najkorzystniejszą ofertę zaproponowała firma P.P.H.U. „LEKARO”, Jolanta Zagórska, o wartości 698 148,72 zł. W procesie

badania zgodności złożonej oferty ze Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia dopatrzono się błędów w ofercie firmy P.P.H.U. „LEKARO” i w efekcie nie doszło do podpisania umowy. Nastąpił wybór oferty najkorzystniejszej spośród pozostałych ofert przedłożonych w niniejszym postępowaniu przetargowym bez przeprowadzania ich ponownego badania i oceny i umowa podpisana została z lokalną firmą „JARPER” Sp. z o.o. - kwota 905 243,04 zł

W październiku 2013r. ogłoszony został przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów w 2014 i 2015r., do którego przystąpiły 4 podmioty. Najbardziej korzystną ofertę zaproponowało Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „SITA Piaseczno” Sp. z o.o. - 6 313 711,00 zł, jednakże oferta została odrzucona z powodu nie odpowiadania treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia i ogłoszona została informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty złożonej przez firmę „JARPER” Sp. z o.o.- 8 542 735,20 zł. Przedstawiciele Przedsiębiorstwa „SITA Piaseczno” wnieśli odwołanie do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej w dniu 11 grudnia 2013 r., i 20 grudnia 2013r. orzeczono, iż KIO uwzględni odwołanie i nakazuje gminie Lesznowola unieważnienie czynności odrzucenia oferty Odwołującego i powtórzenie czynności badania i oceny ofert. Wyrok ten spowodował, iż 22.01.2014r. ogłoszona została informacja o wyborze „SITA Piaseczno” jako podmiotu złożonego najkorzystniejszą ofertę w przetargu.

Warto także zaznaczyć, iż w SIWZ nie znalazły się informacje dotyczące wymogów związanych z osiągnięciem poziomów recyklingu i ograniczaniem wytwarzania odpadów.

INWESTYCJE W GMINIE

W maju 2015 roku zmniejszono nakłady finansowe na inwestycję polegającą na wybudowaniu punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) o 1 mln zł. Oznacza to więc, że w roku 2015 planuje się tylko wykonać projekt budowlany punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ:

Od lipca 2013r na terenie gminy Lesznowola przeprowadzone zostały dwie kontrole zrealizowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Kontrole wykazały, iż w 2012 r. gmina osiągnęła wymagane poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów. WIOŚ wskazał także, iż z dniem 1 lipca 2013 r. na terenie gminy został wdrożony nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z wymogami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Gmina Lesznowola nie przeprowadziła żadnej kontroli podmiotów odbierających odpady z jej terenu.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH:

Na podstawie rozmów z mieszkańcami gminy, jak i analizy dostępnych materiałów stwierdzono, że gmina prawidłowo wywiązuje się z obowiązku prowadzenia działań informacyjnych.

Oprócz tradycyjnych metod informowania społeczności takich jak: ulotki, umieszczanie informacji w gablotach czy tablicach informacyjnych oraz prezentacji podczas lokalnego festynu, gmina zastosowała rzadko stosowaną metodę powiadamiania swoich mieszkańców o systemie poprzez, co ciekawe, sms. Dzięki tej usłudze, mieszkańcy szybko i skutecznie informowani są o wydarzeniach związanych z gospodarką odpadową.

Dodatkowo gmina uruchomiła portal na których mieszkańcy mogą sprawdzić stan swoich wpłat oraz dane w złożonej deklaracji.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Ankietowani mieszkańcy ocenili czystość w gminie na poziomie średnim, chociaż przeważały dobre opinie. Jako przyczyny gorszych ocen wskazywano dwa powody: fakt, iż inni mieszkańcy nie utrzymują porządku, a także sąsiedztwo chińskiego centrum handlowego w Wólce Kosowskiej.

Większość mieszkańców ocenia gorzej segregację sąsiadów i znajomych, a dużo lepiej własną. Tylko jedna osoba zadeklarowała, iż nie segreguje odpadów i jako powód podała brak czasu i wystarczający status majątkowy, aby płacić wyższą opłatę za odpady niesegregowane.

Wszystkie zapytane osoby wiedzą na jakich zasadach należy segregować odpady niebezpieczne, takie jak baterie i przeterminowane leki, i wiedzą także gdzie należy je wyrzucić. Większy problem występuje ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, którego pozbycie się bywa kłopotliwe. Mieszkańcy są dość zadowoleni z częstotliwości odbioru gabarytów, ale dostrzegają potrzebę częstszego wywozu odpadów zielonych.

Większość ankietowanych stwierdziła także, iż aktualna stawka za wywóz odpadów jest za wysoka. Podkreślono też, że jest wyższa niż opłata przed wprowadzeniem zmian.

Jako problemy mieszkańcy wskazali także słaby dostęp do informacji na temat możliwości pozbycia się eternitu, a także barierę cyfryzacji – dostęp do aktualności na temat odpadów (np. zbiórek) głównie w formie elektronicznej, nie zawsze dostępnej np. dla osób starszych.

Żadna z działających na terenie gminy organizacji pozarządowych nie zajmuje się ochroną środowiska i nie zabrała głosu w sprawie gospodarowania odpadami.

PODSUMOWANIE

- Analiza danych dotyczących gospodarki odpadowej na terenie gminy Lesznowola oparta została w głównej mierze na dwóch dokumentach: „Rocznych sprawozdaniach wójta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi” oraz „Analizach stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Lesznowoli”. Oba dokumenty wypełniane były przez tą samą osobę, jednak przedstawiają odmienne dane. Różnice w ww. dokumentach są bardzo duże, a niekiedy nawet przeczą sobie wzajemnie.
- Na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwuje się wzrost osiągniętego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w stosunku do 2012 r.
- Trudno jednak określić na ile wzrost w ostatnich latach jest zwiększony w porównaniu do lat poprzednich, gdyż brak danych w tym zakresie sprzed 2012 r. Nie można także jednoznacznie oszacować aktualnego poziomu, gdyż różnice pomiędzy danymi przedstawionymi w „Sprawozdaniu wójta...” a „Analizą stanu gospodarki...” są bardzo duże.
- Gmina podejmuje działania mające na celu ułatwienie mieszkańcom wdrożenie się w proces segregowania odpadów i tym samym dąży do zwiększenia osiąganych poziomów recyklingu. Wymieni tu można działania takie jak m.in. usługę bezpłatnych sms-ów informujących o najbliższych zbiórkach gabarytów i odpadów zielonych, czy udostępnianie ulotek i prowadzenie rozmów z mieszkańcami w przypadku zaobserwowania nieprawidłowości w ich postawie.
- Z analizy działań podejmowanych przez Gminę Lesznowola w latach 2013 i 2014 nie wynika jednak dążenie gminy do pobudzania rynku surowców wtórnych i zapotrzebowania na surowce pochodzące z recyklingu, a także opracowanie kryteriów utraty statusu odpadów – czyli podejścia do odpadu jako do zasobu. Wydaje się, iż przedstawiciele gminy nie posiadają wystarczającej

wiedzy w zakresie możliwości gospodarowania odpadami jako zasobami.

- Warto podkreślić, że jest to jedyna gmina, spośród analizowanych w raporcie, w granicach której funkcjonuje system tzw. żółtych kartek. Kartkę taką otrzymują mieszkańcy, u których zaobserwowano niewłaściwe segregowanie odpadów. Oczywiście system ten przewiduje kary w przypadku niezastosowania się do upomnienia. W praktyce jednak, samo otrzymanie żółtej kartki, jak i rozmowa przeprowadzona przez pracowników gminy jest wystarczająco skuteczną i nie ma potrzeby nakładania kar.

GMINA LIBIĄŻ

Gmina położona jest w zachodniej części województwa małopolskiego na wzgórzach Jury Krakowsko – Częstochowskiej, pomiędzy Krakowem a Katowicami. Ludność ogółem liczy 22 413 mieszkańców. Jest to gmina o charakterze miejsko-wiejskim.

W przypadku gminy Libiąż za gospodarkę odpadami odpowiada Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” (ZMGK) z siedzibą w Chrzanowie, podzielonego na 3 sektory (sektor II obejmuje granice terytorialne gminy Libiąż).

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

W 2014 roku w gminie Libiąż zebrano 7315,9 Mg odpadów komunalnych zmieszanych. Niestety gmina nie posiada danych na temat tego ile odpadów zebrano w sposób selektywny. Natomiast w roku 2013 tylko od lipca do końca roku zebrano ponad 7373 ton [Mg] odpadów komunalnych zmieszanych, selektywnie natomiast ponad 438 ton odpadów, co w przeliczeniu na mieszkańca daje ok 19 kg.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	6302,09	7373,39*	7315,9
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	Brak danych	438,38	Brak danych
Poziom recyklingu %	Brak danych	20,8	24
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	Brak danych	234,98	579,93
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	2,96	25,14
Odpady wielkogabrytowe, remontowe (Mg)	Brak danych	57	Brak danych
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	100	0

* w okresie od 01.07 do 31.12.2013

Ilość odpadów komunalnych zmieszanych od 2012 roku oscyluje na poziomie około 6 -7 tysięcy ton.

Średnio mieszkaniec gminy Libiąż w 2013 roku zebrał 327 kg odpadów zmieszanych a 19 kg selektywnie. W kolejnym 2014 roku ilość zebranych odpadów zmieszanych utrzymywała się na podobnym poziomie.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

98% mieszkańców gminy Libiąż zadeklarowało segregację odpadów.

Firma obsługująca gminę zapewnia pojemniki na odpady zmieszane, wywożone 2 razy w miesiącu, oraz worki na odpady segregowane:

- zielony-szkło,
- żółty- plastik, puszki, opakowania wielomateriałowe,
- niebieski - papier, tektura- wywożone raz w miesiącu.

Liczba mieszkańców od których odebrano odpady komunalne:

- w 2014 r. 4370,
- w 2013 r. 4310.

OPŁATY ZA ODPADY

W latach 2010- 2012 w omawianej gminie istniało rozróżnienie opłat dla domów jednorodzinnych i wielorodzinnych, jak i ze względu na ilość osób i pojemność pojemnika.

- Domy jednorodzinne płaciły 16,05 zł za pojemnik 120l
- Domy wielorodzinne od 5,90 zł/os do 6,40 zł/os.

W latach 2013- 2014 opłaty ustalono według ilości osób z podziałem na zbiórkę selektywną i nieselektywną. Obowiązujące kwoty przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 2. Opłaty za odpady

	2013	2014
Zbiórka selektywna	8,70/os	8,70/os
Zbiórka nieselektywna	15/os	15/os

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez MZGK w Chrzanowie z tytułu gospodarowania odpadami w 2013 roku wyniosła - 1 049 546,32 zł. Brak danych za 2014 rok.

Koszt zagospodarowania odpadów w gminie Libiąż w roku 2014 wyniósł 1 325 438,78 zł.

PSZOKI

Na terenie gminy Libiąż funkcjonuje jeden PSZOK. Jeszcze do końca 2014 roku przyjmował 30 frakcji odpadów komunalnych, obecnie przyjmuje 33 frakcje.

PSZOK jest otwarty od poniedziałku do piątku od 7:00 do 16:00; w soboty od 8:00 do 13:00.

RIPOKI

Ze sprawozdań ZMGK wynika, że odpady zmieszane z gminy Libiąż przekazywano głównie do instalacji zastępczych zlokalizowanych w Trzebini ul. Piłsudskiego i Jaworzna ul. Martyniaków. Odpady zielone kierowane były głównie do instalacji zastępczej BM Recykling Kompostownia w Chrzanowie.

W ramach dostosowania się do wymogów ZMGK od II półrocza 2015 roku poszerza działalność o prowadzenie sortowni i kompostowni odpadów. Nowo powstały Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Balinie posiada sortownię zmieszanych odpadów komunalnych, kompostownię i instalację do produkcji stałego paliwa alternatywnego. Tym samym uzyskał on status regionalnej instalacji do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych typu MBP.

Instalacja jest podzielona na dwie części: mechaniczną i biologiczną. W części mechanicznej, głównym elementem jest zautomatyzowana linia sortownicza, dzięki której odebrane odpady zmieszane mają szansę być odzyskane jako surowce lub paliwo RDF. Moce przerobowe sortowni do aż 30 ton odpadów na godzinę.

Część biologiczna instalacji zajmuje się przetworzeniem frakcji organicznej, wydzielonej w części mechanicznej z odpadów komunalnych.

W ramach dostosowania się do wymogów ZMGK od II półrocza 2015 roku poszerza działalność o prowadzenie sortowni i kompostowni odpadów. Nowo powstały Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Balinie posiada sortownię zmieszanych odpadów komunalnych, kompostownię i instalację do produkcji stałego paliwa alternatywnego. Tym samym uzyskał on status regionalnej instalacji do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych typu MBP.

Instalacja jest podzielona na dwie części: mechaniczną i biologiczną. W części mechanicznej, głównym elementem jest zautomatyzowana linia sortownicza, dzięki której odebrane odpady zmieszane mają szansę być odzyskane jako surowce lub paliwo RDF. Moce przerobowe sortowni do aż 30 ton odpadów na godzinę.

Część biologiczna instalacji zajmuje się przetworzeniem frakcji organicznej, wydzielonej w części mechanicznej z odpadów komunalnych.

Koszt przyjęcia 1 tony odpadów zmieszanych w 2013 roku wynosił - 347,80 zł, natomiast za odpady zebrane selektywnie - 10 gr.

PRZETARG

W 2013 został zorganizowany przetarg "Oczyszczanie i wywóz odpadów z terenu gminy Libiąż" w oparciu o jasno określone kryteria dotyczące 4 obszarów: wiedza, doświadczenie, potencjał techniczny oraz zasoby niezbędne do wykonania zamówienia. Kryterium wyboru była w 100 % cena. W przetargu udział wzięła jedna firma - Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Jaworznie. Wartość wyłonionej oferty wynosiła 2 094 586,73 zł.

Firma ta wygrała przetarg w 2014 roku na obieranie i zagospodarowanie odpadów do końca 2015 roku.

INWESTYCJE W GMINIE

Inwestycje w gminie w kontekście odpadów to inwestycje prowadzone przez ZMGK, który od II półrocza 2015 roku poszerza działalność o prowadzenie sortowni zmieszanych odpadów komunalnych, kompostownię odpadów i instalację do produkcji stałego paliwa alternatywnego.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W gminie nie została przeprowadzona żadna kontrola zarówno przez organy gminy jak i instytucje zewnętrzne.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Gmina informowała mieszkańców o nowych zasadach gospodarki odpadami komunalnymi na swoich stronach internetowych, z odesłaniem do stron MZGK Chrzanów, MPO Jaworzno Sp. z o.o. Dodatkowo ZMGK organizował dyżury informacyjne w Urzędzie Miejskim w Libiążu, Sołtysówce w Gromcu i Żarkach, gdzie mieszkańcy mogli składać deklaracje o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami oraz uzyskać pomoc w jej wypełnieniu.

Ponadto, ważnym elementem było zorganizowanie spotkań informacyjnych w miejscach ogólnodostępnych w celu pomocy w wypełnianiu deklaracji.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy gminy są na ogół zadowoleni ze sposobu gospodarowania odpadami komunalnymi. Dzielnice uznane są za czyste, rzadko zdarza się spotkać porzucane odpady i dzikie wysypiska śmieci. Mieszkańcy gminy są dobrze poinformowani na temat segregacji odpadów, stosują ją w praktyce. Uważają, że liczba pojemników do segregacji jest wystarczająca, łatwo dostępna i na ogół są często opróżniane. Nie ma też kłopotów z oddaniem elektroodpadów, odpadów wielkogabarytowych i odpadów zielonych. Cenę jaką płać za odbiór odpadów najczęściej uważają za adekwatną, choć przyznają że przed wejściem nowej ustawy płacili mniej.

PODSUMOWANIE

- Warto nadmienić, że w 2013 roku zlikwidowano 43 dzikich wysypisk śmieci.
- Odnotowano również znaczne zmniejszenie ilości odpadów komunalnych zmieszanych poddanych składowaniu:
 - 2013 r. było to 179,62 Mg z 7373,39 Mg,
 - 2014 r. było to już tylko 8,36 Mg z 7315,9 Mg.
- Główną zachętą do prowadzenia selektywnej zbiórki przez mieszkańców gminy Libiąż jest zdecydowanie mniejsza kwota pobierana od mieszkańców przy zbiórce selektywnej tj. 8,70 zł/os. od tej przy zbiórce nieselektywnej tj. 15,00 zł/os.
- Gmina zorganizowała pomoc przy wypełnianiu deklaracji dla mieszkańców podczas bezpośrednich spotkań.

GMINA LUBLIN

Gmina miejska Lublin położona jest we wschodniej części Polski na terenie województwa lubelskiego. Jest największą pod względem terytorialnym gminą miejską tego województwa (147,5 km²), ma najwyższą liczbę ludności (341 722 osób) i największą gęstość zaludnienia (2317 mieszk./km²).

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

W 2014 roku w Lublinie zebrano 86 906 Mg odpadów komunalnych zmieszanych – jest to około 254 kg odpadów na mieszkańca. Natomiast odpadów zbieranych selektywnie zebrano 36 306,1 Mg co w przeliczeniu na mieszkańca daje 106 kg.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

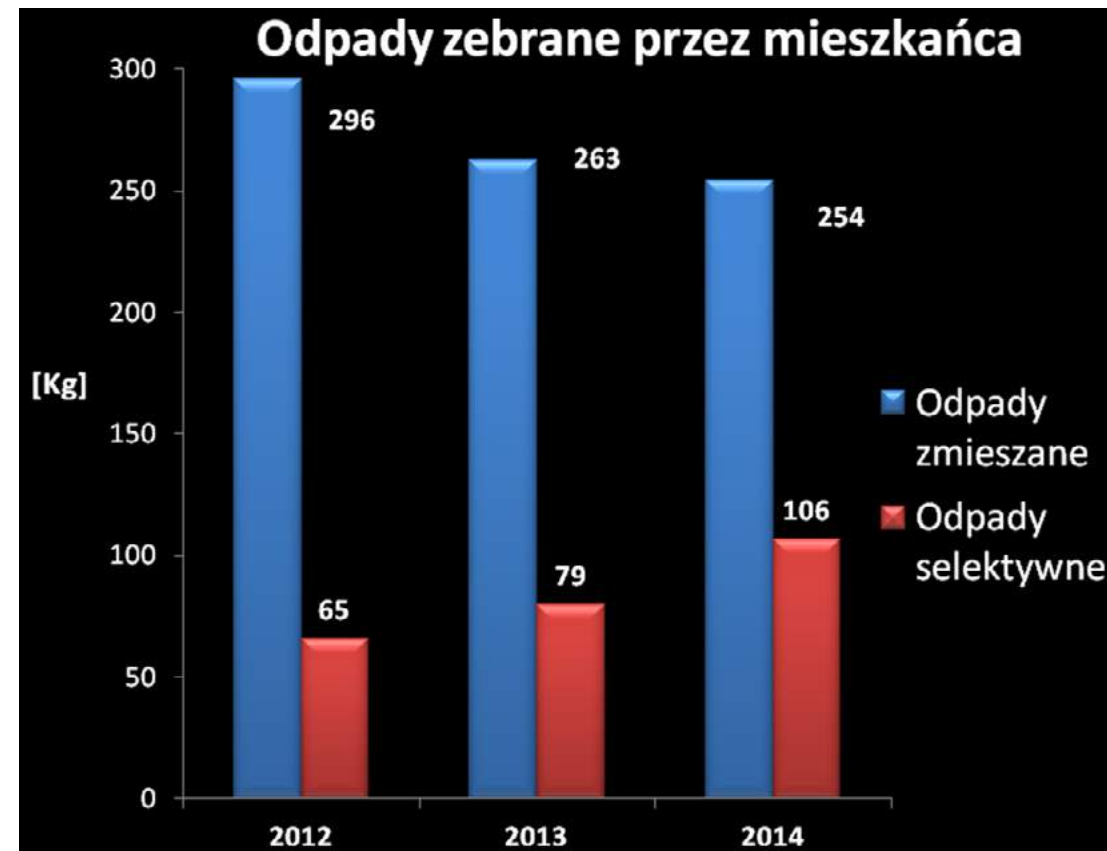
	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	102806,76	90205,06	86906
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	22710,6	27249,5	36306,1
Poziom recyklingu %	38,4	13,5	34,2
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	Brak danych	6329,5	11141,6
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	29,1	11,2
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	Brak danych	549,1	8291,9
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	94,7	91,7

Gmina osiąga dwukrotnie wyższy niż wymagany poziom recyklingu frakcji takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło. W 2014 roku poziom ten wyniósł 34,2%.

Ilość odpadów komunalnych zmieszanych od 2012 roku maleje minimalnie. Natomiast ilość odpadów zbieranych selektywnie na przestrzeni ostatnich trzech lat sukcesywnie rośnie.

W 2012 roku pojedynczy mieszkaniec zebrał selektywnie 65 kg odpadów natomiast w roku 2014 zebrał już 106 kg.

Wykres 2. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

W Lublinie od lat funkcjonuje selektywna zbiórka, która ukierunkowana jest na wytwarzanie paliwa alternatywnego w oparciu o system dwupojemnikowy: frakcja sucha i zmieszane odpady komunalne. Frakcja sucha zawiera razem szkło, papier oraz tworzywa sztuczne i metale. Po odbiorze trafia na linię sortowniczą, dając stosunkowo dobrej jakości źródło surowca, natomiast zmieszane odpady komunalne poddawane są procesowi mechaniczno-biologicznego przetwarzania. Zarówno frakcja sucha i mokra odbierane są co tydzień w przypadku zabudowy wielorodzinnej, co dwa tygodnie w przypadku zabudowy jednorodzinnej. System uzupełnia zbiórka odpadów zielonych, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych.

Procent mieszkańców, którzy zadeklarowali selektywną zbiórkę jest bardzo wysoki i w roku 2014 wyniósł 98%.

OPŁATY ZA ODPADY

W przypadku nieruchomości zamieszkałych opłaty zależą od liczby mieszkańców.

Stawki dla odpadów segregowanych i niesegregowanych różnią się. Opłata dla zabudowy jednorodzinnej jest wyższa od wielorodzinnej od 20% do 150%. Dla gospodarstw od 3 osób i powyżej opłata jest stała.

Tab. 2. Opłaty za odbiór odpadów z mieszkań w bloku

	Odpady segregowane	Odpady niesegregowane
1- osobowe	12	16
2- osobowe	25	33
3 osobowe i więcej	39	50

Stawki w PLN

Tab. 3. Opłaty za odbiór odpadów z domów jednorodzinnych

	Odpady segregowane	Odpady niesegregowane
1- osobowe	30	38
2- osobowe	39	50
3-osobowe i więcej	50	69

Stawki w PLN

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Zgodnie z informacją za 2013 rok wpływy z opłat o 2% przewyższyły wydatki. Biorąc pod uwagę, że był to pierwszy rok działania systemu należy uznać, że system zbilansował się wzorowo.

Łączna kwota uzyskana z tytułu gospodarowania odpadami przez gminę Lublin w 2014 to 43 200 039,83 zł, natomiast w 2013 to 21 870 629 zł.

Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów wyniosły 34 423 117,69 zł w 2014 i 16 304 666,03 zł w 2013r. Nie uzyskano informacji o kosztach administrowania systemem.

PSZOKI

W Lublinie istnieją dwa takie punkty. Można w nich oddać 4 frakcje odpadów: zużyte opony, odpady zielone, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe.

Nie można oddawać elektrośmieci, zużytych baterii i świetlówek, przeterminowanych leków i chemikaliów.

PSZOK-i otwarte są w dni robocze w godzinach od 10.00 do 18.00 oraz w soboty od 8.00 do 14.00. Odpady niebezpieczne można oddawać w 20 kontenerach rozmieszczonych na terenie miasta, przeterminowane leki w 74 aptekach a elektrośmieci w 2 punktach stałych i 6 mobilnych (punkty mobilne są czynne raz w miesiącu).

RIPOKI

Na terenie gminy Lublin funkcjonuje 1 RIPOK spełniający wymagania stawiane przez WPGO.

Niestety brak jest informacji na temat kosztu przyjęcia 1 tony odpadów przez RIPOK.

PRZETARG

W kwietniu 2013r. Miasto Lublin przeprowadziło postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na świadczenie usługi pod nazwą „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych położonych na obszarze miasta Lublin”. Zamówienie podzielono na 7 części. W 6 częściach do przetargu stanęły dwie firmy: KOM-EKO i MPO SITA. W części I zgłosiła się jedynie MPO SITA. Różnice pomiędzy poszczególnymi ofertami nie były większe niż 2%. W wyniku zamówienia 4 części wygrało KOM-EKO, 3 części MPO SITA. Przetarg został objęty kontrolą UOKiK, który jednak nie stwierdził żadnych nieprawidłowości, w tym nierównych szans czy zmowy cenowej. Łączna wartość zwycięskich ofert w 7 częściach to 56 228 916,73 zł. W 2014 roku przeprowadzono kolejny przetarg, w którym głównym kryterium wyboru była cena. Do przetargu przystąpiło 3 firmy MPO SITA, KOM-EKO, MPO Wschód. Łączna wartość zwycięskich ofert to 25 118 042,29 zł

INWESTYCJE W GMINIE

W ramach systemu gospodarowania odpadami zakupiono cztery rowery elektryczne dla pracowników Ekopatrolu (w strukturach Straży Miejskiej) głównie w celu identyfikacji przypadków nielegalnego pozbywania się odpadów komunalnych.

Na składowisko odpadów komunalnych w Rokitnie zakupiono odśnieżarkę niezbędną do prawidłowej eksploatacji obiektów składowiska w okresie zimowym oraz dwie pompy do terenowej przepompowni ścieków.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

Od momentu wejścia w życie nowych zapisów ustawy śmieciowej, w lipcu 2013r., na terenie gminy Lublin Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził kontrolę w zakresie gospodarki odpadowej z wynikiem pozytywnym z zastrzeżeniami.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Dostępne dane i informacje uzyskane od mieszkańców pokazują, że miasto przeprowadziło aktywną akcję informacyjną w zakresie gospodarowania odpadami. Wykorzystano do tego celu: kampanię telewizyjną i radiową, wyświetlacze w środkach komunikacji zbiorowej, reklamy w gazetach, dedykowaną stronę internetową, ulotki, specjalnie uruchomianą infolinię, zorganizowano imprezę plenerową- 8 Ekopiknik Rodzinny. Gmina służyła pomocą przy wypełnianiu deklaracji przez mieszkańców.

Pomimo dynamicznych działań informacyjnych wiele osób wciąż nie wie czym są i gdzie znajdują się PSZOKi, jak pozbywać się odpadów niebezpiecznych (elektrozłom, zużyte baterie i świetlówki, przeterminowane leki i chemikalia).

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

W opinii mieszkańców Lublina system gospodarowania odpadami działa pozytywnie. Mieszkańcy chwalą jego prostotę, a częstotliwość odbioru odpadów uznają za wystarczającą. Sortują odpady, większość z nich wie gdzie je oddać, nie ma problemu ze śmieciami gabarytowymi i dostępnością pojemników na gruz.

Niestety ankietowani nie wiedzą o funkcjonowaniu PSZOK-ów i o pojemnikach na odpady niebezpieczne oraz nie mają świadomości, że nie należy wyrzucać zużytych chemikaliów do śmietnika komunalnego.

PODSUMOWANIE

- Wszystkie dokumenty i zebrane dane są spójne i świadczą o poprawnym wdrażaniu „ustawy śmieciowej” przez gminę Lublin.
- Opłaty za odbiór i gospodarowanie odpadami są zależne od liczby osób w gospodarstwie domowym, przy czym od 3 osób są stałe. Opłaty są o ok. 30% większe w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie deklarują segregacji
- Gmina Lublin nie posiada informacji ile osób nie uiszcza opłat za odbiór i gospodarowanie odpadami komunalnymi.
- Między 2013 a 2014 rokiem liczba właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne wzrosła o ponad 30%, tj. 33 tys. Przyczyną tego stanu rzeczy jest obowiązek uiszczania opłat za odbiór i gospodarowanie odpadami.
- Pomimo kampanii edukacyjnych wiele osób wciąż nie wie czym są PSZOKi ani że można do nich oddawać odpady.
- Pomędzy 2012 a 2014:
 - o 15% spadła łączna masa zebranych odpadów komunalnych, jednocześnie odnotowano prawie 5-krotny wzrost liczby odpadów zebranych selektywnie co przełożyło się na prawie 3-krotny spadek masy odpadów poddawanych składowaniu. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest wyższa opłata za odbiór odpadów niesegregowanych.
 - Odnotowano 4-krotny wzrost masy odpadów wielkogabarytowych. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest zorganizowanie łatwego systemu odbioru odpadów wielkogabarytowych w formie tzw. wystawek. Do tej pory odbiór takich odpadów musiał być przez każdego dodatkowo opłacony.
- Lublin zweryfikował plany budowy spalarni odpadów. Wskazują na to informacje podane przez Prezydenta Miasta.

GMINA ŁABOWA

Łabowa to gmina wiejska położona w województwie małopolskim w powiecie nowosądeckim. Gmina ta zamieszkała jest przez 5 736 osób a jej powierzchnia wynosi 119,1 km².

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, w gminie Łabowa więcej zbieranych jest odpadów selektywnych niż odpadów zmieszanych, co stanowi jedyny taki przypadek spośród gmin prezentowanych w niniejszym raporcie.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	165,41	172,7	196,2
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	161,8	207,6	232,95
Poziom recyklingu %	39,41	50,5	69
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	29,11	36,44	21,91
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	2,06	21,3	0,00
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	Brak danych	1	3,06
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	100	100

Łączna ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odbieranych z terenu gminy Łabowa w 2014 r. wyniosła 196,2 Mg. Natomiast ilość odpadów zbieranych selektywnie w 2014 roku wyniosła 232,95 Mg.

Na podstawie dostępnych danych, obliczono także ilość zebranych odpadów, zarówno zmieszanych jak i zebranych selektywnie w przeliczeniu na mieszkańca (wykres poniżej). Średnio mieszkaniec gminy oddaje jedynie 34 kg odpadów zmieszanych oraz 41 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Na terenie gminy Łabowa planowo wdrożono nowy system gospodarowania odpadami.

Procent mieszkańców, którzy zadeklarowali selektywną zbiórkę jest bardzo wysoki i wynosił 98% w 2014 roku.

Gmina stosuje model opłat zaporowych dla właścicieli nieruchomości, którzy nie deklarują segregacji – 50 zł od osoby/miesiąc, podczas gdy opłata za odpady segregowane wynosi 6 zł.

Urząd Gminy udostępnia mieszkańcom potrzebne do selektywnej zbiórki worki. Odpady zbierane są w 5 frakcjach: zmieszane odpady komunalne, szkło, papier, tworzywa sztuczne oraz metale. Odpady odbierane są od właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy z częstotliwością 1 raz na miesiąc.

Łączna masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych w 2014 r. w podziale na frakcje przedstawia się następująco: 114,09 Mg (opakowania z tworzyw sztucznych), 21,91 Mg (opakowania z papieru i tektury), 89,65 Mg (opakowania ze szkła), 7,03 Mg (opakowania z metalu).

W gminie można również zauważyć pozytywny trend wzrostu poziomu recyklingu przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła:

- 2012 r. - 39,41%,
- 2013 r. - 50,5%,
- 2014 r. - 69%.

OPŁATY ZA ODPADY

W gminie Łabowa dla nieruchomości zamieszkałych pobierana jest opłata w wysokości 6 zł od osoby miesięcznie w przypadku selektywnej zbiórki odpadów i 50 zł od osoby w przypadku braku selekcji odpadów.

Niestety pobierane od mieszkańców opłaty nie są wystarczające, aby pokryć koszty związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów. Zdecydowana większość mieszkańców wybrała wariant 6 zł od osoby, dlatego dla zrównoważenia kosztów systemu należałoby przyjąć dla odpadów poddawanych segregacji opłatę 9,60 zł, czyli w zaokrągleniu 10 zł od osoby.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Średnioroczna wartość przetargu na odbieranie wraz z zagospodarowaniem w 2013 roku wynosiła 415 397,55 zł, a przyjęte stawki wygenerowały przychody 216 476,61 zł. Niedobór więc wyniósł aż 198 920,9 zł.

Łączna kwota uzyskana z tytułu gospodarowania odpadami przez Gminę w roku 2014 wyniosła 360 633,10 zł. Koszty zagospodarowanie odpadów komunalnych (odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych) wyniosły: 352 920,46 zł (koszty administracyjne 81 460,41 zł, zakup worków do segregacji odpadów komunalnych – 25 802,93 zł wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych – 245 662,12 zł).

PSZOK-I

Na terenie gminy funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK), w którym mieszkańcy mogą oddać odpady komunalne jednego dnia w tygodniu, w środę w godzinach 11:00 – 17:00; co może stwarzać pewne utrudnienia dla niektórych osób. Frakcje odbierane w PSZOK to: odpady surowcowe, odpady zielone, inne odpady ulegające biodegradacji, gruz budowlany, odpady wielkogabarytowe, ZSEE, baterie i akumulatory, chemikalia, przeterminowane leki, świetlówki, zużyte opony, popioły paleniskowe.

PRZETARG

W styczniu 2013r. gmina Łabowa przeprowadziła postępowanie o udzielenie zamówienia

publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na świadczenie usługi pod nazwą „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Łabowa”. Do pierwszej części zadania, noszącego nazwę „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych niesegregowanych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Łabowa”, przystąpiły dwa podmioty: firma „Usługi Transportowe i Komunalne Marek Szpila” z Bobowej oraz sądecki oddział SITA Małopolska Pp. z o.o. Przetarg wygrała pierwsza firma, oferując cenę brutto w wysokości 50,2 tys. zł. Druga część zadania nosiła nazwę „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych segregowanych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Łabowa”. Przetarg wygrał jedyny oferent, jaki się zgłosił - firma SURPAP S.C. Przedsiębiorstwo Obrotu Surowcami Wtórnymi z Nowego Sącza, które zaoferowało cenę brutto w wysokości 92,3 tys. zł. Obie oferty wybrano na podstawie kryteriów wskazanych w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Są ofertami najkorzystniejszymi, uzyskały najwyższą liczbę punktów w kryterium oceny ofert, tj. w kryterium cena – 100 pkt.

W listopadzie 2013 roku Gmina Łabowa ogłosiła kolejny przetarg na odbieranie i zagospodarowanie stałych odpadów komunalnych od właścicieli zamieszkałych nieruchomości z terenu Gminy Łabowa z uwagi na to, iż poprzednia umowa na odbiór odpadów komunalnych kończyła się 31.12.2013r. Najkorzystniejszą ofertę na odbiór odpadów komunalnych segregowanych złożyła firma Surpap S.C. ul. Wyspiańskiego 3; 33-300 Nowego Sącza a na odbiór odpadów komunalnych niesegregowanych – Usługi Transportowe i Komunalne Marek Szpila Wilczyska 64; 38-350 Bobowa. Od 1 stycznia 2014 roku firmy świadczą usługi polegające na odbieraniu

odpadów komunalnych z posesji zamieszkałych na terenie gminy. Średnioroczna wartość przetargu na odbieranie wraz z zagospodarowaniem wyniosła 415397,55 zł.

INWESTYCJE W GMINIE

W gminie utworzono PSZOK, wywiązano się więc z ustawowego obowiązku. Obecnie nie planuje się inwestycji związanych z gospodarką odpadami.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ:

Od momentu wejścia w życie nowych zapisów ustawy śmieciowej tj. lipca 2013 roku, na terenie gminy WIOŚ nie przeprowadził żadnej kontroli w zakresie gospodarki odpadowej. Sama gmina Łabowa również nie kontrolowała żadnych podmiotów odbierających odpady z jej terenu.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH:

Gmina Łabowa w celu wywiązania się z obowiązku prowadzenia działań informacyjnych wśród mieszkańców przeprowadziła standardową akcję kolportażu ulotek na temat prawidłowego segregowania odpadów oraz zamieściła potrzebne informacje na swojej stronie internetowej.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Gmina Łabowa przez jej mieszkańców oceniana jest jako czysta. Mieszkańcy mają stosunkowo wysoką wiedzę ekologiczną i zasadniczo nie mają problemów z właściwym segregowaniem odpadów. Istniejący PSZOK zaspakaja potrzeby mieszkańców w zakresie oddawania odpadów niebezpiecznych (w tym ZSEE) i gabarytowych. Opłaty za wywóz odpadów mieszkańcy uważają za adekwatne. Jednocześnie deklarują chęć dalszej edukacji w zakresie gospodarki odpadowej i pogłębiania swojej wiedzy w tym zakresie.

PODSUMOWANIE

- Wszystkie dokumenty zebrane na potrzeby sporządzenia opracowania zawierają spójne dane i świadczą o poprawnym wdrażaniu „ustawy śmieciowej” przez gminę Łabowa.
- Z analizowanych dokumentów wynika, że gmina pobudziła rynek surowców wtórnych i zapotrzebowanie na surowce pochodzące z recyklingu dzięki stosowaniu zachęt ekonomicznych (system stawki zaporowej dla odpadów niesegregowanych).
- Na tym etapie gmina mogłaby rozważyć wdrożenie koncepcji gospodarki obiegowej, co skutkowałoby stworzeniem systemu produkcji i konsumpcji, który generowałby możliwie najmniejsze straty, dzięki ponownemu wykorzystaniu, poddaniu recyklingowi, odzyskowi lub potraktowaniu jako nowe nakłady produkcyjne.
- Gmina dość aktywnie działa w zakresie pozyskiwania środków publicznych pochodzących z budżetu UE. Strategia Rozwoju Gminy Łabowa gmina przewiduje doskonalenie gospodarki odpadami (w latach 2013 - 2020) wykorzystując budżet gminy, jak i środki zewnętrzne (np. europejskie na ochronę środowiska).

GMINA MIEJSKA OŚWIĘCIM

Oświęcim jest gminą miejską położoną w województwie małopolskim, zamieszkałą w 2014 roku przez 39 444 osoby (dane: Urząd Statystyczny w Krakowie).

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, ilość odpadów zmieszanych zbieranych w gminie w latach 2012 - 2014 niewiele się różni. W 2014 roku obserwujemy nieznaczny wzrost masy odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do 2013.

Wzrost widać również w osiągniętych poziomach recyklingu frakcji takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło, w 2013 roku 18,02%, a w 2014 roku ponad 20 %.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	11 949,3	11 297	11 955,4
Odpady zebrane selektywnie tj. odpady opakowaniowe (Mg)	655,5	688,3	824,5
Poziom recyklingu frakcji: papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła %	14,43%	18,2%	20,66%
Odpady zebrane selektywnie tj. odpady ulegające biodegradacji (Mg)	1 402,9	708,7	631,5
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	30,1%	33,7%	22,77%
Odpady zebrane selektywnie tj. odpady remontowe (Mg)	77,1	120,36	149,9
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	100%	100%	100%

Wykres poniżej obrazuje jak wygląda zbiórka odpadów w przeliczeniu na mieszkańca. Po przeliczeniu zebranych odpadów na liczbę mieszkańców, otrzymujemy wynik pokazujący, że w 2014 roku mieszkaniec Miasta Oświęcim zebrał 303 kg odpadów zmieszanych i 41 kg odpadów selektywnych. W roku 2013 mieszkaniec Miasta Oświęcim zebrał selektywnie 39 kg i 285 kg odpadów zmieszanych.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

W Oświęcimiu funkcjonuje selektywny system zbiórki i odbierania odpadów. Jego podstawą jest wprowadzona segregacja „u źródła”. W gminie funkcjonują różne pojemniki typu dzwon lub igło przeznaczone na poszczególne rodzaje odpadów, np.:

- żółty – plastik,
- zielony – szkło kolorowe,
- biały – szkło bezbarwne,
- niebieski – papier.

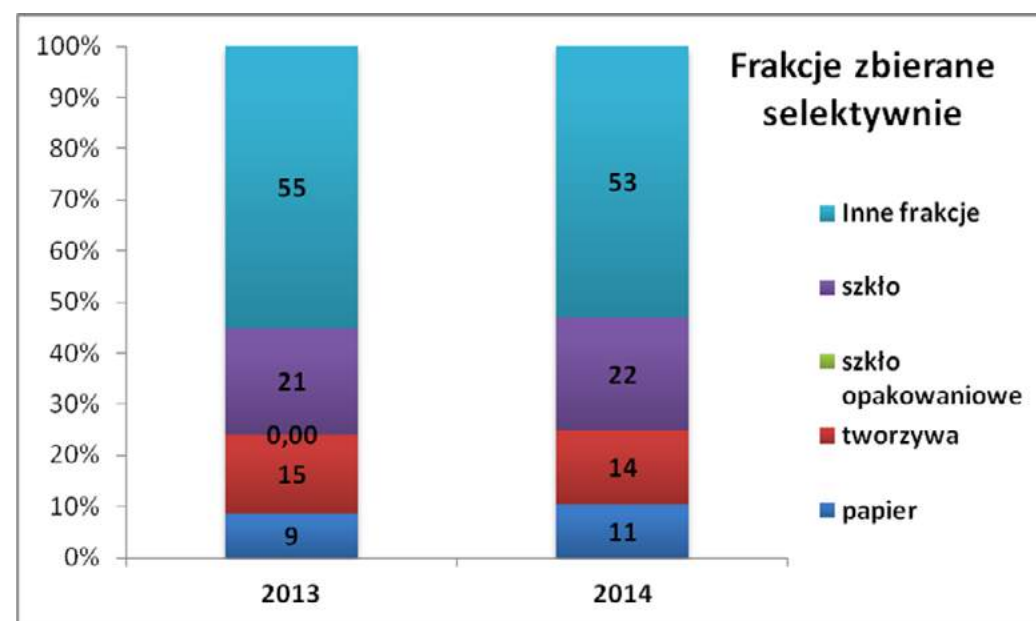
Gmina zorganizowała też osobne pojemniki na makulaturę i tworzywa sztuczne ustawione w kilku miejscach w mieście.

Zbiórka odpadów wielkogabarytowych odbywa się w systemie objazdowym, na podstawie obowiązującego harmonogramu.

Największy udział spośród frakcji zbieranych selektywnie ma tzw. frakcja „inne” w skład której wchodzi: metale, odpady biodegradowalne, odpady remontowe oraz zmieszane opakowania – ponad 50 %. Kolejną frakcją mającą znaczny udział w zbieranych selektywnie odpadach ma frakcja szkło – ponad 20%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%] w roku 2013 wyniósł 18,2% natomiast w roku 2014 już 20,66%.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

OPŁATY ZA ODPADY

Od 1 lipca 2013 roku opłaty od mieszkańców Oświęcimia zbierane są zarówno z nieruchomości zamieszkałych, jak i niezamieszkałych. Wysokość opłaty za odpady komunalne odbierane w sposób selektywny mieszkańcy płacą 9,50 zł, a za odpady komunalne odbierane w sposób nieselektywny 12,50 zł. Obecne stawki nie zostały zmienione od 2013 roku.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Gmina podaje dochód osiągnięty z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami w 2013 i 2014 roku w podziale na nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe.

Tab. 2. Wpływy z y z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami*

	2013	2014
od nieruchomości zamieszkałych	1 929 351,24	3 995 867,04
od nieruchomości niezamieszkałych	905 441,01	2 083 605,16
Suma	2 834 792,25	6 079 472,2

* Dane pochodzą z pisma Urzędu Miasta Oświęcim znak: GM.6232.70.2015.II z dnia 9 lipca 2015 r.

W 2013 roku Miasto Oświęcim z tytułu opłat zebrało **2 834 792,25 zł**, poniosło następujące koszty - **2 770 048 zł.**:

- obsługa administracyjna systemu 151 890 zł (m.in. wynagrodzenia osobowe pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne i inne).
- gospodarka odpadami komunalnymi 2 618 158 zł (odbiór, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, utrzymanie PSZOK, budowa altany śmietnikowej).

W 2014 roku Miasto Oświęcim zebrało **6 079 872,20 zł** dochodu, poniosła następujące koszty - **5 873 160,23 zł.**:

- obsługa administracyjna systemu (m.in. wynagrodzenia, składki, wyposażenie stanowisk pracy) 153 696,64 zł,
- gospodarka odpadami komunalnymi (m.in. odbiór, transport odpadów, utrzymanie PSZOK, budowa i utrzymanie altan, szkolenia pracowników) 5 719 463,59 zł.

Za każdą tonę odpadów komunalnych zmieszanych przekazaną do RIPOK gmina miasto Oświęcim ponosiła następujące koszty (informacja uzyskana od Gminy Miejskiej Oświęcim):

- 235,44 zł/ 1Mg – koszty zagospodarowania
- 189 zł/1Mg – koszty odbierania

Ponadto za każdą tonę odpadów opakowaniowych zebranych selektywnie otrzymuje 60 zł (informacja uzyskana od Gminy Miejskiej Oświęcim).

PSZOKI

Na terenie gminy Oświęcim funkcjonują dwa punkty selektywnej zbiórki odpadów (PSZOKi) i zbierają 11 frakcji odpadów. Zbierane są między innymi takie frakcje jak:

- odpady tzw. „surowców wtórnych”: papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metal;
- odpady zielone;
- odpady wielkogabarytowe;
- odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyte opony z samochodów osobowych;
- odpady remontowe tj. gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe – w ilości do 200 kg na rok na jednego mieszkańca (ilości ponadnormatywne odbierane są za dodatkową opłatą).

PSZOKi czynne są od poniedziałku do piątku w godzinach od 9.00 do 17.00, w soboty od godziny 8.00 do 13.00.

RIPOKI

Od 2012 roku dla gminy miasto Oświęcim funkcjonuje jedna taka instalacja na terenie miasta- Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. (ul. Nawiślańska 36).

W jej skład wchodzi: sortownia, kompostownia i składowisko. Proces przetwarzania na sortowni ma na celu wydzielenie z odpadów komunalnych frakcji nadającej się do wykorzystania materiałowo lub energetycznie oraz frakcji wymagającej dalszego przetwarzania w procesie biologicznym. Podczas segregacji wstępnej ze strumienia odpadów wybierana jest tektura, drewno, szkło, tworzywa sztuczne, tekstylia, metale, które magazynowane są w kontenerach. Wytworzony w procesie odpad o kodzie 19 12 10 przekazywany jest odbiorcy zewnętrznemu celem energetycznego wykorzystania, a pozostałość po sortowaniu (19 12 12) przekazywana jest podmiotom posiadającym stosowne zezwolenia w celu ich dalszego przetwarzania w procesie odzysku. W przypadku braku takiej możliwości odpady kierowane są na własne składowisko celem unieszkodliwienia.

Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania (MBP) odpadów komunalnych obejmuje sortownię oraz kompostownię odpadów ulegających biodegradacji. Zgodnie z dokumentem „Ocena systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Oświęcim za okres od dnia 1 lipca 2013 do dnia 31 grudnia 2013.” proces przetwarzania (kompostowania) odbywa się w tzw. procesie BIODEGMA. Instalacja do przetwarzania i proces technologiczny są produktami firmy Sutco-Polska Sp. z o.o. z Katowic. Końcowym produktem procesu kompostowania jest stabilizat (odpad o kodzie 19 05 99), który jest unieszkodliwiany poprzez składowanie na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

PRZETARG

W gminie przeprowadzono dwa przetargi w 2013 roku. Pierwszy na zagospodarowanie odpadów w regionalnej instalacji przetwarzania odpadów poprzez sortowanie, kompostowanie i składowanie odpadów komunalnych w okresie od dnia 1 lipca 2013 do dnia 31 grudnia 2014. Drugi przetarg na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w okresie od 1 lipca 2013 do 31 grudnia 2014.

Pierwszy z nich (na zagospodarowanie odpadów) wygrało Składowisko Odpadów Komunalnych sp. z o.o. ul Nadwiślańska 36, Oświęcim. Bezpośrednio przed otwarciem ofert zamawiający (Urząd Miasta Oświęcim) podał kwotę jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia w wysokości 4 503 092,40 zł brutto. Ostatecznie cena oferty wyniosła – 4 328 424,00 zł.

Drugi przetarg (na odbiór odpadów) wygrał Zakład Usług Komunalnych sp.z o.o. ul Bema 12A, Oświęcim. Bezpośrednio przed otwarciem ofert zamawiający podał kwotę jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia w wysokości 4 441 460,60 zł brutto. Ostatecznie cena oferty wyniosła – 4 032 380,51 zł.

Gmina zadeklarowała więc za realizację usług łączną kwotę w wysokości niemal 8 944 553 zł. Ostatecznie, (na podstawie informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty) realizacja wymienionych powyżej usług kosztować miała Miasto Oświęcim – 8 360 804, 51 zł.

Wymagania wskazane w ogłoszonym przez Gminę przetargu:

1. Uprawnienia do wykonywania określonej działalności,
2. Wiedza i doświadczenie (3 lata pracy nad podobnym zadaniem o wartości min. 100 000 zł),
3. Potencjał techniczny,
4. Cena.

Warto podkreślić, że Miasto Oświęcim jako jedna z nielicznych objęta zasięgiem gospodarki odpadami oprócz mieszkańców także podmioty gospodarcze, które są bardzo wymagające pod względem zasad odbioru i zagospodarowania odpadów. Dlatego oczekiwania dla firm biorących udział w przetargach były bardzo wysokie. Wysokie wymagania wynikały z troski o właściwy odbiór i zagospodarowanie odpadów szczególnie ze względu na podmioty gospodarcze.

INWESTYCJE W GMINIE

Planowane do realizacji inwestycje w gminie dotyczą przede wszystkim budowy altan śmietnikowych, co ma poprawić organizację selektywnej zbiórki. W 2014 roku powstało 5 altan (Dąbrowskiego 56, Dąbrowskiego 99-113, Śniadeckiego 33, Kasprowicza 2-8, Broniewskiego 2-4), dodatkowo opracowano dokumentację dla kolejnych 3 (Rydla 2, Rydla 10, Czarnieckiego 3). Wydatki związane z budową altan śmietnikowych na terenie Miasta Oświęcim wyniosły 206 480,06 zł. Ponadto ze środków budżetu Miasta Oświęcim przyznawane są dotacje osobom prawnym, wspólnotom mieszkaniowym na budowę altan śmietnikowych. W 2014 roku udzielono dotacji na budowę 2 altan wraz z terenem utwardzonym pod pojemniki na odpady za kwotę 40 000 zł.

Na składowisku odpadów komunalnych w Oświęcimiu inwestycje przeprowadzono w 2014 roku. Powstały dwa bioreaktory wraz z infrastrukturą na funkcjonującej od 2014 roku kompostowni odpadów biologicznie rozkładalnych oraz nowa komora na składowisku. Spółka zakupiła też nowy sprzęt. Składowisko Odpadów Komunalnych pozyskało na to ponad 15 mln zł ze środków europejskich.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W latach 2009- 2013 gmina kontrolowała właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców w zakresie realizacji obowiązków wynikających z ustawy. W okresie tym gmina nie prowadziła żadnej ewidencji umów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

We wrześniu 2013 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) z Krakowa przeprowadził kontrolę w gminie w zakresie wypełnienia obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminie. Kontrola zakończyła się wynikiem pozytywnym, nie stwierdzono naruszeń w kontrolowanym zakresie..

W 2014 roku Gmina miasto Oświęcim nie była kontrolowana pod kątem spełniania obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminie.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

W celu poinformowania mieszkańców o nowym systemie gospodarowania odpadami w gminie Oświęcim podjęto następujące działania:

- Rozpowszechnianie informacji w lokalnej prasie - „Głos Ziemi Oświęcimskiej”,
- Wydanie broszury „Rewolucja Śmieciowa”,
- Organizację spektakli teatralnych o tematyce ekologicznej dla dzieci,
- Rozwieszenie plakatów i kolportowanie ulotek na terenie miasta.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy w zdecydowanej większości podkreślają, że miasto jest czyste. Świadomość segregacji śmieci jest powszechna, dobrze rozumiane są też zasady selektywnej zbiórki.

Wysokość opłat nie jest przedmiotem dyskusji i większość uważa je za odpowiednie.

Niestety, nie wszyscy mieszkańcy zdają sobie sprawę z zasad funkcjonowania punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) i nie wszyscy wiedzą gdzie on się znajduje.

W wywiadach podkreślano także, że:

„Każdy powinien segregować odpady. Dzieci muszą być od małego uczone ekologicznych zachowań i ważne, by te zasady wpajać im od najmłodszych lat. Niestety tak jak obserwuję, to często maluchy wiedzą znacznie więcej o ekologii niż dorośli. A tak być nie powinno”.

Organizacja pozarządowa (NGO) działająca na terenie Miasta uważa, że gospodarka odpadami w Oświęcimiu jest na dobrym poziomie, a selektywna zbiórka funkcjonuje już od kilku dobrych lat.

Zdaniem organizacji nie wszystkie kontenery do selektywnej zbiórki są dobrze opisane np. nie ma wprost informacji, że dany kontener przeznaczony jest na zbiórkę plastiku i puszek metalowych. Dodatkowo pracownicy NGO zauważyli, że nie wszędzie są dostępne kontenery na papier. A kiedy są już dostępne to często okazuje się, że są one szybko zapełniane ponieważ są za małe. Otwory w kontenerach na papier niestety nie są wystarczająco duże np. na duże pudełka kartonowe po pralkach albo po pizzy. Efektem tego jest, że niestety część dużych opakowań tekturowych (kartony) ładuje w kontenerach na odpady zmieszane. Zdaniem Miasta Oświęcim, pojemniki są wystarczająco duże, ale mieszkańcy nie wrzucają opakowań z papieru do środka, gdyż wolą je zostawiać obok pojemnika.

Jako pozytywny element systemu gospodarowania odpadami Organizacja wskazuje, zbiórkę odpadów zbieranych selektywnie przy użyciu specjalistycznego sprzętu tj. samochodu do selektywnej zbiórki tzw. Mobilny punkt zbiórki odpadów..

Ponadto, NGO zwrócił uwagę, że od kilku lat Gmina miasto Oświęcim informowała o swoich planach wybudowania kompostowni, co miało swoje potwierdzenie także w Gminnym Planie Gospodarowania Odpadami z 2005 roku, w którym to wprost stwierdzono, że na bazie istniejącego składowiska odpadów zorganizowana zostanie między innymi kompostownia. Tym czasem z obserwacji NGO wynika, że na terenie istniejącego składowiska nie działa kompostownia tylko tzw. Biodegma - standardowa część biologicznego przetwarzania w instalacjach, gdzie mechanikę projektuje Sutco, której efektem jest stabilizat, który następnie oddawany jest na składowisko, a nie kompost, który np. może być sprzedawany rolnikom i powtórnie wykorzystany.

PODSUMOWANIE

- Pozytywnym efektem nowego systemu wprowadzonego w gminie jest likwidacja 7 dzikich wysypisk śmieci znajdujących się do tej pory na terenie miasta.
- Zmniejszono ilość odpadów przeznaczonych do składowania.
- Z ogółu odpadów kierowanych dotychczas do składowania odzyskuje się surowce wtórne – makulaturę, szkło, różnorodne tworzywa (butelki PET, folie, opakowania spożywcze i po chemii gospodarczej), opakowania wielomateriałowe po mleku i sokach owocowych oraz złom. W dalszej kolejności kierowane są one do sprzedaży, natomiast odpady ulegające biodegradacji trafiają do kompostowni. W ten sposób do składowania trafia mniejsza ich ilość. Są to odpady pozostające po procesie segregacji i kompostowania, nie nadające się obecnie do żadnego innego wykorzystania.
- Na podstawie wywiadów, można stwierdzić, że nadal potrzebna jest edukacja zarówno dzieci, młodzieży jak i dorosłych w zakresie segregacji odpadów, jak i jej celowości.
- Warto podkreślić, że Miasto Oświęcim jako jedna z nielicznych gmin objęta zasięgiem gospodarki odpadami oprócz mieszkańców także podmioty gospodarcze, które są bardzo wymagające pod względem zasad odbioru i zagospodarowania odpadów.

GMINA PAPROTNIA

Paprotnia jest to gmina wiejska położona w województwie mazowieckim, zamieszkała przez 2 764 osoby. Gmina ma charakter typowo rolniczy.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, ilość odpadów zmieszanych zebranych w gminie Paprotnia w 2014 roku wyniosła ponad 72 tony. Jest to ponad 25 ton odpadów zmieszanych więcej niż w 2013 roku, przy czym w okresie tym liczba mieszkańców Gminy nie uległa zmianie. Co ciekawe, we wcześniejszych latach 2010-2013 poziom odpadów zmieszanych oscylował wokół 42 – 47 ton.

Wzrasta ilość odpadów zbieranych selektywnie; gmina osiągnęła wymagany w 2014 roku poziom recyklingu.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	42,76	40,76	42,82	46,98	72,2
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	40	28,09	31,55	40,25	45,3
Poziom recyklingu (%)	Brak danych	Brak danych	11,56	13,79	19,15
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	-	-	-	-	0,4
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	10,8	12,74	17,78

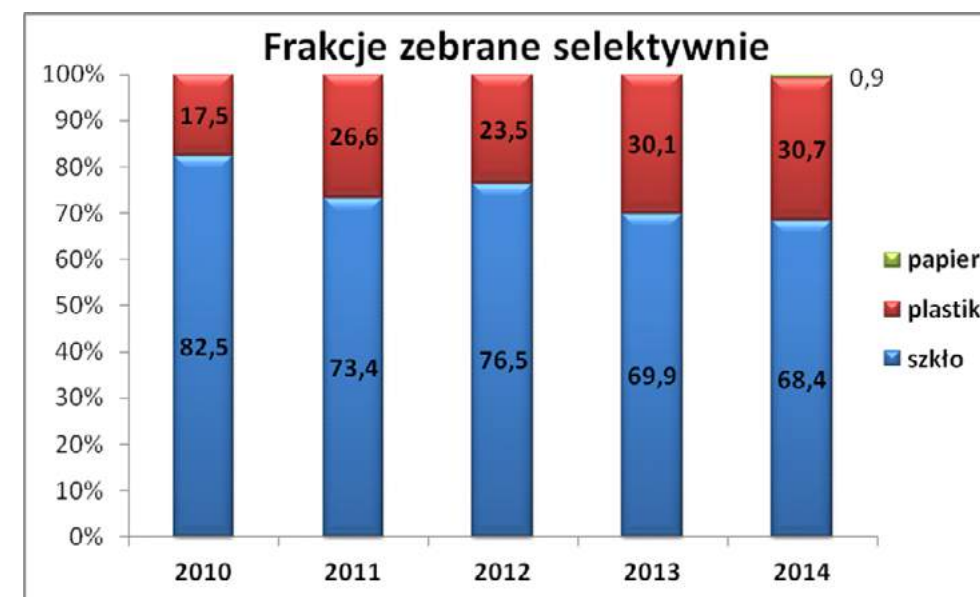
Gmina nie prowadziła zbiórki odpadów wielkogabarytowych i poużytkowych. Ze względu na brak zapotrzebowania odbywa się ona raz na dwa -trzy lata. Mieszkańcy mogą bezpłatnie oddawać tego rodzaju odpady do punktu w Siedlcach.

Według dostępnych w gminie danych, średnio mieszkaniec Paprotni oddaje 26 kg odpadów zmieszanych oraz ok 16 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Odpady zmieszane i segregowane odbierane są od mieszkańców raz na kwartał. Zbiórka odpadów niebezpiecznych, gabarytów i elektrośmieci odbywa się raz w roku (zbiórki organizowane są przez firmę lub w ramach podwykonawstwa przez inne podmioty).

W 2013 r. w gminie podpisano łącznie 638 deklaracji selektywnej zbiórki. Natomiast w roku 2014 - 643 deklaracji (na 2763 mieszkańców).

Frakcje zbierane selektywnie (oficjalnie) w gminie Paprotnia to: szkło, plastik, odpady resztkowe, w miarę potrzeb makulatura, bio odpady (zielone i kuchenne) oraz metale. Jednak realnie, w zbieranych selektywnie odpadach odzwierciedlenie mają tylko frakcje szkła oraz plastiku, a także marginalnie papieru.

Frakcją która ma zdecydowanie największy udział w zbieranych selektywnie odpadach jest w zasadzie od 2010 roku frakcja szkła – stanowi około 70% odpadów selektywnych. Kolejną frakcją, która ma istotny udział jest plastik, który stanowi około 30% zbieranych selektywnie w gminie Paprotnia odpadów. Frakcję papieru zebrano w gminie selektywnie w zasadzie tylko w 2014 roku, i stanowiła ona niecały 1% wszystkich zbieranych selektywnie frakcji.

OPŁATY ZA ODPADY

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi zależna jest od liczby mieszkańców danej nieruchomości. Wysokości tych opłat przedstawia tabela poniżej:

Tab. 2. Opłaty za odbiór odpadów

	2013	2014
Zbiórka selektywna	2,5/os	2,5/os
Zbiórka nieselektywna	3/os	3/os

Stawki w PLN

W 2012 roku opłata liczona była od worka - za 120 litrowy wynosiła 7 zł.

Uchwała rady gminy z 2015 roku zwiększyła jednak opłatę za odpady nieselegrowane do 6 zł/os.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Gmina przedstawia te koszty w dwóch wariantach:

I. Pierwszy wariant:

- a) 21,00 zł/Mg przy poziomie dostawy odpadów segregowanych w stosunku do zmieszanych 0-5%,
- b) 14,00 zł/Mg przy poziomie 5-10%,

- c) 7,00 zł/Mg przy poziomie >10%.

II. Drugi wariant:

- a) 232,23 zł/Mg przy poziomie dostaw odpadów selektywnie zbieranych 0-5%,
- b) 221,00 zł/Mg przy poziomie 5-10%,
- c) 210 zł/Mg przy poziomie >10%

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami wyniosła w 2013 - 35 853 zł, natomiast w roku 2014 - 68 922 zł.

PSZOK

W chwili obecnej gmina nie posiada punktu PSZOK. Prowadzone są mobilne zbiórki elektroodpadów. Ponieważ gmina ma charakter typowo wiejski, mobilne zbiórki wydawały się wystarczającym rozwiązaniem. W chwili obecnej rozważane są różne warianty gminnego PSZOK.

RIPOK

Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych dla gminy stanowi Zakład Utylizacji Odpadów w Woli Suchożebrskiej. Koszt przyjęcia 1 tony odpadów w okresie od wejścia w życie ustawy w zależności od frakcji waha się od 7 zł do 232,23 zł.

PRZETARG

Początkowo przygotowane zostały różne warianty przetargów, oddzielne na odbiór i zagospodarowanie odpadów. Ostatecznie zdecydowano się na ogłoszenie łącznego przetargu, zarówno na odbiór, jak i zagospodarowanie odpadów. Podstawowy problem dla firm stających do przetargu polegał na trudności w organizacji transportu, ponieważ wiązał się z koniecznością posiadania dodatkowego samochodu, który niezależnie od warunków pogodowych mógłby odebrać odpady z różnych miejsc.

W przetargu ogłoszonym w 2013 roku głównym kryterium stawianym przez gminę była cena wykonania usługi. W przetargu dział wzięły dwa podmioty. Zwyciężyła firma PUK Serwis Sp. z o.o., przedstawiając ofertę na kwotę - 107 880 zł.

Natomiast w przetargu ogłoszonym w 2014 oprócz ceny znaczenie przy wyborze oferty miał także oferowany termin płatności. Niestety brak jest danych na temat startujących podmiotów oraz wartości zwycięskiej oferty.

INWESTYCJE W GMINIE

Rozważane są różne warianty gminnego PSZOK.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W 2013 i 2014 roku Urząd Marszałkowski przeprowadził kontrole w gminie. Wyniki obu kontroli były pozytywne.

Gmina na bieżąco kontroluje działalność przedsiębiorstwa odbierającego odpady.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Informacje o nowym systemie gospodarowania odpadami pojawiły się na tablicach ogłoszeń oraz na stronie internetowej. Dużą rolę w edukacji mieszkańców odgrywają sołtysi, którzy pomagają również w wypełnianiu deklaracji i organizacji zbiórki opłat.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy pozytywnie oceniają politykę gospodarowania odpadami, szczególnie akcję zakupu koszy i pojemników na śmieci. Chcieliby też w przyszłości zaopatrzyć się w pojemniki na odpady segregowane i stosować je zamiast worków.

Na terenie gminy nie powstały organizacje pozarządowe, które mogłyby wspierać edukację mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami. Opracowanie ulotek informacyjnych do tej pory ciążyło na firmie wywozowej (informacja zawierała również harmonogram wywozu odpadów), a edukację ekologiczną prowadzą nauczyciele w szkołach.

PODSUMOWANIE

- Potencjalnie najbardziej konfliktową sytuacją jest rzadki (kwartalny) wywóz odpadów zmieszanych i segregowanych. To może być jedną z przyczyn „podrzucania” śmieci do pojemników zlokalizowanych przy miejscowych sklepach.
- Warto zauważyć, że mieszkańcy sami podejmują inicjatywy dotyczące odpadów. Jedną z nich jest tzw. zbiórka odzieży w systemie workowym i pojemnikowych. Podmioty prowadzące zbiórkę pozostają w reżimie pozaodpadowym, działając jako fundacje bądź stowarzyszenia.
- Zastanawiająca jest bardzo niska ilość zbieranych odpadów. W przeliczeniu na mieszkańca, jest to zaledwie 26 kg odpadów zmieszanych na rok i ok 16 kg odpadów selektywnych na rok. Jedną z odpowiedzi na ten stan rzeczy może być samoorganizacja mieszkańców w zakresie radzenia sobie z odpadami. Prosty i skuteczny sposób polega prawdopodobnie w dużej mierze na wymianie barterowej odpadów pomiędzy podmiotami je wytwarzającymi i przetwarzającymi. Przykładem mogą być folie wykorzystywane przez rolników do kiszonek. Okresowo pojawiała się ich duża ilość i trafiały do odpadów komunalnych. Problem rozwiązano- folie są odbierane (za niewielkim wynagrodzeniem dla rolników) i przetwarzane w zakładzie w Siedlcach, prawdopodobnie na plastikowe skrzynki, częściowo wykorzystywane w przemyśle pieczarkarskim. Na terenie gminy Paprotnia funkcjonuje zróżnicowany przemysł oraz rolnictwo, które dostarczają odmiennych odpadów. Współpraca ze wszystkimi interesariuszami (przedsiębiorcami i usługami) może zaowocować stworzeniem wzorcowego, kompleksowego zagospodarowania odpadów nie tylko komunalnych ale i przemysłowych dla rozproszonej gminy wiejskiej.
- Istotnym zagadnieniem polityki odpadowej jest wspieranie punktów napraw oraz czyszczenia, co znacznie przedłuża żywotność rzeczy. Według informacji uzyskanych podczas wywiadu, w gminie

silne są tradycje napraw, choć brak punktów dedykowanych takim usługom to odbywają się one w trybie nieformalnym, w ramach sąsiedzkiej pomocy.

- W gminie jest wciąż wiele budynków drewnianych, a materiał pozyskiwany podczas ich rozbiórki zagospodarowywany jest na miejscu i służy jako opał. Natomiast drzewo z przycinki odpłatnie zagospodarowuje miejscowy tartak.
- Jeżeli powstają odpady budowlane (gruz), to wykorzystywane są do wyrównania lokalnych dróg pozbawionych nawierzchni. Odpady metalowe z wymiany obróbki blacharskiej są wyodrębniane i zbierane (i prawdopodobnie sprzedawane).

GMINA PRUSZCZ GDAŃSKI

Miasto Pruszcz Gdański wchodzi w skład Gdańskiego Obszaru Metropolitalnego i jest położone zaledwie 10 km od centrum Gdańska. Zajmuje obszar 16,5 km² i liczy ponad 27 tysięcy mieszkańców.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW

Analizując poniższe dane przedstawione zarówno w tabeli, zauważyć można, że gmina Pruszcz Gdański od 2010 roku zbiera zarówno coraz więcej odpadów zmieszanych jak i tych zbieranych selektywnie. Z pewnością pozytywną tendencją jest wzrost odpadów zbieranych selektywnie przez pojedynczego mieszkańca gminy z ok 16 kg/ rok w 2013 roku do ok 30kg/rok w roku 2014. (Wykres 2).

Natomiast, osiągnięte poziomy recyklingu na przestrzeni ostatnich 5 lat dają co roku coraz lepsze wskaźniki.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	7295,4	8057	6757,25	7673,5	8094,6
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	149,25	179,52	285,25	426,9	790,6
Poziom recyklingu %	Brak danych	Brak danych	9,53	14,21	34,8
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	Brak danych	Brak danych	398,9	1342,54	2888,1
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	64,49	77,92	60,5
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	Brak danych	Brak danych	141,06	164,4	79,3
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	Brak danych	98	98,4	74,6

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

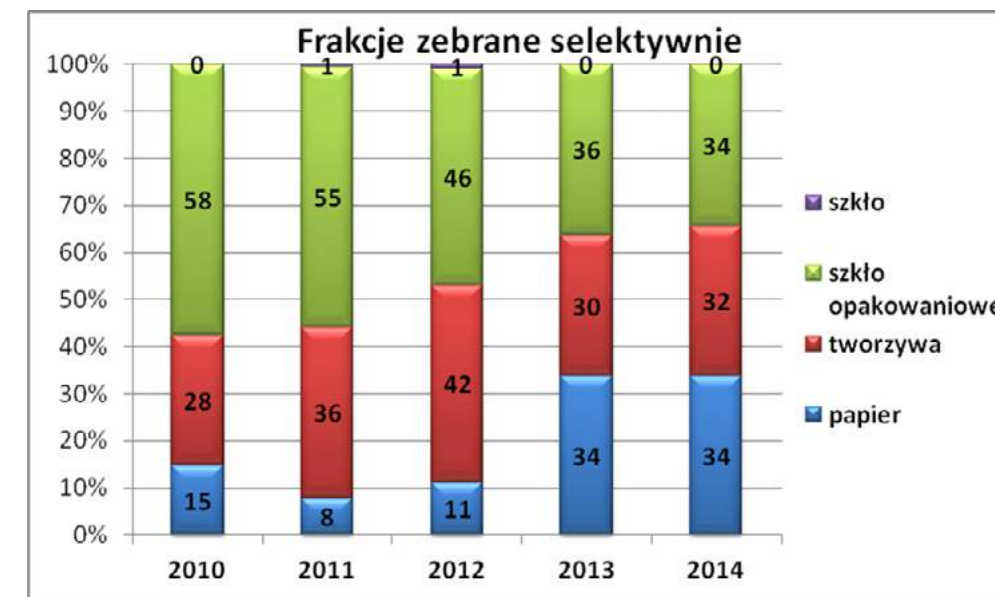

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Urząd Gminy Pruszcz Gdański stoi na stanowisku, że selektywna zbiórka odpadów jest obligatoryjna. Selektywną zbiórkę odpadów deklaruje 100% mieszkańców.

W 2014 roku spośród zbieranych selektywnie odpadów trudno wyróżnić frakcje które znacząco dominowały. Każda z frakcji takich jak: papier, tworzywa oraz szkło opakowaniowe stanowiła około 30 % wszystkich zbieranych selektywnie odpadów. Rozkład ten wyglądał bardzo podobnie w roku 2013. Analizując dane z 2010 i 2011 roku można natomiast stwierdzić, że zdecydowanie spadł udział frakcji szkła opakowaniowego tj. odpowiednio 58% i 55% w porównaniu do roku 2014 kiedy to frakcja ta stanowiła już jedynie 34 % wszystkich zbieranych selektywnie odpadów.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

Organizacja selektywnej zbiórki odpadów w gminie wygląda następująco:

- Zabudowa jednorodzinna:
 - jeden pojemnik na odpady mokre oraz jeden pojemnik na odpady suche;
 - jeden worek miesięcznie na każdy rodzaj odpadów zbieranych selektywnie (papier, szkło, tworzywa sztuczne);
- Zabudowa wielorodzinna:
 - jeden zestaw pojemników na każdy rodzaj odpadów zbieranych selektywnie (papier, szkło, tworzywa sztuczne) przypadający na jeden budynek;
 - jeden pojemnik lub kilka pojemników na odpady suche.

OPŁATY ZA ODPADY

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie gminy miejskiej Pruszcz Gdański w przypadku nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy, stanowi iloczyn powierzchni lokalu mieszkalnego oraz stawki 0,59 zł miesięcznie za m² powierzchni lokalu mieszkalnego przy obowiązku selektywnego zbierania odpadów, przy czym maksymalna opłata wynosi 59 zł miesięcznie na lokal mieszkalny.

Od 2013 r. właściciele nieruchomości, na których prowadzone są jedno- lub dwuosobowe gospodarstwa domowe mogą wносить opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego pod warunkiem, że: odpady są zbierane i odbierane w sposób selektywny oraz że złożona została stosowna deklaracja i udokumentowano zużycie wody na cele bytowe w ilości nie większej niż 4 m³ na osobę miesięcznie, według stawek:

- 1) w zabudowie wielorodzinnej dla gospodarstwa jednoosobowego opłata wynosi 11 zł miesięcznie,
- 2) w zabudowie wielorodzinnej dla gospodarstwa dwuosobowego opłata wynosi 22 zł miesięcznie,
- 3) w zabudowie jednorodzinnej dla gospodarstwa jednoosobowego opłata wynosi 33 zł miesięcznie,
- 4) w zabudowie jednorodzinnej dla gospodarstwa dwuosobowego opłata wynosi 46 zł miesięcznie.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota z tytułu gospodarowania odpadami uzyskana przez Gminę w roku 2013 wyniosła - 1 767 865 zł, natomiast w roku 2014 - 3 853 112,45 zł.

Koszty administracyjne gospodarowania odpadami wyniosły odpowiednio:

- w 2014 roku – 202 737,59 zł,
- w 2013 roku – 86 870,66 zł.

PSZOKI

Na terenie miasta w 2013 roku utworzono PSZOK. Warto zwrócić uwagę na to iż prowadzące do niego ulice są oznakowane dobrze widocznymi tabliczkami informacyjnymi. Zgodnie ze sprawozdaniami w 2013 roku odbierano w nim 12 frakcji odpadów (choć zgodnie ze szczegółowym opisem zamówienia – SIWZ PSZOK powinien przyjmować o jedną frakcję więcej. W 2014 roku ilość odbieranych frakcji wzrosła do 18. PSZOK prowadzi przedsiębiorca, który wygrał ogłaszany przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów.

RIPOKI

Odpady są wywożone do RIPOK Szadółki. Region Szadółki skupia 8 gmin powiatów gdańskiego, kartuskiego oraz miasta Gdańska. Jest to najliczniejszy pod względem ilości zamieszkujących go osób region w województwie pomorskim i obejmuje blisko 600 tys. mieszkańców. RIPOK Szadółki jest jedyną regionalną instalacją wyznaczoną w tym regionie, jej moce przerobowe pozwalają na przetworzenie odpadów komunalnych powstających w całym regionie. W Regionie Szadółki planowana jest budowa instalacji termicznego przetwarzania energetycznej frakcji odpadów. Rozważana jest również rozbudowa części biologicznej na terenie RIPOK Szadółki, bądź wybudowanie nowej instalacji do przetwarzania frakcji biodegradowalnej na terenie regionu Szadółki, gdyż według szacunków w 2020 roku moce przerobowe instalacji będą niewystarczające.

PRZETARG

W przetargu, którego przedmiotem było: odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy, położonych na terenie Gminy Miejskiej Pruszcz Gdański, zagospodarowanie tych odpadów, wyposażenie miejsc selektywnego zbierania odpadów oraz wyposażenie i prowadzenie gminnego PSZOK, udział wzięły dwie firmy, które złożyły oferty różniące się kwotą ponad 5 milionów złotych. Po odwołaniach wybrano ofertę droższą, złożoną przez Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno - Porządkowych S.A. z siedzibą w Gdańsku, na kwotę 11 252 000 zł. 1 W ogłoszeniu nie było zapisów eliminujących konkurencję. Firmy miały się wykazać między innymi kwalifikacjami technicznymi oraz dysponować instalacją odzysku i unieszkodliwiania odpadów. SIWZ przewidywał osiągnięcie ustawowych poziomów recyklingu i odzysku.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W gminie Pruszcz Gdański jak do tej pory nie przeprowadzono żadnej kontroli. Sama gmina również nie przeprowadziła kontroli przedsiębiorstw działających w jej granicach.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Na terenie gminy zorganizowane zostały konsultacje ze społeczeństwem, firmami zajmującymi się odbiorem oraz zagospodarowaniem śmieci, instytucjami naukowymi i organizacjami pozarządowymi. Ponadto, gmina na bieżąco na swojej stronie internetowej w zakładkach „Mieszkaniec” i „Ochrona środowiska” aktualizuje panel pod nazwą „Gospodarka odpadami” w którym są zgromadzone wszelkie informacje na temat gospodarki odpadami.

INWESTYCJE W GMINIE

W najbliższych latach planuje się rozbudowę PSZOK m.in. o wykonanie infrastruktury podziemnej, nawierzchni dróg wewnętrznych i placów składowych oraz rampy samochodowej z zadaszeniem. Inwestycja wymaga sporych nakładów finansowych dlatego też jej realizacja uzależniona jest od możliwości pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych. W Pruszczu Gdańskim planuje się również budowę podziemnych pojemników na odpady. W tym celu przy projektowaniu ulic w miarę możliwości uwzględniane są miejsca, które mają być przeznaczone na ten cel.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Problemem według Mieszkańców Gminy (na podstawie ankiet) jest:

- „(...) brud i przepelnione śmietniki”, „Ludzie wracający z McDonalds śmieczą na chodniki i ogródki”,
- „Niedostateczna ilość śmietników oraz śmietniki przepelnione, za rzadko opróżniane”,
- „Zaśmiecone ulice. Rzadko ktoś sprząta. No i pył, (...) od pewnego czasu miasto nie radzi sobie z tym problemem, od rozpoczęcia wakacji”.

Ponadto, dwie organizacje pozarządowe (NGO) stwierdziły, że gmina nie poradzi sobie z uzyskaniem wymaganych limitów odzysku odpadów. Jednocześnie tylko jedna nie zgodziłaby się na podniesienie dodatkowych opłat związanych np. z budową spalarni odpadów.

PODSUMOWANIE

- Zarówno gmina jak i urząd marszałkowski twierdzą, że nie posiadają informacji dotyczących lat 2010-2012 (sprawozdania). Dane o masie odpadów selektywnie zbieranych w tych latach pozyskano w oparciu o SIWZ przetargu. Na ich podstawie można stwierdzić, że w przeciągu ostatnich 5 lat znacząco wzrosła zbiórka zarówno papieru, tworzyw jak i szkła. Efektywność zbiórki odpadów segregowanych coraz lepsza. Podobnie osiągnięte poziomy recyklingu. (z 9,5 do 35%) na przestrzeni ostatnich 5 lat co roku coraz lepsze wskaźniki.
- Selektywna zbiórka odpadów w gminie jest obowiązkowa, tzn. mieszkańcy obligatoryjnie powinni odpady zbierać selektywnie. Przynosi to efekt postaci wzrostu ilości selektywnie zbieranych odpadów oraz uzyskanego przez gminę procentu recyklingu.
- Autor raportu podkreśla bardzo dobre oznakowanie PSZOKu.

GMINA PSZCZYNA

Pszczyzna jest to gmina o charakterze miejsko - wiejskim zamieszkała przez 50 846 osób. Usytuowana jest w województwie śląskim, w powiecie pszczyńskim. W 2006 r. w gminie odbyło się referendum, w którym mieszkańcy przekazali gminie władztwo nad odpadami komunalnymi.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, ilość odpadów mieszanych zebranych w gminie w 2013 roku wyniosła prawie 17 tysięcy ton. Jest to ponad 2 tysiące ton odpadów zmieszanych mniej niż w 2009 roku, kiedy to gmina odebrała ponad 19 tysięcy ton odpadów zmieszanych. W 2013 gmina Pszczyzna odpadów zbieranych selektywnie odebrała nie spełnia 500 ton, gdzie w roku 2009 było to 1200 Mg. Już w 2014 roku gmina odebrała niemal 20 tys. ton odpadów zmieszanych, a więc ich masa ponownie wzrosła. Odpadów selektywnie zebranych w tym samym roku było niespełna 350 ton, czyli mniej niż przed rokiem. Wniosek jest taki, że masa odpadów zmieszanych utrzymuje się ciągle na wysokim poziomie, ale maleje masa odpadów zbieranych selektywnie.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	19139,07	16741,91	16294,81	18920,36	16777,5	19914,6
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	1200	2378	2513	1025,2	464,8	348,7
Poziom recyklingu %	6	Brak danych	Brak danych	Brak danych	41,49	30,55
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji (Mg)	Brak danych	Brak danych	Brak danych	229,1	366	272,3
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	Brak danych	7,85	0,02	0,00
Odpady wielkogabrytowe, remontowe (Mg)	Brak danych	Brak danych	Brak danych	210,7	213,8	447,6
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	Brak danych	Brak danych		100	100

Przeliczając ilość zebranych odpadów na liczbę mieszkańców, otrzymujemy wynik, zgodnie z którym średnio mieszkańiec tej gminy zebrał w 2013 roku aż 330 kg odpadów zmieszanych i tylko 9 kg odpadów selektywnych. Jeszcze bardziej zastanawiające są dane z 2014 roku, kiedy to na mieszkańca przypadło niemal 400 kg odpadów zmieszanych i tylko 7 kg odpadów selektywnie zbieranych. W gminie wzrasta masa zmieszanych odpadów, a spada odpadów selektywnych.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

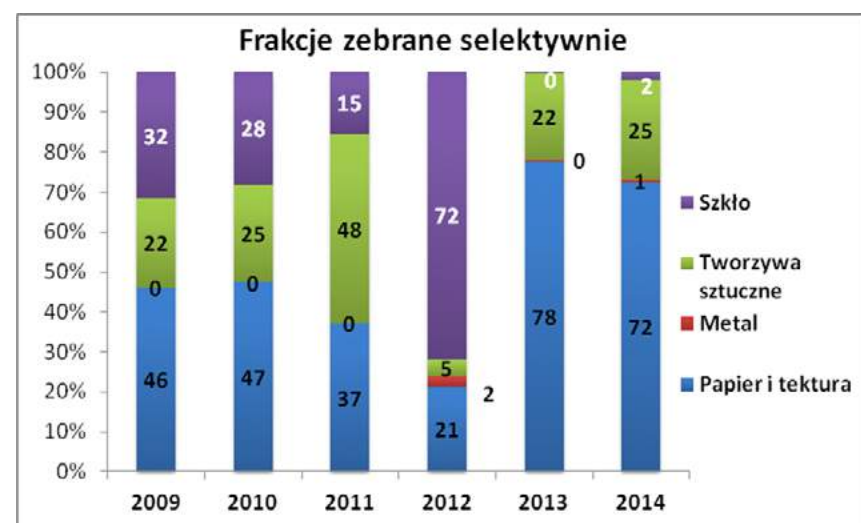

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

W gminie Pszczyna odpady podzielono na odpady suche i mokre. Miesięczny limit odpadów mokrych na mieszkańca to 50 l. Natomiast odpady suche zbierane są bez limitu.

W 2013 i 2014 roku wśród odpadów zbieranych selektywnie zdecydowanie dominowała frakcja papier i tektura, stanowiąc odpowiednio 72% i 78% zebranych selektywnie odpadów. We wcześniejszych latach frakcja ta również miała znaczny udział. Frakcje takie jak tworzywa sztuczne i szkło na przestrzeni 6 lat reprezentują znaczny udział procentowy wśród zbieranych selektywnie odpadów. Frakcja metalu jest frakcją najrzadziej pojawiającą się w odpadach zbieranych selektywnie w latach 2009 – 2013.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

W 2008 r. stawka za odbiór odpadów w gminie Pszczyna wynosiła 6,2 zł/osobę na miesiąc. Stawka ta wzrosła w 2012 r. do 7,75 zł/osobę na miesiąc. Natomiast po wejściu w życie nowych przepisów dotyczących gospodarowania odpadami (01.07.2013 r.), stawki za odbiór odpadów w gminie Pszczyna wyglądają następująco

- Zbiórka selektywna - 9,20 zł/osobę.
- Zbiórka nieselektywna - 16 zł/osobę.

Brak jest danych dotyczących łącznej kwoty uzyskanej przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami za lata 2013 i 2014.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Koszty gminy Pszczyna związane z zagospodarowaniem odpadów wyniosły - 5.161.271,40 zł.

Wzrosły koszty pracownicze z 178658 zł w 2009 roku do 30374,16 zł w 2013 r.

PSZOK

W 2013 roku na terenie gminy powstał jeden punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych prowadzony przez firmę Remondis Sp. z o.o. Punkt ten czynny jest w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:00 do 17:00 oraz w każdą pierwszą sobotę miesiąca w godzinach od 8:00 do 13:00. W w 2013 r., zebrano 36,9 MG odpadów w 9 frakcjach. Gmina nie dysponuje informacją o kosztach, jakie przedsiębiorca ponosi z tytułu prowadzenia PSZOK

RIPOK

Głównym problemem Pszczyny jest brak własnej lub wspólnej z innymi gminami instalacji do przetwarzania odpadów mającej status RIPOK. Do tej pory w regionie IV, do którego należy gmina, działa tylko jedna taka instalacja – w Bielsku-Białej. Niestety zakład z Bielska nie wyraża gotowości do przyjęcia odpadów z Pszczyny ze względu na brak mocy przerobowych. Na rozpatrzenie wniosku i przyznanie statusu instalacji regionalnej czeka też instalacja w Tychach. Jednak nie ma pewności czy zakład w Tychach będzie w stanie przyjąć odpady z gminy Pszczyna. Obecnie gmina przekazuje odpady do 5 różnych miejsc.

94% zmieszanych odpadów komunalnych trafia do Sortowni odpadów komunalnych zmieszanych i selektywnego zbierania Remondis sp. z o.o. usytuowanej w Łące przy ul. Cieszyńskiej 35, gdzie są przesiewane przez sito bębnowe i sortowane (proces odzysku R12). Pozostałości z sortowania odpadów komunalnych w 2014 r., były przekazywane do sortowni odpadów inne niż niebezpieczne i obojętne, gdzie również były poddawane odzyskowi R12. A tym samym pozostałości z sortowania odpadów komunalnych . 11933,4 mg, wytworzone na terenie gminy w 2014 r., nie podlegały składowaniu, więc osiągnięto tym samym jeden z celów określony w Planie działań na rzecz zasobo-oszczędnej Europy, a mianowicie wyeliminowano składowisko odpadów.

Koszt przyjęcia tony odpadów w RIPOK kształtował się na poziomie ok. 250 zł

PRZETARG

Gmina podczas wyboru najkorzystniejszej oferty zgodnie z ogłoszonym przetargiem w 70 % kierowała się kryterium ceny, natomiast w pozostałych 30 % kryterium zagospodarowania odpadów.

W ogłoszonym przetargu udział wzięły dwa podmioty. Zwyciężyła oferta firmy Remondis sp. z o.o. na kwotę 5 191 804 zł.

INWESTYCJE W GMINIE

Zgodnie z Wojewódzkim Programem Gospodarowania Odpadami (WPGO) z 2014 w Pszczynie rozbudowę istniejącej stacji przeładunkowej odpadów oraz sortownię o instalacje do biologicznego przetwarzania w ramach spółki Remondis Sp. z o. o. Oddział Sosnowiec. Protesty mieszkańców doprowadziły jednak do wycofania się przez spółkę z tej inicjatywy (9 czerwca 2014 r. starosta na wniosek spółki wydał decyzję o uchyleniu pozwolenia na budowę).

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W 2013 r. kontrola została przeprowadzona przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach Delegatura w Bielsku-Białej. W 2011 roku kontrolę przeprowadził Urząd Marszałkowski wskazując na nieprawidłowości w wykorzystaniu dofinansowania. Natomiast w 2009 r. delegatura NIK oceniła negatywnie działania gminy w zakresie spraw objętych kontrolą.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu „Plan gospodarki odpadami województwa śląskiego 2014” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko została podana do publicznej wiadomości w kwietniu 2012 roku. Ogłoszenie zostało zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz na stronie internetowej www.slaskie.pl w zakładce Gospodarka odpadami. W ramach konsultacji odbyły się 3 spotkania adresowane do przedstawicieli gmin, powiatów oraz instytucji zewnętrznych. Spotkania odbyły się w Częstochowie (16-04-2012r.), w Jastrzębiu-Zdroju (7-05-2012r.) oraz w Katowicach (9-05-2012r.)

Podobne konsultacje przeprowadzono z firmami „śmieciowymi”.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy są zadowoleni z wprowadzonych zmian, widzą różnicę w utrzymaniu czystości miasta. Zauważają, że zostały zlikwidowane dzikie wysypiska, a kontenery nie są przepelnione, co dla gminy turystycznej ma znaczenie, bowiem ważny jest jej wizerunek.

Organizacja NGO, która jest zaangażowana w ochronę środowiska i działa na terenie gminy widzi potrzebę usprawnienia selektywnej zbiórki odpadów, w szczególności konieczność zmiany w zbieraniu frakcji suchej i wyszczególnienie większej liczby frakcji u źródła odpadów, bo obecnie trafiają one do jednego worka (w zabudowie jedno i kilkurodzinnej). Nie ma zastrzeżeń do sposobu odbioru odpadów zielonych i wielkogabarytowych. Ponadto dostrzega przepelnione pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów. Dobrze ocenia mieszkańcy pod względem segregacji. Ogólna ocena to 4 na 6 punktów.

PODSUMOWANIE

- Gmina przejęła władztwo nad odpadami w 2007 r., a więc wcześniej niż większość miast w Polsce. W Gminie w dniu 12 listopada 2006 r., przeprowadzono referendum, w wyniku którego Gmina Pszczyna Uchwałą nr XI/118/07 Rady Miejskiej w Pszczynie z dnia 2 sierpnia 2007 przejęła obowiązki właścicieli nieruchomości w zakresie pozbywania się odpadów komunalnych stałych powstających w gospodarstwach domowych. Celem była poprawa i jakość świadczonych usług oraz pozbycie się dzikich wysypisk z tereny gminy. Z dniem 1 maja 2008 roku Gmina Pszczyna stała się właścicielem odpadów komunalnych, powstających w nieruchomościach mieszkalnych
- Pszczyna w obecnej sytuacji para się z problemem braku RIPOK-u i ta kwestia w najbliższych latach będzie kluczowa dla systemu gospodarki odpadami w gminie.
- Stawka za odpady przed nowelizacją odpadów rosta z roku na rok mniej niż 1 zł. Po wejściu w życie nowelizacji wzrosła z kwoty 7,75 zł do 9,20 zł.
- Masa zebranych odpadów komunalnych zmalała, ograniczono składowanie odpadów na składowisku z wynikiem do 1,3 MG/rok w 2013 przy 15086,77MG/rok w 2009 r.
- Wzrosła masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji z poziomu w 2009 – 0,3MG/rok do poziomu 366,6 Mg/rok w 2013 roku.
- Po przejściu władztwa nad odpadami w Gminie powstała tylko jedna większa inwestycja tj. Kompostownia. Nie rozbudowano sortowni, pomimo podjęcia działań, z uwagi na protesty mieszkańców.
- Wzrosła liczba właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne z 9659 w 2009 r., do 11306 w 2013 roku.
- Gospodarka odpadami w Pszczynie jest udoskonalana z całą pewnością od strony zewnętrznej, wizualnej. Mieszkańcy widzą różnicę od momentu przejścia przez Gminę władztwa nad odpadami w 2007 roku. Na osiedlach mieszkaniowych placówki gospodarcze są uporządkowane, pozamykane na klucz. Dodatkowo wydzielono odpowiednie miejsca na wielkie gabaryty, co ułatwia ich bezpieczny sposób przechowywania do czasu ich odbioru. W centrum miasta jest b. czysto, targowisko uporządkowane, dookoła centrum b. duża liczba koszy ułatwia dbanie przez mieszkańców i turystów w utrzymaniu porządku.
- W ocenie autorki raportu brakuje pojemników na odpady- dzwonów na terenie miasta. System “suche – mokre” w powinien być poszerzony podział odpadów suchych przynajmniej na papier, plastik oraz szkło.
- Dzięki przeprowadzeniu referendum i przejściu władztwa nad odpadami już w 2007 roku, Gmina Pszczyna poradziła sobie z dzikimi wysypiskami, utrzymaniem czystości na terenie miasta i terenach targowych. Ograniczyła składowanie odpadów komunalnych na wysypiskach prawie o 100%.

GMINA SKALBMIERZ

Skalbmierz jest to gmina miejsko-wiejska położona w województwie świętokrzyskim, zamieszkała przez 6 957 osób (w 2014 roku).

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, ilość odpadów zmieszanych zebranych w gminie w 2014 roku wyniosła ponad 180 ton. Jest to ponad 50 ton odpadów zmieszanych więcej niż w 2013 roku, kiedy to gmina odebrała ponad 129 ton odpadów zmieszanych.

W 2014 roku z obszaru gminy zebrano selektywnie ponad 99 ton odpadów co stanowi 138 % przyrost w porównaniu do roku 2013 kiedy to selektywnie zebrano ok 42 tony odpadów.

W 2014 roku gmina osiągnęła 32,47 % poziomu recyklingu, co oznacza, że osiągnęła poziom wymagany ustawowo.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	294,5	Brak danych	255,6	129,8	181,9
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	Brak danych	Brak danych	Brak danych	41,6	99,1
Poziom recyklingu %	Brak danych	Brak danych	Brak danych	12,61	32,47
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	Brak danych	Brak danych	Brak danych	9,5	10
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	Brak danych	4,61	5,88
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	Brak danych	Brak danych	Brak danych	4,1	3,5
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	Brak danych	Brak danych	0,00	0,00

Na podstawie dostępnych danych obliczono ilości zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca (wykres poniżej). Średnio w 2014 roku mieszkańiec gminy oddał 26 kg odpadów zmieszanych oraz ok 14 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 21. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

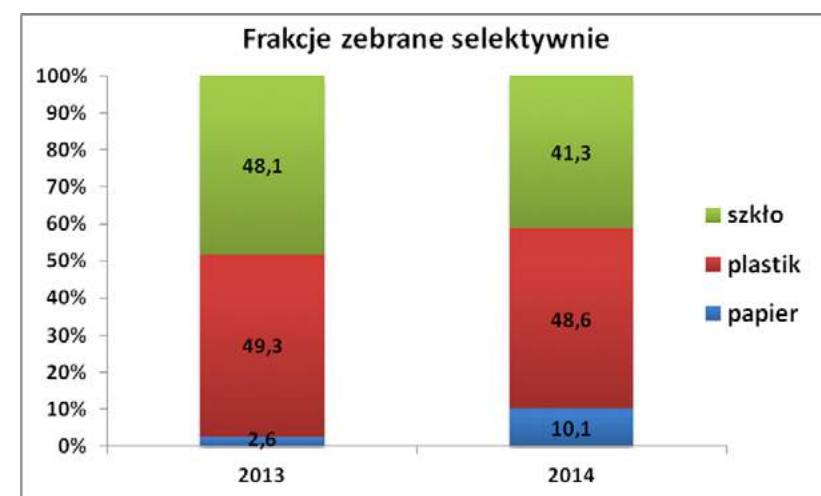
SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Selektywna zbiórka odpadów w gminie Skalbmierz odbywa się systemem workowym. Oddzielnie składowane jest szkło kolorowe oraz białe, oddzielnie tworzywa sztuczne wraz z metalem, oraz oddzielnie frakcja papieru. Odpady selektywnie zebrane odbierane są raz na kwartał.

Od 2014 roku w gminie Skalbmierz odbywa się dwa razy w roku zbiórka odpadów wielkogabarytowych. Informacje o niej prezentowane są na stronie internetowej urzędu, oraz na tablicach ogłoszeń i w innych miejscach dostępnych dla ogółu mieszkańców. Stanowi to znaczny postęp, gdyż przed 2013 rokiem nie prowadzono selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych w ogóle.

Fracjami które mają największy udział spośród zbieranych selektywnie odpadów jest plastik (48,1% w 2014 r.) oraz szkło (41,3 % w 2014 r.). Zdecydowanie mniejszy udział ma trzecia ze zbieranych selektywnie frakcji tj. papier. W 2014 roku stanowiła ona 10,1% natomiast w roku 2013 jedynie 2,6 %.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

OPŁATY ZA ODPADY

Opłaty pobierane przez gminę Skalbmierz od jej mieszkańców za odbiór odpadów przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 2. Opłaty za odpady

	Do 2 os w gospodarstwie	Powyżej 2 os w gospodarstwie
Zbiórka selektywna	10	25
Zbiórka nieselektywna	20	50

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami w 2013 roku wyniosła - 155 641,60 zł, natomiast w roku 2014 - 305 329,40 zł

Łączne koszty administrowania i koszty przedsiębiorstwa odbierającego odpady w gminie wyniosły:

- w 2013 r. – 121 271 zł, a
- w 2014 r. – 335 312,24 zł

Pełny koszt zagospodarowania 1 Mg odpadów w 2014 r. to ponad 1840 zł.

PSZOK

PSZOK zorganizowano na składowisku odpadów w Sielcu Biskupim. Przedsiębiorca obsługujący PSZOK nie wykazuje w sprawozdaniach ilości zebranych odpadów. Można, więc stwierdzić, że w praktyce PSZOK nie funkcjonuje poprawnie. PSZOK jest czynny w każdy piątek w godzinach od 9 do 12. Miejsce nie jest w żaden sposób oznakowane.

RIPOK

Właściwą regionalną instalacją przetwarzania odpadów komunalnych dla gminy Skalbmierz jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. we Włoszczowej, które zapewnia:

- instalację do mechaniczno –biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- instalację do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów,
- instalację do składowania odpadów.

Ponadto na terenie zakładu znajdują się magazyny, sortownia surowców wtórnych, kruszarka do szkła, brodzik dezynfekcyjny, plac dojrzwania kompostu i inne urządzenia pomocnicze.

RIPOK we Włoszczowej jest instalacją spełniającą wymogi prawne dotyczące tego typu instalacji.

Instalacje zastępcze stanowią: P.P.H.U. Tamax w Sędziszowie; EKOM Maciejczyk w Sielcu Biskupim (gmina Skalbmierz); Składowisko odpadów w Potoku Małym (gmina Jędrzejów).

Zdaniem niektórych radnych część odpadów nie trafia do RIPOK, ale prawdopodobnie na składowisko w Sielcu Biskupim - zgodnie z protokołami z posiedzeń Rady Gminy.

Odpady selektywne przyjmowane są w RIPOKu bezpłatnie. Natomiast przyjęcie 1 tony odpadów zmieszanych kosztuje 256,06 zł.

PRZETARG

Przetargi przeprowadzone w roku 2013 i 2014 rozstrzygnięto w drugim postępowaniu. W obydwu przypadkach powodem unieważnienia był art. 93 PZP (wartość oferty najtańszej, wyższa od budżetu zamawiającego).

W drugim postępowaniu wyłoniono firmę EKOM Maciejczyk. Co ciekawe w obydwu postępowaniach udział brała ta sama firma, a cena oferty złożonej drugi raz jest o ponad 50% niższa (szczegóły w tabeli excel). W roku 2013 miała miejsce podobna sytuacja, a oferty różniły się cenowo o ponad 30%.

W roku 2013 zwycięska oferta opiewała na kwotę - 408 240 zł (EKOM Maciejczyk), natomiast w roku 2014 - 272 760 zł (EKOM Maciejczyk).

Nie zaobserwowano opóźnień w podjęciu działań, które wynikałyby z rozstrzygnięcia przetargu w ponownym postępowaniu.

W 2014 roku zgodnie z ogłoszonym przez gminę przetargiem o wyborze przedsiębiorstwa do zagospodarowania odpadów w 80% decydowała cena, a w 20% dodatkowe usługi. Ponadto, dodatkowe punkty przyznawane były za:

- Przyjmowanie odpadów (9A19 PSZOK) częściej niż raz w tygodniu. 2,4 pkt. za każdy dodatkowy dzień (5 dni);

Wykonawca nie podjął się wykonania - PSZOK jest czynny raz w tygodniu

- Przeprowadzenie zajęć w szkołach, promujących selektywną zbiórkę odpadów 8 pkt.

INWESTYCJE W GMINIE

Na podstawie zebranych na potrzeby opracowania danych można wysnuć wniosek, że gmina Skalbmierz nie ma żadnych planów rozwojowych/inwestycyjnych w zakresie gospodarki odpadami.

Firma Ekom natomiast, na dzierżawionym składowisku w Sielcu Biskupim planuje unowocześnienie działalności sortowni. Właściciel firmy Ekom nabył 10 lipca 2015 działkę sąsiadującą ze składowiskiem o pow. 1.28 ha, której przeznaczenie wg studium to składowisko odpadów.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

We wrześniu 2015 WIOŚ w Kielcach przeprowadził kontrolę składowiska w Sielcu Biskupim. Kontrola wykazała szereg nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Na kontrolowaną jednostkę nałożono mandaty karne oraz wydano zalecenia pokontrolne. Dalsze postępowanie WIOŚ zależeć będzie od wyników pomiaru poziomu nagromadzenia odpadów na składowisku.

Sama gmina natomiast, przeprowadziła kontrolę w firmie zajmującej się zbiórką odpadów. Efektem przeprowadzonej kontroli było nałożenie 2 kar po 1 tys zł za nie dostarczenie pojemników na odpady.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

W ramach edukacji i informacji dotychczas przeprowadzono prelekcje w szkole, imprezę plenerową, akcję ulotkową oraz spotkania z sołtysami, radnymi i mieszkańcami. Łącznie na lata 2013-2016 przewidziano 26 000 (dwadzieścia sześć tysięcy) złotych na działania z zakresu edukacji ekologicznej. Podział tych środków to 5000 zł/rok na promowanie selektywnej zbiórki odpadów, 1000 zł/rok na akcję sprzątanie świata, oraz 500 zł/rok na program podnoszenia świadomości ekologicznej. Zaplanowane kwoty to łącznie 6500 zł/rok. Wynika z tego iż na jednego mieszkańca przypada średnio 1 zł/rok na budowanie jego świadomości ekologicznej.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcom, zagospodarowanie odpadów kojarzy się wyłącznie ze składowaniem. Nadal (stan na lipiec 2015) nie wszyscy mieszkańcy zostali wyposażeni w pojemniki na odpady. Mieszkańcy twierdzą, że sortują odpady ze względu na niższą opłatę w stosunku do odpadów niesegregowanych. Jednak uważają, że zbiórka nie przebiega właściwie ponieważ wszystkie frakcje zbierane są do jednego pojazdu. Sugerowali także, aby w tej kwestii nie podejmować interwencji, gdyż brak wymagań co do jakości sortowania odpadów ułatwia im ich pozbywanie się. Dodatkowo mieszkańcy zaznaczyli, że w drugiej połowie 2013 roku dużym problemem był nieterminowy odbiór odpadów.

PODSUMOWANIE

- Poddając ocenie przygotowane uchwały z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, należy stwierdzić, że w gminie Skalmierz przygotowano dobry system gospodarowania odpadami.
- Odbiór selektywnie zebranych odpadów odbywa się z częstotliwością 1 raz na kwartał. Gmina powinna przeanalizować zwiększenie częstotliwości odbioru tych odpadów.
- W początkowej fazie po 1 lipca 2013 odbiór odpadów nie odbywał się zgodnie z harmonogramem. Obecnie, nie obserwuje się znaczących odstępstw od harmonogramu.
- W ocenie autora raportu nie przeprowadzono adekwatnej do potrzeb kampanii informacyjno – edukacyjnej.
- Ilość odpadów zebranych w latach 2013-2014 jest blisko połowę mniejsza od lat 2010 i 2012. Jednym z uzasadnień tego faktu mogłoby być wyłączenie odpadów od przedsiębiorców od lipca 2013. Jednak rolniczy charakter gminy nie wskazuje na proporcję odpadów z sektora przedsiębiorstw stanowiącą blisko połowę masy odpadów komunalnych. Ponadto od lipca 2013 wzrosła ilość gospodarstw objętych zorganizowanym systemem odbioru odpadów.
- Zastanawiająca jest bardzo niska ilość zbieranych odpadów. W 2014 roku w przeliczeniu na mieszkańca, jest to zaledwie 26 kg odpadów zmieszanych na rok i ok 14 kg odpadów selektywnych na rok. Może to świadczyć o innych sposobach pozbywania się odpadów (spalanie, dzikie wysypiska) lub niewłaściwie prowadzonej ewidencji.
- Składowisko w Sielcu Biskupim jest eksploatowane z naruszeniem norm. Wskazane są działania naprawcze, mające na celu rekultywację składowiska.

GINA SKARŻYSKO - KAMIENNA

Skarżysko – Kamienna jest to gmina miejska położona w województwie świętokrzyskim zamieszkała wg GUS przez 47 782 osoby. Deklaracje odpadowe złożyło 38 tys. osób.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, ilość odpadów zmieszanych zebranych w gminie w 2014 roku wyniosła ponad 12 tysięcy ton. Generalnie ilość odpadów zmieszanych zbieranych w gminie od 2011 roku oscyluje wokół 11 – 12 tysięcy ton.

Ilość odpadów zbieranych selektywnie od 2012 roku wyraźnie wzrasta. W 2012 roku selektywnie zebrano jedynie ok 280 ton, natomiast w roku 2014 selektywnie gmina zebrała już prawie 8 tysięcy ton odpadów.

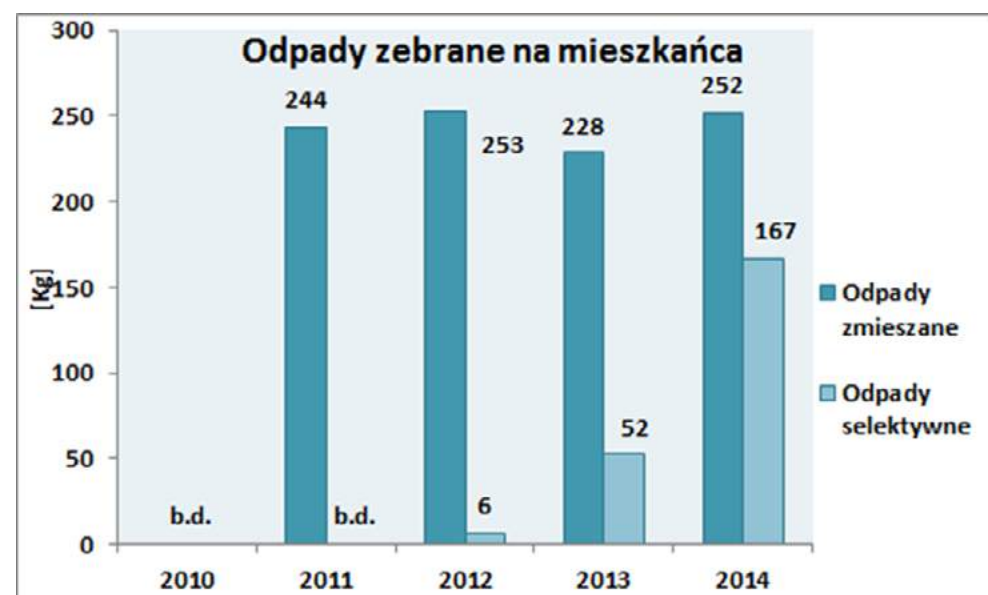
Gmina Skarżysko nie ma też większych problemów z wywiązaniem się z ustawowo narzuconych poziomów recyklingu. W 2014 roku gmina osiągnęła 55,8 % poziomu recyklingu, co oznacza, że osiągnęła poziom wymagany ustawowo.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne łącznie (Mg)	11 779,508	12 159	11020.3	12036.4
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	Brak danych	284,2	2519,8	7965,10
Poziom recyklingu %	Brak danych	75,5	119	55,8
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	Brak danych	Brak danych	352	0,6
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	3	1,46
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	Brak danych	112,7	104,3	188,4
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	71,73	74	55,7

Średnio mieszkaniec gminy oddaje 252 kg odpadów zmieszanych oraz 167 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

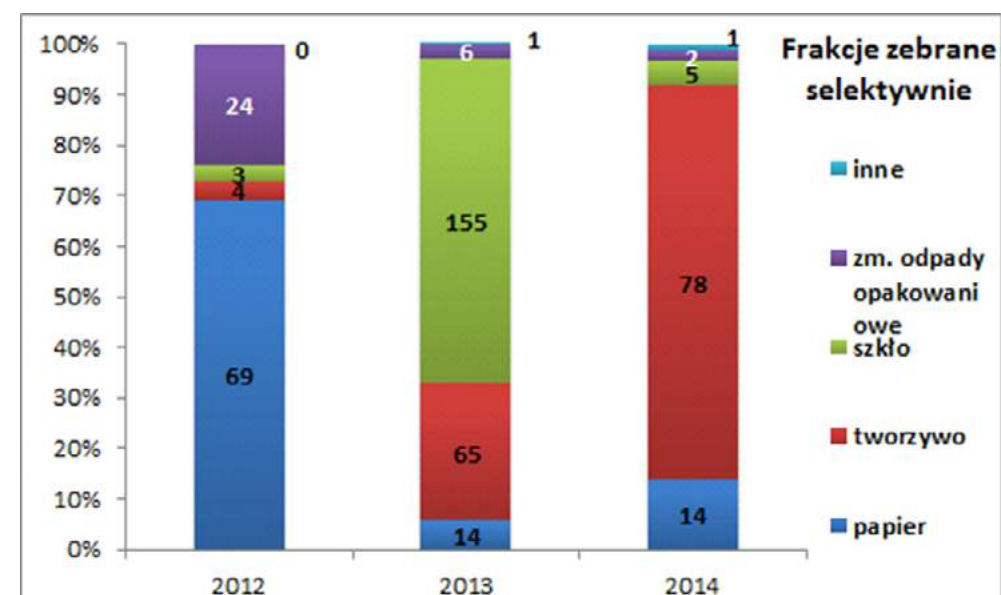
SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

W ramach selektywnej zbiórki odpadów prowadzonej w gminie Skarżysko – Kamienna zbierane są następujące frakcje:

- odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- metal,
- papier i tektura,
- szkło,
- odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- baterie i akumulatory,
- chemikalia,
- przeterminowane leki,
- odpady elektryczne i elektroniczne
- odpady remontowo-budowlane.

Największy udział wśród odpadów zebranych selektywnie stanowiły tworzywa sztuczne i opakowania z tworzyw sztucznych, następnie opakowania z papieru i tektury oraz opakowania ze szkła.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

OPŁATY ZA ODPADY

Opłatę pobieraną w gminie za odbiór odpadów stanowi iloczyn liczby osób w gospodarstwie oraz stawki zależnej od zadeklarowanego sposobu zbierania odpadów. Wynosi ona odpowiednio 8zł/os w wypadku zbiórki selektywnej i 12 zł/os w wypadku zbiórki nieselektywnej.

Mieszkańcy wspólnot i spółdzielni ponoszą dodatkową opłatę w wysokości od 2 do 2,5 zł/m-c/os za dzierżawę pojemników na odpady, , która jest wnoszona na rzecz przedsiębiorcy odbierającego odpady.

Takie same koszty mieszkańcy ponosili w 2013 roku.

KOSZT GOSPODARKI ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana z tytułu gospodarowania odpadami, pobrana od mieszkańców w 2013 i 2014 to odpowiednio 1 912 566,70 zł i 3 844 214,91 zł.

Koszty administrowania systemem w 2013 r - 305 815.3 zł i 243 216.45 zł w 2014.

W roku 2013 poniesiono dodatkowo koszty informacji i edukacji w wysokości 37 949.64 zł.

Koszty wywozu i zagospodarowania odpadów w 2013 roku wyniosły 1 420 809,93 a w 2014 roku 3 010 491,36. zł.

Pozostałe koszty tj. usuwanie azbestu likwidacja dzikich wysypisk i sprzątanie świata wyniosły 40 595.45 zł w 2013r i 33 180.65 w 2014r.

PSZOK

Na terenie gminy funkcjonuje 1 PSZOK, który przyjmuje 15 różnych frakcji odpadów: opakowania z papieru i tektury, opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania z drewna, opakowania z metalu, opakowania ze szkła, opakowania wielomateriałowe, odpady zielone (liście, skoszona trawa, drobne gałęzie), zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (kompletny), drewno, tworzywa sztuczne, papier i metale, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki, oleje silnikowe, farby, kleje, środki ochrony roślin, odpady wielkogabarytowe, odpady remontowe i budowlane (gruz betonowy i ceglany) od mieszkańców przyjmowane są bez ograniczeń.

RIPOK

Zgodnie z uchwałą XXXI/107/2012 z 29.11.2012, miasto Skarżysko Kamienna zostało podzielone na cztery sektory gospodarki odpadami.

W WPGO wskazana została regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych w Końskich. RIPOK składa się z instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (manualna linia sortownicza), instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (kompostownia) oraz instalacji do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych (składowisko odpadów).

Koszty przyjęcia odpadów (zł/Mg) w okresie objętym analizą to 235 zł.

Na terenie gminy znajduje się sortownia firmy Almax obecnie Toensmeier Wschód, która pierwotnie miała przyjmować wszystkie odpady jako instalacja zastępcza.

PRZETARG

Dotychczas odbył się jeden przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów. Głównym kryterium wyboru była cena usługi. Gminę podzielono na 4 sektory. Łączna wartość zwycięskich ofert wyniosła: 5 683 643,72 zł. Obecnie przedłużono czas trwania umowy do 31 maja 2016 w trybie zamówienia dodatkowego. Argument UM to fakt iż zmienne ulegnie WPGO i regulamin gminny. Stąd kolejny przetarg zostanie ogłoszony na zasady doprecyzowanego systemu. Sprzątanie dzikich wysypisk opłacane jest w ramach zamówień dodatkowych.

Odbyły się dwa przetargi na prowadzenie PSZOK-u. W obydwu wyłoniono ofertę złożoną przez Miejskie Usługi Komunalne Spółka z o.o ze Skarżyska-Kamiennej na kwotę 168480 zł i 336960 zł.

W praktyce odpady są zagospodarowywane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

KONTROLA GMINY

W 2014 roku kontrolę dokumentów przeprowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ). Zastrzeżenia dotyczyły braku analizy systemu gospodarowania odpadami za 2013, zwrócono też uwagę na zmieszanie odpadów opakowaniowych. W efekcie, wypełniając zalecenia pokontrolne, gmina przygotowała analizę za 2013 rok i przyjęła dodatkowego pracownika.

Gmina nie przeprowadziła żadnej kontroli w zakresie gospodarowania odpadami.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Gmina przeprowadziła akcję informacyjną poprzez: ulotki, plakaty, spotkania z mieszkańcami, media lokalne, Internet i banery na głównych ciągach komunikacyjnych.

Całkowity koszt akcji informacyjnej wyniósł 37 949,64 zł.

Dodatkowo warto zaznaczyć, że informacje na temat gospodarowania odpadami można znaleźć na stronie internetowej urzędu gminy. Dane te są aktualizowane na bieżąco.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy narzekają na obowiązek zakupu worków na surowce wtórne we własnym zakresie.

Mieszkańcy domów jednorodzinnych jednogłośnie wyrazili się pozytywnie na temat jakości obsługi w zakresie czystości i terminowości zaznaczając jednocześnie, że należałoby skalkulować koszty systemu tak, aby móc obniżyć stawki opłaty, zapewnić worki do selektywnej zbiórki, oraz zorganizować odbiór odpadów zielonych z posesji.

Najwięksi zarządcy wspólnot i spółdzielni uważają, iż reforma ograniczyła ich możliwości dbania o porządek. Ich zdaniem stali się pośrednikiem w przekazywaniu podatku za gospodarowanie odpadami pomiędzy mieszkańcami a miastem. W zamian za to otrzymują regularne usługi odbierania odpadów komunalnych zmieszanych oraz frakcji zebranych selektywnie (papier, tworzywa sztuczne, szkło). Za największe niedociągnięcie systemu uważają kwartalny odbiór odpadów wielkogabarytowych i nie objęcie systemem odbioru z posesji odpadów remontowych. W regulaminie zapisano jednak, że każdy mieszkaniec może oddać 0,5 m³ gruzu. Musi zamówić na to odpowiedni pojemnik, co przerasta możliwości organizacyjne mieszkańców osiedli.

W odpowiedzi na wskazane powyżej problemy gmina podaje że - ma żadnych ograniczeń, zarządcy jak najbardziej mają nie tylko prawo ale i obowiązek dbania o czystość na zarządzanym przez siebie terenie. Problem jest zupełnie inny, według zarządców to gmina odpowiada za wszystko nawet za nie przestrzeganie regulaminu utrzymania czystości i wyrzucania odpadów niezgodnie z harmonogramem. Propozycja urzędu była i jest aby to zarządcy zgłaszali do przedsiębiorstwa potrzebę podstawienia pojemników na odpady remontowe. Zgodnie z prawem to właściciel ma wyposażyć nieruchomości w komplet pojemników do odbioru zgodnie ze złożoną deklaracją a nie urząd. Wg. Gminy stanowisko zarządców jest takie, że jak im urząd zapłaci to będą dbać o czystość i porządek.

PODSUMOWANIE

- Podsumowując organizację systemu należy uznać za sprawną, z uwagą iż warto rozważyć objęcie odbiorem i zagospodarowaniem odpadów nieruchomości niezamieszkałe.
- W praktyce odpady są zagospodarowywane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Należałoby jednak popracować nad skutecznością wydzielania surowców u źródła. Np. spróbować wprowadzić selektywną zbiórkę w blokach ze zsypanymi.
- Ilość przyjętych do PSZOK odpadów na tle całkowitej ilości odpadów w mieście Skarżysku-Kamiennej świadczy o małej popularności PSZOK. Mieszkańcy nie wiedzą o jego istnieniu, bądź o możliwości skorzystania z PSZOK. Widoczne jest to także w przypadku podrzucanych pod zsypy i wiaty śmietnikowe odpadów wielkogabarytowych i budowlanych.
- Pomimo informacji o istnieniu PSZOK zamieszczonej w Internecie, należałoby zaplanować system

GMINA SŁUPSK

oznakowania dojazdu do tego miejsca. Przykładowo na każdej z wiat śmietnikowych możliwe byłoby zamontowanie mapki prowadzącej do PSZOK, a na głównych skrzyżowaniach w mieście strzałek kierunkowych. Być może samo oznakowanie spowodowałoby większe zainteresowanie działaniem punktu, a w konsekwencji pozwoliłoby eliminować nagminne wg zarządców nieruchomości sytuacje związane z bałaganem wokół wiat śmietnikowych.

- W praktyce, obserwując odpady w dniu zbiórki stwierdzić należy, że workowy system obowiązujący w domach jednorodzinnych jest o wiele bardziej efektywny niż pojemnikowy, obecny na osiedlach.
- Urząd Miasta planuje w nowym regulaminie utrzymania czystości i porządku wprowadzić szereg zmian: selektywną zbiórkę odpadów zielonych, zwiększenie częstotliwości odbioru, wyposażenie mieszkańców w pojemniki i worki za darmo. Są to zmiany odpowiadające na problemy wskazywane przez mieszkańców w wywiadach.
- Strona internetowa zawiera najaktualniejsze informacje. Podczas przeglądania nie odnaleziono informacji nieaktualnych, co jest częstym przypadkiem w wielu gminach. W zw. z powyższym, kwestie informacyjne należy ocenić bardzo dobrze.

Słupsk jest gminą miejską położoną w województwie pomorskim zamieszkałą przez 93 000 osób. Liczba nieruchomości jednorodzinnych wynosi ok. 4290, a liczba nieruchomości

wielorodzinnych wynosi ok. 1425. Zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2018, Gmina Słupsk należy do IV Regionu Północno – Zachodniego.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Z danych przedstawionych w tabeli, zaobserwować można, że masa zbieranych odpadów komunalnych zmieszanych sukcesywnie od 2010 roku maleje, z ponad 30 000 ton/rok do niemal 26 064 ton/rok w 2014 r. Ponadto, warto nadmienić, że ograniczono także składowanie odpadów na składowisku z wynikiem do 181,2 MG/rok w 2014 przy 19 286,53 MG/rok w 2009 r.

Natomiast selektywna zbiórka odpadów z podziałem na frakcje, rośnie stopniowo od 2011 roku.

Osiągnięty przez gminę poziom recyklingu wyniósł w 22,2% w 2014 roku i 21% w 2013 roku.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	32 535,43	34 030	30 482,82	29 675,99	27 064,7	25950
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	5 529,06	4 588,08	205,5	1 113,88	1 547,7	Brak danych
Poziom recyklingu %	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	21	22,2
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	2566	2484	728,2	805,76	842,1	966,1
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	Brak danych	51,2	46,2	42,8
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	Brak danych	Brak danych	57,5	49,5	70,5

Na podstawie dostępnych danych obliczono ilości zebranych odpadów, zarówno zmieszanych jak i selektywnych w przeliczeniu na mieszkańca (wykres poniżej). Średnio w 2014 roku mieszkańiec gminy oddał 268 kg odpadów zmieszanych oraz 16 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

W 2013 roku selektywną zbiórkę zadeklarowało 79%, podobnie w roku 2014.

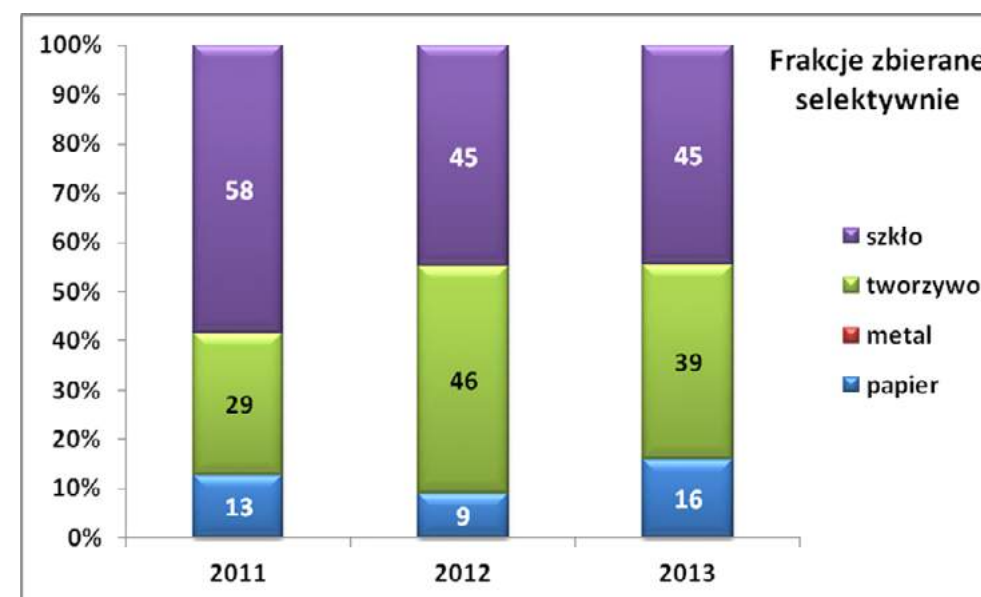
Na terenie miasta rozstawionych jest 181 stacji selektywnego zbierania odpadów, w których znajdują się po 3 pojemniki z czego: 2 zwane dzwonami - w kolorach zielonym (szkło) i niebieskim (papier) oraz 1 zwany druciakiem (tworzywa sztuczne i odpady wielkomateriałowe). W nieruchomościach jednorodzinnych obowiązuje system workowy z podziałem na 4 frakcje odbierane raz na 2 tygodnie.

W 2014 roku PSZOK przyjął:

- papier i tektura 5,18 ton
- zużyte opony 10,64 ton
- urządzenia zawierające freony 1,54 tony
- farby, tusze, kleje, 0,36 ton
- tworzywa sztuczne 4,68 ton
- odpady wielkogabarytowe 197,26 ton
- szkło 4,4 ton
- odpady ulegające biodegradacji 108,5 ton

Jak obrazuje wykres poniżej w latach 2011 – 2013 frakcjami, które stanowiły największy udział wszystkich selektywnie zbieranych odpadów była frakcja szkła oraz tworzywa.

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

Warto nadmienić, że wzrosła masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji z poziomu w 2011 – 728,2 Mg/rok do poziomu 966,1 Mg/rok w 2014 roku. I tym samym wzrósł procent ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania z oscylującego poniżej 40% w 2009 i 2010 roku do 42,80% w 2014 roku.

OPLĄTY ZA ODPADY

Zgodnie z uzyskanymi od gminy informacjami kwota pobierana od mieszkańców za odbiór odpadów zmieszanych wynosi 12 zł natomiast za odpady zbierane selektywnie 9 zł.

Co ciekawe, gmina nie posiada danych na temat liczby mieszkańców od których opłata ta nie jest pobierana. Brak jest również danych na temat łącznej kwoty uzyskanej z tytułu gospodarowania odpadami.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów w gminie Słupsk wyglądały w poprzednich latach następująco:

- 2013 rok - 3 650 605,32 zł

* koszt odbioru, odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych 5 840 652,65 zł brutto

- 2014 rok - 10770661,57 zł

PSZOK-I

Na terenie gminy powstały dwa punkty selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK-i), w których w 2013 r., zebrano 842,1 Mg odpadów w 10 frakcjach.

RIPOK-I

Gmina Słupsk obsługiwana jest przez dwa zakłady mające status Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów tj:

- RIPOK Bierkowo - Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie
- RIPOK Wodociągi Słupsk Sp. z o.o.

Koszt przyjęcia ton odpadów w RIPOK kształtował się na poziomie ok. 250 zł.

PRZETARG

Głównym kryterium wyboru oferty było kryterium najniższej ceny.

W umowie nie wskazano instalacji, jedynie zapisano, że zagospodarowanie każdej ze zbieranych na podstawie niniejszego zamówienia frakcji odpadów powinno nastąpić z uwzględnieniem zasad:

- przestrzegania hierarchii postępowania z odpadami określonej w ustawie o odpadach,
- zagospodarowania odpadów z powszechnie obowiązującymi w tym względzie przepisami prawa, w szczególności ustawą o odpadach, tj. poprzez przekazanie ich do zagospodarowania podmiotowi uprawnionemu.

Warunki zamówienia do przetargu zawierały wartości wymagane do osiągnięcia ustawowych poziomów recyklingu. Ponadto, zawarta z firmą umowa przewidywała weryfikację i kary umowne.

W przetargu ogłoszonym w 2013 r. udział wzięły dwa konsorcja. W skład pierwszego wchodziły: ELWOZ sp. z o.o. oraz Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Agora. W skład drugiego: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. oraz REMONDIS sp. z o.o. Przetarg wygrało drugie konsorcjum oferując usługę za kwotę - 16 140 943,80 zł.

INWESTYCJE W GMINIE

Zgodnie z zapisami Wojewódzkiego Planu Gospodarowania Odpadami Zakład Bierkowo planował kompleksową rozbudowę, modernizację i unowocześnienie RIPOK pod względem technicznym. Natomiast PGK sp. zoo w Słupsku w 2014 roku rozpoczęła realizację projektu „Rozbudowa Instalacji Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów” z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych w RIPOK w Bierkowie. Ponadto w/w spółka realizuje projekt pn. „Zamknięcie i rekultywacja wydzielonej części starego składowiska odpadów w m. Bierkowo”.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

Wojewódzki Urząd Pomorski w 2011 roku przeprowadził w gminie kontrolę m.in. w zakresie udzielania zezwoleń na prowadzenie przez przedsiębiorców działalności w zakresie odpadów komunalnych.

W 2011 roku gmina podlegała także kontroli realizowanej przez NIK Delegatura w Gdańsku oraz kontroli prowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Natomiast w 2014 NIK Delegatura w Gdańsku przeprowadziła w gminie kontrolę, której celem było sprawdzenie wdrożenia w gminie nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Gmina Słupsk natomiast nie przeprowadziła żadnej kontroli podmiotów zajmujących się odpadami w jej granicach administracyjnych.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Gmina prowadziła akcje informacyjne głównie poprzez rozdysponowanie ulotek, miniplakatów oraz broszur.

Ciekawym elementem było wykorzystanie do informowania mieszkańców spotu radiowego oraz telewizyjnego. Ponadto w kampanii wykorzystano torby z logo oraz rollupy. Organizowane były spotkania z mieszkańcami jak i z zarządcami nieruchomości.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy dobrze oceniają czystość w Słupsku, ale widzą potrzebę dalszej dbałości o porządek na ulicach i w problematycznych rejonach typu kluby nocne, tereny leśne, ścieżki rowerowe. Sami przyznają, że nie najlepiej podchodzą do problemu segregacji odpadów. Swoją wiedzę na temat segregacji oceniają jedynie dostatecznie i mają problemy z ocenieniem do którego kontenera należy wrzucić konkretne odpady. Nie ma problemu z odpadami wielkogabarytowymi oraz zielonymi. Opłatę uznają za adekwatną, z opcją że mogłaby być nawet większa.

Organizacja NGO, która jest zaangażowana w ochronę środowiska i działa na terenie gminy widzi potrzebę dalszej edukacji mieszkańców, ponieważ mają oni problemy z segregacją odpadów i wyborem odpowiednich kontenerów. Zauważa też potrzebę usprawnienia selektywnej zbiórki odpadów, w szczególności przez zwiększenie ilości kontenerów na odpady zbierane selektywnie, zwłaszcza poza centrum miasta. Ma również zastrzeżenia co do sposobu odbioru odpadów zielonych i wielkogabarytowych. Dostrzega problem przepiętnych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów. Organizacja negatywnie ocenia mieszkańców pod względem wiedzy o segregacji.

PODSUMOWANIE

- W latach 2009-2014: na terenie Miasta Słupska nie stwierdzono występowania tzw. dzikich wysypisk. Niemniej porządkowane były tereny nieobjęte stałymi umowami, a działania dot. usługi uprzątnięcia miejsc sporadycznego porzucenia odpadów.
- Przed przejściem władztwa nad odpadami w Słupsku stawka za odbiór odpadów kształtowała się w granicach od 6,20 do 8,89 zł (brutto) w zależności od Spółdzielni Mieszkaniowej, po przejściu władztwa nad odpadami stawka ukształtowała się na poziomie 12 zł odpady zmieszane oraz 9 zł odpady zbierane w sposób selektywny.

- Ograniczono składowanie odpadów na składowisku z wynikiem do 307,6 MG/rok w 2013 przy 19286,53 MG/rok w 2009 r.
- Selektywna zbiórka odpadów z podziałem na frakcje rośnie stopniowo od 2011 roku.
- Wzrosła masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.
- Gmina nie dysponuje informacją o kosztach, jakie przedsiębiorca ponosi z tytułu prowadzenia PSZOK.
- Wzrosła nieznacznie liczba właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne z 6024 w 2009 r., do 6063 w 2013 roku.
- Gospodarka odpadami w Słupsku wymaga jeszcze udoskonalenia ze strony wizualnej. Mieszkańcy oczekują większej ilości pojemników na selektywną zbiórkę odpadów. W centrum miasta, jak i na osiedlach jest czysto, ale brakuje odpowiedniej ilości koszy na odpady. Podobnie jest przy terenach zielonych oraz ścieżkach rowerowych. Większa ilość pojemników pozwoliłaby mieszkańcom lepiej dbać o czystość w tych miejscach.

GMINA WARSZAWA

Warszawa jest stolicą Polski i zarazem największym polskim miastem. Jest ważnym ośrodkiem naukowym, kulturalnym, politycznym oraz gospodarczym. Warszawa to gmina miejska.

W zależności od źródła szacunki odnośnie wielkości rzeczywistej liczby ludności Warszawy wahają się od 1,7 do 2,2 mln osób. Według danych GUS należy przyjąć, że w 2014 roku było to 1 724 404 osób.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Miejski system gospodarki odpadami komunalnymi został wprowadzony ze sporym opóźnieniem – w całej Warszawie funkcjonuje dopiero od 1 sierpnia 2014 r. Od 1 lipca 2013 r. do 31 lipca 2014 r. obowiązywał tzw. system pomostowy (najpierw we wszystkich 18 dzielnicach, a od 1 lutego do 1 sierpnia w 10 dzielnicach) – dane z tego okresu są niekompletne i trudne do przeanalizowania.

Niektóre analizy wskazują, że ilość odpadów wykazywana w oficjalnych danych jest niedoszacowana.

Prognozowana ilość zbieranych odpadów komunalnych w mieście w nadchodzących latach (w perspektywie do 2030 r.) będzie stale wzrastać. Wzrost ten na przestrzeni lat 2013-2020 prognozuje się na poziomie ok. 12,5 % w relacji do wartości z roku 2013, a na przestrzeni lat 2013-2030 na poziomie 31% w relacji do wartości z roku 2013.

Z danych przedstawionych w tabeli jak zaobserwować można, że w zasadzie na przestrzeni lat 2010 – 2014 masa zbieranych odpadów komunalnych zmieszanych sukcesywnie maleje. W 2014 roku odpadów zmieszanych zebrano ponad 617 tysięcy ton natomiast w roku 2014 odpadów tych było już o ok 100 tysięcy mniej – 517 tysięcy ton.

Natomiast, jeśli mowa o odpadach zbieranych selektywnie to ich ilość sukcesywnie wzrasta na przestrzeni lat 2012 – 2014. W 2010 roku selektywnie zebrano ponad 42 tysiące ton, podczas gdy w 2014 roku było to już ponad 61 tysięcy ton.

Okazuje się jednak, że Warszawa jest na granicy wymaganego poziomu recyklingu – przynajmniej na podstawie oficjalnie dostępnych danych.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne łącznie (Mg)	617 817,3	585 767,9	544 825,46	531 296,78	517 690
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	42 739,506	40 885,976	44 850,63	46 713,11	61 283,1
Poziom recyklingu %	Brak danych	Brak danych	11,34	16,65	14
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	392119,22	355977,09	27068,43	16819,46	18151,5
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	18,40%	4,24%	2,43%
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	10362,63	11089	38431,61	38031,531	12097,77
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	Brak danych	95,04%	98,23%	99,3%

Wykres poniżej obrazuje jak wygląda zbiórka odpadów w przeliczeniu na mieszkańca. Można na nim zauważyć, że delikatnie, ale zmieniają się trendy w ilości zbieranych przez mieszkańców odpadów na przestrzeni ostatnich 5 lat tj. ilość odpadów zbieranych selektywnie z roku na rok stopniowo rośnie, a jednocześnie spada ilość odpadów komunalnych zmieszanych. I tak, np. w 2014 roku mieszkańiec Warszawy zebrał 300 kg odpadów komunalnych zmieszanych i 36 kg odpadów zebranych selektywnie, kiedy to jeszcze 5 lat wcześniej zbierał aż 360 kg odpadów komunalnych zmieszanych i tylko 25 kg odpadów selektywnych.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

70% mieszkańców Warszawy zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów. Oznacza to, że spośród 20 gmin objętych raportem Warszawa jest gminą gdzie najmniej mieszkańców zadeklarowało selektywną zbiórkę.

Pojemniki do zbiórki selektywnej zapewnia wykonawca zgodnie z umową przetargową.

W budynkach wielorodzinnych odpady zbiera się w podziale na trzy kontenery: zmieszane (odbiór kilka razy w tygodniu), segregowane suche (odbiór raz w tygodniu), szkło (odbiór raz w miesiącu). Odpady wielkogabarytowe odbierane są na zgłoszenie lub w określonych w harmonogramie terminach. Przeprowadzane są też zbiórki odpadów zielonych.

Z domów jednorodzinnych odbierane są odpady zielone, z punktów gastronomii odpady bio.

Harmonogramy odbioru dostępne są na stronie internetowej.

OPŁATY ZA ODPADY

Wysokie stawki za odbiór odpadów w Warszawie wzbudziły wiele kontrowersji wśród mieszkańców.

Wybrano metodę obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami w zależności od liczby osób w gospodarstwie domowym.

W marcu 2013 opłaty miesięczne ustalono według następujących wskaźników:

1. Dla jednoosobowego gospodarstwa domowego w zabudowie wielorodzinnej:

- 19,50 zł za odpady zbierane selektywnie,
- 27,30 zł za odpady niesegregowane.

2. Dla zabudowy jednorodzinnej:

- 89 zł za odpady zbierane selektywnie,
- 124,60 zł za odpady niesegregowane (niezależnie od liczby osób w danym gospodarstwie).

Nowelizacja majowa wprowadziła zmiany po których gospodarstwo jednoosobowe zobowiązane było zapłacić odpowiednio 44,50 zł (odpady segregowane) lub 62,30 zł (niesegregowane).

Jednak po licznych protestach mieszkańców zabudowy wielorodzinnej, oraz po porażce miasta w Krajowej Izbie Odwoławczej 12 czerwca 2013 r. wprowadzono stawki zbliżone (choć w wielu przypadkach wciąż wyższe) do opłat uiszczanych przez mieszkańców przed reformą - gospodarstwa jednoosobowe w zabudowie wielorodzinnej płacą odłąd:

- 10 zł za odpady segregowane
- 12 zł za niesegregowane,

Natomiast gospodarstwo jednoosobowe w domu jednorodzinnym zapłaci odpowiednio:

- 30 zł za odpady segregowane,
- 36 zł za odpady niesegregowane.

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami w roku 2013 wyniosła - około 150 milionów złotych, natomiast w roku 2014 - 292 385 698,87 zł.

Gmina Warszawa zgodnie z zebranymi materiałami ponosi następujące koszty z tytułu gospodarowania odpadami:

- Koszty administrowania 8 139 850,23 zł.
- Koszty przedsiębiorstw odbierających odpady 286 116 651,1 zł
- Koszt promocji systemu 2 378 406,11 zł

Łączna wysokość wydatków związanych z systemem gospodarki odpadami komunalnymi w 2014 r. wyniosła 286 045 353,32 zł, w tym:

- system pomostowy: 163 170 302,75 zł,
- usługi związane z operatorami: odbiór i zagospodarowanie odpadów oraz inwentaryzacja punktów odbioru odpadów: 122 495 740 zł,
- pozostałe koszty dotyczące funkcjonowania systemu: 379 310,57 zł.

Całociowe koszty systemu pomostowego trudno określić (prośba o bardziej szczegółowe informacje spotkała się z odmową). Próba oszacowania kosztów funkcjonowania tego rozwiązania w 2014 r. dałaby raczej wyniki obarczone ryzykiem dużego błędu.

PSZOK

W Warszawie ciągle nie funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Dopiero w 2015 roku ogłoszono i rozstrzygnięto przetarg na organizację dwóch takich punktów.

RIPOK

Na terenie miasta działa 5 regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Poza miastem funkcjonuje dodatkowo 6 tego typu instalacji, które obsługują również Warszawę.

Brak jest danych na temat kosztów przyjęcia 1 tony odpadów.

PRZETARG

Przetarg na odbiór i zagospodarowanie odpadów ogłoszono w Warszawie w kwietniu 2013 r. Jak informował portal gazeta.pl kryteria przetargu były następujące:

- Cena - stanowiła 55 proc. punktów,
- kierowanie odpadów do nowoczesnych instalacji i śmieciarki, które spełnią wyśrubowane normy emisji spalin - stanowiły razem 45 proc. punktów.

Dodatkowo pojazdy miały być zaopatrzone w GPS oraz w specjalne czytniki, które w połączeniu z oczipowanymi pojemnikami na śmieci pozwolą na kontrolę częstotliwości odbioru odpadów.

Pierwsza specyfikacja istotnych warunków zamówienia (SIWZ) została oprotestowana i na początku czerwca 2013 r. Krajowa Izba Odwoławcza nakazała jej poprawienie. Miasto zrezygnowało z kryteriów pozacenowych, w nowej specyfikacji ustalono rozliczenie kosztorysowo - ilościowe.

Warszawa rozstrzygnęła przetarg na początku września 2013 r. W pięciu obszarach wygrało MPO Sp. z o.o. (Bielany i Żoliborz - 83 418 434,40 zł, Białołęka i Targówek - 115 736 364 zł, Ochota, Ursus i Włochy - 122 201 032,80 zł, Śródmieście - 109 610 155,20 zł, Wola i Bemowo - 117 971 289,60 zł), w trzech – P.P.H.U. Lekaro Jolanta Zagórska (Mokotów - 115 333 310 zł, Praga Południe i Północ - 114 368 501 zł, Rembertów, Wawer i Wesoła - 96 140 189 zł) a w jednym – SITA Polska Sp. z o.o. (Ursynów i Wilanów - 108 119 250 zł). W trzech sektorach zgłoszona została tylko jedna oferta. Wyniki przetargu zostały zaskarżone przez firmy, które przetarg: Byś – Wojciech Byśkiniewicz i Remondis Sp. z o.o.

W takich okolicznościach została podjęta decyzja o wprowadzeniu systemu pomostowego.

Od 1 lipca 2013 r. do 31 stycznia 2014 r. obowiązywał on we wszystkich 18 dzielnicach Warszawy, a następnie do 31 lipca 2014 r. trwał jeszcze w 10 dzielnicach.

Kolejną sporną kwestią była legalność pobierania opłat od mieszkańców w systemie pomostowym.

Obowiązek ponoszenia opłat przez właścicieli uzależniony był od spełnienia przez gminę wymogów art. 6c tj. zorganizowania odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, co zgodnie z ustawą,

było jednoznaczne z realizacją tego zadania poprzez podpisanie umowy z wyłonionym w drodze przetargu przedsiębiorcą. W Warszawie nie udało się tego dokonać, o czym wprost informowano w porozumieniach pomostowych. W takim wypadku odbiór odpadów powinien odbywać się na koszt gminy (na podstawie art. 6s), co oznacza swego rodzaju sankcję za niewypełnienie obowiązków.

Sprawa opłat została skierowana do sądu przez jedno ze stowarzyszeń. Sąd ze względów proceduralnych nie rozstrzygnął zasadności ich wprowadzenia. Sprawa nie została wyjaśniona.

Sposób funkcjonowania systemu pomostowego jest trudny do zrozumienia i zaakceptowania. Wiele wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych (nie wspominając o mieszkańcach) w ogóle nie miało świadomości czy i jak funkcjonuje.

INWESTYCJE W GMINIE

Jedyną i najbardziej pożądaną inwestycją w Warszawie jest organizacja punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Ogłoszony przetarg został już rozstrzygnięty. W mieście powstaną dwa PSZOKI: na Białołęce i Mokotowie. Dodatkowo będą funkcjonować odpowiednio przystosowane samochody pełniące rolę mobilnych PSZOK-ów.

Pełna lista odpadów zbieranych w PSZOK-ach będzie dostępna dla mieszkańców w październiku na stronach Urzędu m.st. Warszawy oraz stronach wykonawców. Umowa z wykonawcami będzie obowiązywała do 30 listopada 2017 r.

W ogłoszonym przetargu na PSZOK-i oprócz kryterium cenowego, zastosowano klauzule społeczne dotyczące zatrudnienia dodatkowych osób niepełnosprawnych, oraz m.in. kryteria ekologiczne dotyczące realizacji usługi z zastosowaniem pojazdów o napędzie hybrydowym, elektrycznym lub wykorzystujących biopaliwo.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

W latach 2012-2013 nie były prowadzone kontrole w firmach odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości z terenu m.st. Warszawy.

W 2014 r. rozpoczęto przeprowadzanie kontroli podmiotów wpisanych do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Wszystkie przeprowadzone kontrole zakończyły się wynikiem pozytywnym i nie nałożono żadnej kary pieniężnej.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Prowadzona przez miasto akcja informacyjna polegała między innymi na:

- organizacji akcji „wypowiedz umowę na wywóz” skierowana do właścicieli nieruchomości (oraz wspólnot, spółdzielni) w 2013 r.;
- wystosowaniu przez Prezydenta Panią Hannę Gronkiewicz-Walt listu do mieszkańców, informującego o systemie pomostowym;
- rozdysponowaniu ulotek i plakatów do pobrania z urzędów miasta - informacja o prawidłowej segregacji;

- prowadzeniu kampanii informacyjnej – „Porządek zaczyna się tu”;
- organizacji Infolini 19115 w części dedykowanej problemom śmieciowym;
- organizacji komisji i sesji Rady Warszawy poświęconych problemom nowego systemu gospodarki odpadami;
- zamieszczaniu Informacji i infografik w środkach transportu publicznego.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Trudno liczyć na entuzjazm i zaangażowanie mieszkańców ponieważ po roku funkcjonowania system nie osiągnął jakości sprzed reformy, a jest dla mieszkańców droższy. Poprzez błędne komunikaty: kampanię nawołującą do wypowiedziania umów na wywóz odpadów, dezinformację w okresie pomostowym, publiczne obietnice kompleksowego systemu, w którym mieszkańcy „o nic nie muszą się martwić”, a ostatnio próbę zrzucenia odpowiedzialności na mieszkańców za niewydolną segregację, udało się miastu skutecznie zdemobilizować Warszawiaków, a nawet wykształcić w nich negatywne odruchy.

Wiele grup oddolnych, np. Czyste Bielany, Czyste Radiowo, zorganizowanych jest wokół lokalnych problemów z systemem gospodarowania odpadami i pozostaje z miastem w otwartym konflikcie.

Pomimo istnienia różnych społecznych ciał doradczych – Komisji Dialogu Społecznego ds. Środowiska Przyrodniczego, Rady Pożytku Publicznego, Zespołu ds. regulacji stanów prawnych nieruchomości i wspierania inicjatyw spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych i innych, nie widać realnego wpływu tych podmiotów na miejską politykę odpadową.

PODSUMOWANIE

- Dziwi ostateczny wybór metody obliczania opłaty za gospodarowanie odpadami uzależniony od liczby osób w gospodarstwie domowym, skoro tak trudno ocenić ile osób naprawdę mieszka w Warszawie.
- Wielu mieszkańców gotowych jest informować o bieżących problemach w swoim otoczeniu, co może ułatwić pracę Urzędowi Miasta. Należy dopracować narzędzia, które zaangażują mieszkańców w działalność kontrolną. Konieczna jest relacja dwustronna, m.in. dopilnowanie, by mieszkańcy otrzymywali wiarygodną informację zwrotną.
- Balansowanie na granicy wymaganego poziomu recyklingu może w szybkim czasie doprowadzić do konieczności płacenia kar. Choć finansowo jest to dla Warszawy do udźwignięcia, to może spowodować negatywny oddźwięk społeczny.
- Niewystarczająca czystość asortymentu może wynikać z błędów systemowych, dlatego ważna jest ewaluacja zbiórki odpadów surowcowych na każdym poziomie.

Wrocław jest stolicą województwa dolnośląskiego. Stanowi duże centrum kulturalne, naukowe, usługowe oraz turystyczne.

Na dzień 31 grudnia 2014 r. był zamieszkanym przez 634 487 mieszkańców.

MASA ZEBRANYCH ODPADÓW I OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU

Jak wynika z poniższych danych przedstawionych w tabeli, poziom odpadów zmieszanych zbieranych w gminie Wrocław od 2010 roku utrzymuje się w przedziale 244 – 270 tysięcy ton.

Natomiast ilość odpadów zbieranych selektywnie sukcesywnie rośnie. Wzrost ten widoczny jest bardzo wyraźnie w roku 2014 kiedy to zebrano prawie 100% więcej odpadów selektywnych w porównaniu do roku 2013.

Wyraźny wzrost zaobserwować można także w osiągniętych poziomach recyklingu, który w 2014 roku wyniósł 26 %.

Tab. 1. Ilość zebranych odpadów zmieszanych i selektywnych oraz poziom osiągniętego recyklingu

	2010	2011	2012	2013	2014
Odpady komunalne zmieszane (Mg)	245 703	244 111	265 552	244 156	274 753
Odpady zebrane selektywnie (Mg)	Brak danych	Brak danych	9 712,9	15 837	32 068,2
Poziom recyklingu (%)	Brak danych	Brak danych	10,1	17	25,9
Selektywnie zebrane odpady ulegające biodegradacji(Mg)	Brak danych	Brak danych	5060,8	12883,1	26257,3
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania %	Brak danych	Brak danych	38%	10,88%	7,51%
Odpady wielkogabrytowe, poremontowe (Mg)	8276	8690	7736	3966	5568
Poziom recyklingu frakcji odpadów budowlanych i rozbiórkowych %	Brak danych	Brak danych	92,20%	96,00%	100%

Na podstawie dostępnych danych obliczono także ilość zebranych odpadów, zarówno zmieszanych jak i selektywnych w przeliczeniu na mieszkańca (wykres poniżej). Średnio mieszkaniec Gminy oddaje 433 kg odpadów zmieszanych oraz 51 kg odpadów zbieranych selektywnie.

Wykres 1. Ilość zebranych odpadów w przeliczeniu na mieszkańca

SELEKTYWNA ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

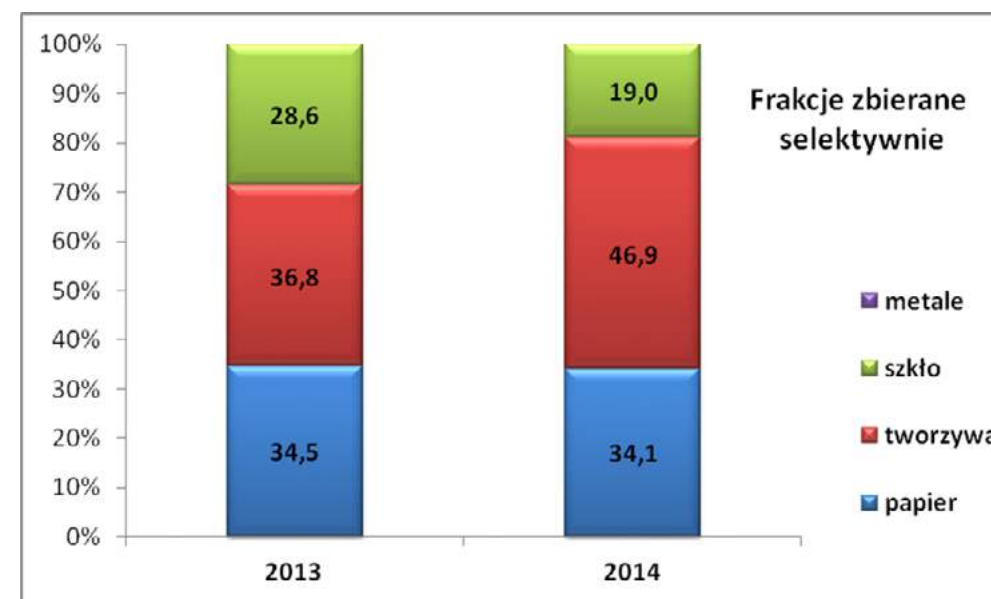
82,5% osób zadeklarowało selektywną zbiórkę odpadów.

Posegregowane odpady wrzucane są do odpowiednich pojemników: niebieski na papier, żółty na tworzywa sztuczne i metale, zielony na szkło kolorowe i biały przeznaczony na szkło bezbarwne (zbiórka szkła prowadzona jest tylko w gniazdach).

We Wrocławiu selektywnie zbierane są następujące frakcje: papier, tworzywa sztuczne, metale i odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło bezbarwne i kolorowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady zielone, zużyte opony, przeterminowane leki i chemikalia.

Na poniższym wykresie przedstawiono frakcje zbierane w latach 2013 – 2014. Tworzywa sztuczne wraz z zmieszanymi odpadami opakowaniowymi stanowią frakcję która dominowała zarówno w 2013 (37%) jak i 2014 roku (47%). Drugą w kolejności frakcją, która miała największy udział we wszystkich selektywnie zbieranych odpadach był papier (34% w 2014 roku).

Wykres 2. Procentowy udział poszczególnych frakcji odpadów zbieranych selektywnie

OPŁATY ZA ODPADY

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobierana przez gminę Wrocław od właścicieli nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy jest obliczana od zamieszkiwanej powierzchni, natomiast w firmach od pojemnika. Dokładne opłaty przedstawione są na rycinie poniżej.

Źródło:

NOWE STAWKI OPŁAT ZA ŚMIECI

MIESZKANIA W BLOKACH I KAMIENICACH

do 27m² na osobę, opłata za m²:

0,85 zł (szkło)
1,27 zł (tworzywa)

powyżej 27m² na osobę, opłata za mieszkańca:

19,00 zł (szkło)
28,50 zł (tworzywa)

DOMKI JEDNORODZINNE I BUDYNKI DO 4 MIESZKAŃ

do 27m² na osobę, opłata za m²:

0,95 zł (szkło)
1,42 zł (tworzywa)

powyżej 27m² na osobę, opłata za mieszkańca:

22,00 zł (szkło)
33,00 zł (tworzywa)

LEGENDA: opłata jeżeli odpady komunalne są zbierane w sposób selektywny opłata jeżeli odpady komunalne nie są zbierane w sposób selektywny

<http://ekosystem.wroc.pl/gospodarowanie-odpadami/oplaty-za-gospodarowanie-odpadami/jaka-jest-wysokosc-oplat/>

KOSZTY SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI

Łączna kwota uzyskana przez Gminę z tytułu gospodarowania odpadami w roku 2013 roku wyniosła - 71 819 198,96 zł, natomiast w roku 2014 - 176 218 870,59 zł.

Suma kosztów gospodarowania odpadami we Wrocławiu przedstawia się następująco:

- w 2014 roku wyniosła 189 923 513 zł, a
- w 2013 roku 84 087 906 zł.

PSZOK

W latach 2013 i 2014 na terenie Wrocławia funkcjonowały 2 punkty selektywnego zbierania odpadów (PSZOK), gdzie mieszkańcy mogli przekazać odpady wytwarzane nieregularnie.

PSZOKI te zbierały 15 różnych frakcji odpadów.

RIPOK

Na obszarze gminy Wrocław funkcjonują następujące Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych, które przetwarzają odpady w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania:

- Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych w Rudnie Wielkiej - gdzie koszt przyjęcia 1 tony odpadów wynosi 359 zł,
- Ekologiczne Centrum Utylizacji Sp. z o.o. Rusko -gdzie koszt przyjęcia 1 tony odpadów wynosi 357 zł,
- Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej „Trans – Formers” Wrocław, Instalacja w Krycznicznie/k. Środy Śląskiej - gdzie koszt przyjęcia 1 tony odpadów wynosi 360 zł

Na terenie regionu północno – centralnego do którego należy Wrocław funkcjonują trzy RIPOKi przetwarzające odpady zielone.

PRZETARG

Głównym kryterium w ogłoszonym przez Wrocław przetargu była cena.

W ogłoszonym przetargu Miasto podzielone zostało na 4 sektory. Łącznie w przetargach udział wzięło 8 podmiotów.

Sektor I - zwycięska oferta opiewała na kwotę 200 706 587,64 zł

Sektor II - zwycięska oferta opiewała na kwotę 195 569 127 zł

Sektor III - zwycięska oferta opiewała na kwotę 235 282 682,88 zł

Sektor IV - zwycięska oferta opiewała na kwotę 115 052 945,40 zł

INWESTYCJE W GMINIE

Miasto Wrocław planuje kilka poważnych inwestycji związanych z systemem gospodarowania odpadami na najbliższą przyszłość.

Do roku 2025 planowana jest budowa spalarni odpadów. Ponadto do końca 2015 r. miasto planuje zakup podziemnych pojemników na terenie Starego Miasta, Śródmieścia i Przedmieścia Oławskiego.

Ilość punktów PSZOK jest zbyt mała na tak duże miasto, dlatego zaplanowano budowę 2 kolejnych PSZOKów w najbliższym czasie. Pierwszy ma powstać do końca 2015 roku.

KONTROLE PROWADZONE W GMINIE I PRZEZ GMINĘ

Kontrola przeprowadzona przez Wojewódzki Inspektorat środowiska (WIOŚ) w 2012 r. dotyczyła spełnienia przez Urząd Gminy wymagań EMAS. Zwrócono uwagę na nieuwzględnienie w wykazach emisji gazów cieplarnianych oraz na nieterminowość ich składania do WIOŚ.

Ponadto w 2014 roku kontrolę we Wrocławiu przeprowadziła Najwyższa Izba Kontroli (NIK).

Urząd Miasta kontrolował podmioty odbierające odpady od mieszkańców.

REALIZACJA AKCJI INFORMACYJNYCH

Marszałek Województwa Dolnośląskiego zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów systemu gospodarki odpadami, powiadamiając społeczeństwo poprzez stronę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego we Wrocławiu o przystąpieniu do sporządzenia „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012.”

Podobne informacje otrzymały firmy „śmieciowe”, instytucje naukowe i organizacje pozarządowe.

Gmina natomiast przeprowadziła następujące działania:

- kampania edukacyjna o szkodliwości spalania odpadów w piecach (2011, 2012 r.),
- zebrania informacyjne w sprawie gospodarki odpadami (2013 r.),
- ulotki edukacyjne o selektywnym zbieraniu i kompostowaniu opadów zielonych we własnym zakresie (2012 r.),
- portal edukacyjny www.segreguj.wroc.pl (od 2012 r.),
- spoty telewizyjne (2014 r.),
- kampanie informacyjne dotyczące pozbywania się odpadów niebezpiecznych i segregacji odpadów.

Ponadto na stronie internetowej Urzędu dostępne są informacje dotyczące gospodarki odpadami.

OPINIE MIESZKAŃCÓW I PRZEDSTAWICIELI NGO

Mieszkańcy uważają, że po wprowadzeniu w mieście nowego systemu odbioru odpadów jest czyściej. Segregacja odpadów oraz dostępność pojemników do segregacji jest na wysokim poziomie. Nie ma problemu z pozbyciem się odpadów wielkogabarytowych, zieleni, baterii, leków, odpadów elektrycznych i elektronicznych.

Organizacje pozarządowe podnoszą zagadnienie budowy spalarni i odnoszą się do tej kwestii ostrożnie. Pozytywnie oceniają podniesienie poziomu edukacji w zakresie gospodarowania odpadami. Zdaniem jednego ze stowarzyszeń problemem jest nadal niski poziom selektywnej zbiórki surowców wtórnych przypadający na mieszkańca.

PODSUMOWANIE

- Gmina Wrocław w latach 2013-14 prawidłowo wypełniła zadania nałożone na nią z tytułu przejęcia obowiązku gospodarowania odpadami komunalnymi.
- Gmina wywiązała się z poziomów recyklingu surowców wtórnych, ograniczyła składowanie odpadów biodegradowalnych na swoim terenie,
- Prowadzono akcję edukacyjną mieszkańców i firmy o nowym systemie.
- Zorganizowano dwa PSZOKI, a kiedy okazało się że potrzebne są kolejne, zaplanowała ich utworzenie.
- Gmina powinna przeanalizować potrzebę budowy spalarni, samorząd powinien działać transparentnie, tzn. od samego początku informować mieszkańców, organizacje ekologiczne.